

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΑΡΤΙΟΣ

1937

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ "ΕΛΛΗΝΙΣ"

"HÉLLÉNIS,"

Revue mensuelle du Conseil National des femmes Héliènes

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Συνδρομή ετησία Δραχ. 100	Τιμή εκάστου τεύχους
Εξάμηνος " 60	
Εξωτερικού " 200	απλού Δραχ. 10
Εξάμηνος " 100	διπλού " 15

Αι συνδρομαί άρχονται από την 1ην Ιανουαρίου και είναι προπληρωτέαι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Τί θέλομεν;—Στήλη Ειρήνης.—'Ο ζωγράφος και ή εικόνα του, υπό Arkadzi Awertschenko.—'Η μητέρα ενός Δικτάτορος, υπό Σωτ. Γραβάνη.—'Η Μελισσάνθη, υπό Τατ. Σταύρου.—Θάλεια Φλωρά Καραβία, υπό 'Αθηνάς Ταρσούλη.—Εικόνα, ποίημα, υπό Λ. Πομαρέ-Καρακατσάνη.—Μία Κυριακή στα χιόνια, υπό 'Αδας Ράλλη.—Καλλιτεχνική Κίνησις, υπό Α. Ρεδιάδου.—Τό μαγικό βιολί, υπό Μ. Μομφερράτου.—Δύο 'Εθνικοί ευεργέται υπό Ζωής Φράγκου.—Σκίτσα και σιγμιότυπα ταξιδιού, υπό Μ. Μ. Θ.—Μουσική κίνησις, υπό Μ. Τ. Μ.—Θεατρική κριτική, υπό Κατ. Κακούρη.—Διαλέξεις.—Μόδες.—'Ωφ. Γνώσεις.—'Ο χορός του Ε. Σ. Ε.

SOMMAIRE:

Que voulons nous?—Colonne de la paix.—Le peintre, par Ark. Awertschenko.—La mère d'un dictateur, par Sot. Gravanis.—Melissanthe, par T. Stavrou.—Thalia Florà—Caravia, par Ath. Tarsouli.—Image, poème par Lucie Pomaret.—Un Dimanche dans la neige, par Ada Ralli. Expositions, par A. h. Rediadi.—Le violon magique, par M. Momferrato.—Deux bienfaiteurs nationaux, par Z. Frangou.—Esquisses et instantanés d'un voyage, par M. M. Th.—Mouvement musical, par M. M.—Critique théâtrale, par Cath. Caconri.—Conférences.—Nouvelles.—Modes.—Conseils pratiques.—Le bal de têtes du C. N.

Επί της συντάξεως: ΕΛΕΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η εικόνα στο εξώφυλλο παριστάνει Θεσσαλικό σπίτι πού φωτογραφήθηκε από τον καλλιτέχνη κ. Σπύρον Βανδών

ΒΟΥΤΥΡΟΝ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ

ΤΟ ΑΝΩΤΕΡΟΝ ΟΛΩΝ

Παραγωγής του Παγκοσμίου φήμης οίκου VALIO, Helsinki, Finland άγνόν άγελάδος, νωπόν, άνάλατον, τελείως άποστειρωμένον, πάντοτε υπό τόν έλεγχον της Φινλανδικής Κυβερνήσεως, μόλις από διμήνου εισάγεται και εις την Ελλάδα.

Μία άπλή δοκιμή και σύγκρισις άρκει.—Διαρκής παρακαταθήκη:

ΕΔΩΔΙΜΟΠΩΛΕΙΟΝ "ΕΘΝΙΚΟΝ,, ΧΑΥΤΕΙΑ

Τηλέφωνον 23-77

Η PASSIFLORINE

ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΟΝ
ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΒΗΝ
ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΚΑΤΑΜΗΝΙΟΥΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΥΗΣΙΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΙΝ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΨΕΥΔΟΜΗΤΡΙΚΑΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ

ΘΕΡΑΠΕΥΕΙ
τήν νευρικής φύσεως
ΤΑΧΥΚΑΡΔΙΑΝ
τήν νευρικής φύσεως
ΑΥΠΝΙΑΝ
και την

ΥΠΕΡΚΟΠΩΣΙΝ

Η PASSIFLORINE ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΟΥΔΕΜΙΑΝ ΤΟΞΙΚΟΤΗΤΑ

ΔΟΣΕΙΣ: 4 ΚΟΧΛΙΑΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΦΕ ΗΜΕΡΗΣΙΩΣ
ΑΝΑ ΔΥΟ ΠΡΟ ΕΚΑΣΤΟΥ ΓΕΥΜΑΤΟΣ

LABORATOIRES DE LA PASSIFLORINE

G REAUBOURG
DOCTEUR EN PHARMACIE

2 RUE BOUCICAUT PARIS XVe

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΕΛΤΑ 27 ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΟΡΕΑ: Παγκόσμιος

ΗΜΕΡΟΜ. 10-9-81

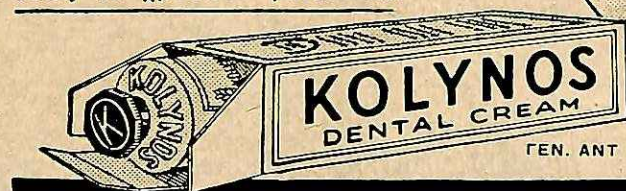
ΑΡΙΘ. 30254

Μία αντισηπτική 'Οδοντοκρέμα
ή όποια αφαιρεί τας κηλίδας και από
δίδει στα δόντια τήν φυσικήν των λευ-
κότητα είναι ή

ΚΟΛΥΝΟΣ

είς τήν όποιαν άπενεμήθη υπό τής Χ Διε-
θνοῦς Έκθέσεως Θεσσαλονίκης μέγα
βραβείον «έκτός συναγωνισμού».

Είς τήν κρέμαν ξυρίσματος ΚΟΛΥΝΟΣ
άπενεμήθη έπίσης υπό τής αὐτῆς Έκθέ-
σεως τό χρυσούν μετάλλιον.

ΓΕΝ. ΑΝΤ ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ ΟΔΟΣ ΣΚΟΥΛΕΝΙΟΥ 3, ΑΘΗΝΑΙ

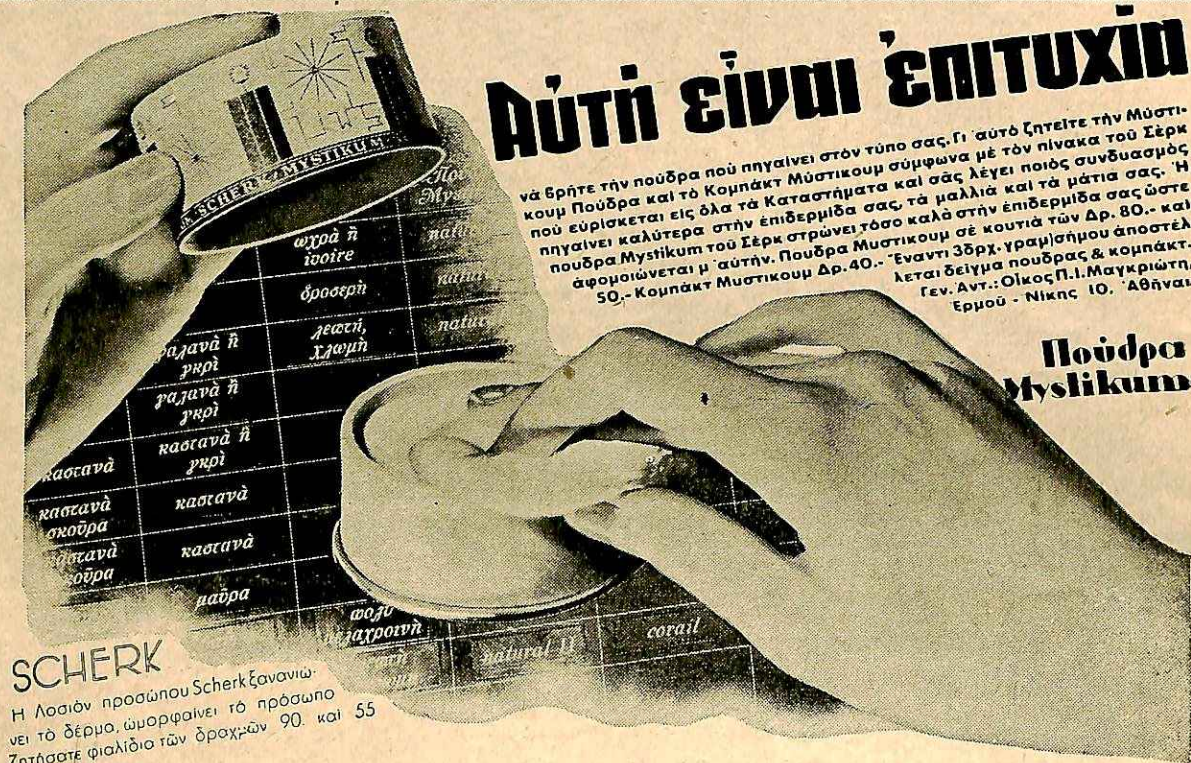
ΔΩΣΑΤΕ ΕΙΣ ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΣΑΣ ΕΝΑ
ΝΕΟΝ ΘΕΛΗΤΡΟΝ

Αὐτή είναι ἔπιτυχία

νά βρῆτε τήν πούδρα πού πηγαίνει στόν τύπο σας. Γι' αυτό ζητείτε τήν Μυστι-
κούμ Πούδρα καί τό Κομπάκ Μυστικουμ σύμφωνα μέ τόν πίνακα τοῦ Σέρκ
πού εὑρίσκεται εἰς ὅλα τὰ Καταστήματα καί σᾶς λέγει ποιός συνδυασμός
πηγαίνει καλύτερα στήν ἐπίδερμίδα σας, τὰ μαλλιά καί τὰ μάτια σας. Ἡ
πούδρα Μυστικουμ τοῦ Σέρκ στρώνει τόσο καλά στήν ἐπίδερμίδα σας ὥστε
ἀφομοιώνεται μ' αὐτήν. Πούδρα Μυστικουμ σέ κουτιά τῶν Δρ. 80.- καί
50.- Κομπάκ Μυστικουμ Δρ. 40.- Ἐναντι 38ρχ. γραμμήσμου ἀποστέλ-
λεται δειγμά πούδρας & κομπάκ.
Γεν. Αντ.: Οἶκος Π.Ι. Μαγκριώτη,
Ερμού - Νίκης 10, Ἀθήναι

Πούδρα
Myslikum

SCHERK

Ἡ Λοσιὼν προσώπου Scherk ξανανί-
νει τό δέμα, ὡμορφαίνει τό πρόσωπο
Ζητήσατε φυλλάδιο τῶν δροχῶν 90, καί 55

ΤΥΡΙ ΦΙΝΛΑΝΔΙΚΟ VALIO

Ἐφαίρετο. Εἰς ὅλα τὰ κατὰ Ἐδωδιμοπωλεῖα.

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ, 26

ΕΤΟΣ ΙΖ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ 1937

ΑΡΙΘ. 3

Τί θέλομεν; Ποιός εἶνε ὁ σκοπός μας;

Ότι αὐτό πού θέλομεν εἶνε δίκαιο καί σω-
στό, ὅτι ἀνταποκρίνεται στήν ἐποχή μας, αὐτό
εἶνε ἀναμφισβήτητο καί κανεῖς δέν θά θελήσῃ
νά εἶνε τόσον ὀπισθοδρομικός ἢ τυφλός γιά
ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἡ γυναικεία συνεργασία εἶνε ἀπα-
ραίτητη γιά τήν ἰσορροπία τοῦ κόσμου. Ἐπί-
σης δέν θ' ἀρνηθῇ κανεῖς ὅτι εἶνε ἀνάγκη νά
μορφώνονται γυναῖκες, πού νά ἔχουν τή συ-
ναίσθησι τῆς εὐθύνης των καί τίς ἀπαιτούμε-
νες γνώσεις γιά ν' ἀντιμετωπίζουν τίς ἀῦξα-
νόμενες δυσκολίες τῆς σημερινῆς ζωῆς, ὅτι ἡ
οἰκογένεια καί τό νοικοκυριό ἔχουν μεγίστη
σημασία γιά τό λαό καί γιά τό κράτος, ὅτι ἡ
γυναίκα εἶνε ὁ φορεὺς τοῦ πολιτισμοῦ καί συγ-
χρόνως ὁ διαχειριστής τοῦ πιό μεγάλου μέρους
τῶν ἐθνικῶν ἐσόδων. Χρέος καί καθήκον της
εἶνε νά τείνῃ τίς ἐνέργειές της ὑπὲρ τῆς εἰρή-
νης καί συνεννόσεως, καί νά προασπίζῃ τήν
ἀνθρώπινη ζωὴ κ' εὐτυχία ἀπέναντι τοῦ φθο-
ροποιοῦ ὕλισμου.

Όλα αὐτά—ὁ καθείς τὰ λέει καί τὰ περι-
μένει ἀπὸ μᾶς, καί κανένας δέν θά βρεθῇ πού
θὰ τ' ἀρνηθῇ μέ τὰ λόγια. Μὰ στή πράξι δια-
φέρουν τὰ πράγματα· ἡμεῖς ὅμως ξέρομε καί
νοιώθομε καλύτερα ποιά καθήκοντα ἐπιβάλ-
λονται στίς γυναῖκες.

Τί θέλομε; νά συμφωνοῦν τὰ ἔργα μέ τὰ
λόγια. Δηλαδή νά φροντίζῃ τό κράτος ἐξ ἴσου
γιά τήν ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσιν τῶν κορι-
τσιῶν ὅσο καί γιά τήν τῶν ἀγοριῶν. Ὅπως
στήν οἰκογένεια, νά εἰσακούεται ἡ γυναίκα καί
στό κράτος, νά μὴ τῆς βάζουν προσκόμματα
στήν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων της, οὔτε νά
τήν δυσκολεύουν περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄνδρα
νά βρῇ ἐργασία, νά μὴ στεροῦν τήν μητέρα,

πού καλεῖται συχνά ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν
οἰκογενειάρχην, ἀναλαμβάνοντας τὴ συντήρησι
τῆς οἰκογενείας, ἀπὸ τὰ προνόμια πού ἔχει ὁ
ἄνδρας.

Γιά ποιὸ σκοπὸ ὅμως δουλεύομε; Ὅχι μόνο
γιά τὸ ἀνθρώπινο δίκαιο τῆς γυναίκας. ἀλλὰ
συγχρόνως καί γιά τήν εὐημερία τοῦ λαοῦ, γιά
τὴ νεολαία μας, γιά τὰ κορίτσια καί τ' ἀγό-
ρια μας πού μᾶς εἶνε ἐξ ἴσου ἀγαπητά, καί
πού νοιώθομε γι' αὐτὰ ἴσην εὐθύνη ὅπως προ-
στατευθοῦν στή ζωὴ. Θέλομε νά ὑπάρχουν οἱ
νόμοι γιά τοὺς ἀνθρώπους καί ὄχι οἱ ἄνθρω-
ποι γιά τοὺς νόμους. Θέλομε νά μὴ βορθεοῦν
τὰ δύο φύλα αἰωνίως ἀντιμέτωπα σὰν ἀντί-
παλοι, ἀλλὰ νά καταλήξουν στήν ἀπὸ τὴ φύσιν
καθορισμένη συνεργασία.

Οἱ πόθοι μας τείνουν εἰς τὸ νά ρυθμίζονται
τὰ πράγματα τοῦ κόσμου μόνον ἀπὸ τοὺς νό-
μους τῆς ἀνωτάτης ἡθικῆς, νά ἐννοήσουν ὅλοι
ὅτι ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε παντοῦ καί πάν-
τοτε τόσο στενά συνδεδεμένοι ἀπὸ τὴ μοῖρα μας
πού μόνο μιά ἀμοιβαία συνεννόησις καί βοή-
θεια μπορεῖ νά μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν κλοιὸ
πού μᾶς σφύγγει. Καί ποιός δέν θά συμφω-
νήσῃ μαζί μας ὅτι ἡ θέλησις καί οἱ προσπά-
θειές μας εἶνε ἄξιες νά ἐγκολπωθοῦν ἕναν τέ-
τοιον σκοπὸ καί νά ἐργασθοῦν ὑπὲρ αὐτοῦ;

Πρέπει ὅμως πάντοτε νά ἔχομε πρὸ ὀφθαλ-
μῶν ὅτι ἐκεῖνο πού νοιώθει ἡ γυναικεία μας
συνείδησι ὡς σκοπὸν πρέπει νά τὸ ἐπιδιώξομε
μὲ ἀσάλευτη ἐπιμονή, καί ὅτι δέν ὑπάρχει κα-
νεῖς ἄλλος πού θὰ τὸ κάμῃ στή θέσιν μας, ἐὰν
ἡμεῖς οἱ ἴδιες φανοῦμεν ἀνεπαρκεῖς. Γι' αὐτὸ
ἂς εἴμαστε ἐνωμένες καί ἂς ἐργασθοῦμεν ὅλες
ἀπὸ κοινού.

Ελληνική Ειρήνης

Η Έφημερίς «Femmes de Demain» (Γυναίκες της αύριον) κάνει την εξέως συγκινητική υπέρ της ειρήνης έκκλησι στις γυναίκες όλου του κόσμου :

Γυναίκες, σὲ σὰς ἀποτεινόμεστε· ὅ,τι θέλετε σεῖς, τὸ κατορθώνετε, κι' αὐτὰ δὲν εἶνε μόνον λόγια! Γυναίκες! ἂν εἰσθε τὰ λεπτεπίλεπτα πλάσματα, ποὺ εὐκολὰ συγκινοῦνται, ποὺ ἔχουν ὀρθὴν ἀντίληψιν—ὅπως σὰς λένε—ἂν εἰσθε τὰ ὄντα ποὺ μοιράζονται τὴν Ἀγάπην, ποὺ ἐνισχύουν τὸ θάρρος, ἂν πραγματικὰ εἰσθε ὅλα αὐτά, τότε μπορούμε νὰ ἐλπίζουμε, γιατί εἰσθε οἱ Ἑστιάδες, οἱ φύλακες τοῦ σπιτιοῦ. Μὴ ἀφίνετε νὰ σὰς πείσουν πῶς τὸ θάρρος, ὁ ἥρωϊσμός ἐγκτεται στὸ θάνατο, στὴ καταστροφή, στὴ λύσσα, τὸ θάρρος ὑπάρχει μόνον στὴ ζωὴ, στὴ δημιουργία, στὴν ἡσυχία.

Ἐὰν εἶνε ἀλήθεια, γυναίκες, πῶς ὑπάρχουν καὶ μερικὲς ἀπὸ σὰς ἀσυλλόγιστες, κακῶς πληροφορημένες, ἢ καμμιά ποὺ προτιμᾷ νὰ κορέσῃ ἓνα οἰονδήποτε μῖσος, παρὰ νὰ προασπίσῃ τὴ ζωὴ τῶν παιδιῶν της, τότε εἶνε χαμένο γιὰ σὰς τὸ ἀνθρώπινο γένος γιατί γίνεσθε οἱ φορεῖς τοῦ μί-

σους Δὲν θέλομε νὰ πιστέψωμεν ὅτι οἱ γυναῖκες ἀνέχονται ἐνσυνείδητα τὴν ἰδέα τοῦ πολέμου.

Τὴ ψιλὴ ἀποστολὴ νὰ μεταδίδομε τὸν πυρτὸ τῆς ζωῆς, τὴν ἐλάβαμε γιὰ νὰ προστατεύομε τὴ φλόγα τοῦ μὲ ὅλη μας τὴ στοργή, ἀλλὰ μὲ διορατικότητα κ' ἐπιμονή. Ἐὰν δὲν νοιώθομε τὸ μεγαλεῖο τοῦ ρόλου μας αὐτοῦ, ἂν δὲν κάνομε τὸ καθήκον μας, προδίδομεν ὄχι μόνον τὸν ἑαυτὸ μας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνθρώπινο γένος. Ἡ γυναίκα ἔχει κατ' ἐξοχὴν καθήκοντα μορφωτικά, διαπλαστικά· γιὰ νὰ εἶνε πάντοτε στὴ θέσι της δὲν πρέπει νὰ ὑποκύψῃ σὲ καμμιά μικροφιλοτιμία, συμφεροντολογία ἢ στενοκεφαλία.

Ἐξετάζοντας καθημέρᾳ τὴ συνείδησί της, ἃς τείνει ἡ γυναίκα τ' αὐτὴ της στὸ τραγοῦδι τῆς καρδιάς της κι' ἀμέσως θὰ νοιώσῃ τί σημαίνει ἡ λέξις «ἀδελροσύνη» ποὺ θὰ τὴ διαδόσῃ γύρω της ὡς ἓναν πόθο γιὰ τὴν εἰρήνην.

Γυναίκες, ἃς τὸ ξαναποῦμε πῶς πιστεύομε στὴν ἀμοιβαία μας καλὴ θέλησιν, καὶ πῶς κανένας λόγος δὲν μπορεῖ νὰ δικαιολογήτῃ τὴν ἰδέα τοῦ πολέμου. Ἄς ἐξυμνήσωμε τὴν εὐτυχία καὶ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς κ' ἔτσι θὰ διατηρήσωμε τὴ παράδοσι τοῦ φύλου μας, καὶ τὴ παράδοσι τῆς ἀποστολῆς μας.

Τὸ Διήγημά μας

ὑπὸ Arkadzi Awertshenko

Ὁ περίφημος ζωγράφος Πετρώφ ἀποφάσισε νὰ ζωγραφίσῃ μίαν εἰκόνα.

«Ἐέρεις;» εἶπε στὸ φίλο του τὸ γλύπτη, «τὸ θέμα γιὰ τὴν εἰκόνα μου θὰ εἶναι τὸ ἐξῆς: Μιὰ γυνὴ κατὰξερὴ ἐρημιά, στὸ δρόμο τὸ κάρρο ἑνὸς χωρικοῦ καὶ ἓνα σωριασμένο ἄλογο, καὶ κοντὰ στὸ ἄλογο ἓνας χωρικὸς μὲ ἔκφραση ἀπελπισμένη. Θὰ τὴν ὀνομάσω ὁ θάνατος τοῦ φίλου».

«Ἡ ἰδέα δὲν εἶναι κακὴ» εἶπε ὁ γλύπτης, «τὴν ἀρχίσεις κι' ὅλας τὴν εἰκόνα;».

«Ὁχι ἀκόμα, χρειάζομαι λινό. Ἄλλοτε ἦταν τὸ πρᾶμα ἀπλούστερο, ἐπῆγαινες σ' ἓνα μαγαζὶ εἰδῶν ζωγραφικῆς, καὶ ἀγόραζες τὸ λινό».

«Καὶ σήμερᾳ εἶναι ἀπλό, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ

Ὁ ζωγράφος καὶ ἡ εἰκόνα του

πᾶς στὸ κέντρον διανομῆς λινοῦ καὶ νὰ τὸ πάρῃς».

«Ὡραῖα, θὰ πάω λοιπόν».

Ὅταν ὁ ζωγράφος ἔφτασε στὸ κεντρικὸν τμήμα τῆς διανομῆς, τὸν ρώτησε ὁ ὑπάλληλος.

«Τί ζητᾶτε;».

«Χρειάζομαι λινό!».

«Πῶς; καὶ γιατί· τὸ χρειάζεσθε;».

«Θέλω νὰ ζωγραφίσω μίαν εἰκόνα».

«Τί εἰκόνα;».

«Μιὰ συνηθισμένη εἰκόνα. Θὰ μου δώσετε τὸ λινὸ ἢ ὄχι;».

«Πόσο χρειάζεσθε;».

«Δύο ἀρσίν».

«Τόσο πολὺ; μὲ ἄλλους λόγους ἑκατὸν σαράντα ἑκατοστόμετρα ἢ 1400 χιλιοστόμετρα!».

«Ὁ μὲν τὸ δώσετε ἢ δὲ θὰ μὲν τὸ δώσετε;»

«Ὁ μὲν τὸ λάβετε, ἀλλὰ προηγουμένως πρέπει νὰ μὲν δεῖξετε τὸ βιβλίον ἐργασίας».

«Μὰ πῶς νὰ ἔχω βιβλίον ἐργασίας, ἐφοῦ εἶμαι ζωγράφος;».

Ὁ ὑπάλληλος ἔχαμογέλασε καὶ εἶπε: «Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ μὲν τὸ πῆτε ἀμέσως, ἐγὼ μόνον μὲ βιβλίον ἐργασίας μπορῶ νὰ δώσω ὑλικόν».

«Ποῦ μπορῶ νὰ βρῶ βιβλίον ἐργασίας;» ρώτησε ὁ ζωγράφος ἐρεθισμένος.

«Στὸ Τμήμα ἐργασίας, πηγαίνετε ἐκεῖ, πάρτε ἓνα βιβλίο καὶ θὰ λάβετε ἀμέσως τὸ λινόν».

Ὁ ζωγράφος παρουσιάστηκε στὸ Τμήμα ἐργασίας.

«Παρακαλῶ νὰ μὲν δώσετε ἓνα βιβλίον ἐργασίας».

«Τί δουλειὰ κάνετε, μήπως εἰσθε γύφτος;».

«Γιατὶ γύφτος; Εἶμαι ζωγράφος καὶ ζωγραφίζω εἰκόνες».

«Σπουδαία τέχνη, εἰκόνες ξέρετε ὁ καθένας νὰ ζωγραφίζῃ».

«Ὁ μὲν δώσετε βιβλίο ἢ ὄχι;».

«Μὲ τί τις ζωγραφίζετε τίς εἰκόνες;».

«Μὲ χρώματα, μὲ λάδι».

«Εἶναι καλόν;»

«Ποιόν;»

«Τὸ λάδι».

«Ἐρῶ κ' ἐγὼ; δὲν τὸ δοκίμασα».

«Ὁ κόσμος δὲν ἔχει νὰ φάῃ, κ' ἐσεῖς σπαταλᾶτε τὸ λάδι!»

«Ὁ μὲν δώσετε βιβλίον ἐργασίας;»

«Ἐννοεῖται, πρέπει ὅμως προηγουμένως νὰ φέρετε πιστοποιητικὸν τοῦ ἀρμοδίου γραφεῖου, ἵτι ἡ ἐργασία σας εἶναι ὠφέλιμη στὸ κράτος».

Ὁ ζωγράφος πῆγε στὸ ἀρμόδιον γραφεῖον καὶ παρουσιάστηκε στὸ σχετικὸ ὑπάλληλο.

«Σὰς παρακαλῶ νὰ μὲν δώσετε ἓνα πιστοποιητικὸν γιὰ νὰ λάβω βιβλίον ἐργασίας γιὰ νὰ μὲν δώσουν λινὸ ἐπειδὴ εἶμαι ζωγράφος».

«Πολὺ καλὰ, καὶ τί θὰ ζωγραφίσετε;»

«Μιὰ ἐρημιά, ἓνα κάρρο, κοντὰ στὸ κάρρο ἓνα

σωριασμένο ἄλογο κι' ἓνα χωρικὸ μὲ σκυμμένο κεφάλι. Ἡ εἰκόνα θὰ ὀνομάζεται «Ὁ θάνατος τοῦ φίλου».

«Γιατὶ σωριάστηκε τὸ ἄλογο;»

«Ἐπειδὴ δὲν εἶχε νὰ φάῃ».

«Σὰς συμβουλεύω ν' ἀλλάξετε τὸ θέμα σας. Τὸ χωρικὸ νὰ τὸν ντύσετε ἐργάτη, καὶ στὰ πόδια του νὰ εἶναι ξαπλωμένος ὁ κεφαλαιοῦχος».

«Μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα».

«Καθόλου μάλιστα, μόνον τὸ κάρρο θὰ λείπῃ. Ποιὸς χρειάζεται κάρρο; Καλλίτερα νὰ ζωγραφίσετε τὸ ἐσωτερικὸ μιᾶς φάμπρικας».

«Μὰ ἡ ἡλιοκαμένη ἐρημιά», εἶπε ὁ ζωγράφος.

«Ἡλιοκαμένη ἐρημιά, ξεραῖλα, ἃ! τότε πρέπει νὰ ἀποταθῇτε στὴν ἐπιτροπὴ πρὸς καταπολέμησιν τῆς ξεραῖλας, καὶ ἂν δὲν ἔχει ἀντιρρήσεις...».

Ὁ ζωγράφος παρουσιάστηκε στὴν ἐπιτροπὴ πρὸς καταπολέμησιν τῆς ξεραῖλας.

«Τί ἐπιθυμῆτε;»

«Χρειάζομαι μία πιστοποίηση, ὅτι ἡ ὑπηρεσία σας δὲν ἔχει ἀντίρρηση νὰ ζωγραφίσω σὲ μιὰ εἰκόνα ἓνα κάρρο σὲ μιὰ ἡλιοκαμένη ἐρημιά. Αὐτὴν τὴν πιστοποίηση τὴ χρειάζομαι γιὰ νὰ ἀποκτήσω βιβλίον ἐργασίας, ἄλλοιως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λάβω 140 πόντους λινὸ γιὰ νὰ ζωγραφίσω τὸ κάρρο στὴν ἐρημιά».

«Δὲν καταλαβαίνω λέξη. Πηγαίνετε στὸν ἀριθμὸ 67».

Ὁ ζωγράφος πῆγε στὸ ἀριθμὸ 67.

«Τί ἐπιθυμῆτε;»

«Παρακαλῶ, δότε μου ἓνα πιστοποιητικὸν ὅτι δὲν ἔχετε ἀντίρρηση νὰ ζωγραφίσω στὴν εἰκόνα μου ἓνα κάρρο σὲ μιὰ ἡλιοκαμένη ἐρημιά. Τὸ χρειάζομαι γιὰ νὰ μὲν δώσουν βιβλίον ἐργασίας γιὰ νὰ λάβω κατόπιν λινόν».

«Αὐτὰ εἶναι πολυσύνθετα πράγματα. Ἄν θέλετε, σὰς χωρίζω ἀπὸ τὴ γυναῖκα σας. Ἐδῶ εἶναι τὸ τμήμα τῶν διαζυγίων. Ἐνας ἀπλοῦς τύπος. Πῶς λέγεσθε;»

«Μὰ δὲν εἶμαι παντρεμένος».

«Τότε γιατί ἤρθατε ἐδῶ; Πηγαίνετε στὸν ἀριθμὸ 84. Ἐκεῖ θὰ σὰς τὰ κανονίσουν ὅλα».

Αριθ. 84.

Ο ζωγράφος κάθεται έρεθισμένος άπάνω σέ μιιά καρέκλα.

«Τί πάθατε; ήσυχάστε» του είπε ό υπάλληλος.

«Νά μου έπιτρέψετε ένα κάρρο».

«Πώς είπατε; ένα κάρρο; Ός προϊστάμενος του τμήματος διανομής ξυλείας θά δώσω μίαν έντολή είς τό Κέντρον τό όποιον θά έρωτήση τήν όργάνωσιν και κατόπιν —».

«Μά τι νά τό κάνω τό τμήμα διανομής ξυλείας; Έγώ χρειάζομαι λινό».

«Χρειάζεσθε λινό; Τότε, φίλε μου, πρέπει νά πάτε στο κέντρον διανομής λινού, εκεί θά τό λάβετε άμέσως. Πηγαίνετε, πηγαίνετε!»

**

Στή μέση του δρόμου στεκόταν ένας άνθρωπος μέ τό κεφάλι άκουμπησμένο στον τηλεγραφικό στύλο και έκλαιγε. Γύρω του είχε μαζευτή πολλός κόσμος.

«Μά γιατί κλαίει;»

«Θέλει λινό».

«Τέτοια έποχή πού δέν υπάρχει λινό; και γι' αυτό στενοχωριέται έτσι;»

«Δέν ξέρω».

«Κάποιος δικός του θά χάθηκε σέ καμιά σιδηροδρομική σύγκρουση».

Ο ζωγράφος έφώναζε νευριασμένος: «Η έρμηιά, τό κάρρο!»

«Α!» είπε κάποιος, «θά ήταν ή γυναίκα του χωρίς άλλό μέσα στο κάρρο και τήν έπλάκωσε ό σιδηρόδρομος».

**

Ενύχτωσε, τό φεγγάρι βγήκε, κι ό ζωγράφος στεκόταν ακόμα εκεί.

Υστερα πήγε κουρασμένος στο σπίτι του και τήν άλλη μέρα πήρε τό πουκάμισό του και ζωγράφισε εκεί έπάνω τήν εικόνα του.

Όταν ή εικόνα κρεμάστηκε στην έκθεση, έπηρε από τό Τμήμα των καλών τεχνών τό πρώτο βραβείο.

(Μετάφρασις Β. Α.)

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

Η μητέρα ενός Δικτάτορος

Ο Στρατάρχης Τσιάγκ-Κάι-Σιέκ είναι γνωστόν ότι αποτελεί σήμερα τήν ισχυρότερην είς τήν Κίναν φυσιογνωμίαν. Τά τελευταία γεγονότα και ή είκοσαήμερος αιχμαλωσία του, τόν κατέστησαν γνωστότερον είς όλον τόν κόσμον. Είναι μεγάλης μορφώσεως και ό σπουδαιότερος όργανωτής του Κινεζικού Στρατού. Βοηθείται δέ πάρα πολύ από τήν γυναίκα, του ή όποία έχει σπουδάσει είς τήν Άμερικην και αποτελεί έναν των κυριωτέρων συνεργατών του.

Πρό όλιγου καιρού έώρτασε τήν πεντηκονταετηρίδα του. Κατ' αίτησίν του δέ, όλα τά δώρα πού του έστειλαν, διετέθησαν διά στρατιωτικά άεροπλάνα.

Επί τή εύκαιρία των γενεθλίων του ό Στρατάρχης απήνθυσε προς τόν Κινεζικόν Λαόν ένα μακρόν διάγγελμα. Άν και τό διάγγελμα άσχολείται μέ τήν προσωπικήν ζωήν και τούς άγώνας του Στρατάρχου, έν τούτοις μάς δίδει μίαν ζωηράν εικόνα της οικγενιακής ζωής της Άπω Ανατολής και αποτελεί τόν πανηγυρικόν της μητέρας του Δικτάτορος.

Είς πλείστα σημεία μάς ένθυμίζει τας προσπάθειας και τούς άγώνας πολλών Έλληνίδων μητέρων, των ήρωίδων αυτών, πού έθυσίαν και θυσιάσουν τά πάντα διά τήν ανάπτυξιν των παιδιών των.

Αξίζει λοιπόν ν' αναδημοσιεύσωμεν από τόν Manchester Guardian μερικά άποσπάσματα του έν λόγω διαγγέλματος, τά πλέον χαρακτηριστικά όσον άφορά τήν μητέρα του Στρατάρχου. Όπως παρατηρεί ό συντάκτης της άγγλικής έφημερίδος, ή λατρεία του Δικτάτορος Στρατάρχου προς τήν μνήμην της μητέρας του μάς ένθυμίζει παρόμοια αισθήματα λατρείας του Μουσολίνι και του Χίτλερ στη μνήμη της μητέρας των.

Λέγει, λοιπόν, ό Στρατάρχης, μεταξύ άλλων, είς τό διάγγελμά του:

«Μέσα είς τις βαθύτερες έντυπώσεις της ζωής μου, άνεξάλειπτος παραμένει ή μνήμη της μητέρας μου, ή όποία τόσον έμόχθησε γιά νά μέ σπουδάση και νά μέ αναπτύξη, ένφ ήμουν όρφανός. Τώρα πού τά δένδρα του τάφου της έχουν μεγαλώσει και πυκνώσει, δέν μπορώ παρά ν' αναγνωρίσω πόσον λίγο κατώρθωσα νά ζήσω σύμφωνα μέ τις έλπίδες πού είχε σέ μένα στηρίζει. Τήν στιγμήν αυτήν, πού ό νους μου είναι γεμάτος από άνήσυχες σκέψεις, νομίζω ότι πρέπει νά κάμω γνωστότερες στον πολύ κόσμο τις ταλαιπωρίες και τά βάσανα πού έπέρασε ή μητέρα μου γιά ν' αναθρέψη τήν οικογένειά μας. Και τό κάμω αυτό γιά νά μπορέση ό κόσμος καλύτερα ν' αναγνωρίση και νά εκτιμήση τή θέσι των φτωχών και των άτηλπισμένων».

Ο Τσιάγκ περιγράφει υπό ποιάς συνθήκας έγεννήθη στο μικρό χωριό Τσεκιάγκ, όπου ό πατέρας κι ό παπούς του ήσαν άγρότες. Όταν ό Τσιάγκ ήταν μό-

λις έννέα έτών, ό πατέρας του πέθανε κι ή οικογένειά του πέρασε πολύ δύσκολα χρόνια.

«Πράγματι, οι δύστυχες σ' εκείνα τά χρόνια συνθήκες της οικογενείας μου είναι άνώτερες οίασδήποτε περιγραφής. Όφείλεται ολοκληρωτικά στη μητέρα μου, στην καλωσύνη της και τήν έγκαρτέρησί της, τό ότι έσωθήκεν ή οικογένειά μας από όλοσχερή καταστροφή».

«Τό έργο της δέν ήταν καθόλου έλαφρό, γιάτι και γιά τά μικρότερα ακόμη πράγματα έπρεπε νά φροντίξη μέ τά χέρια της. Όταν ήμουν παιδί μ' άγαπούσε τρυφερά μέ μίαν άγάπη μητέρας έξαιρετικής. Άλλά ήταν και αυστηρή και έπέβαλλε τήν πειθαρχία. Μέ έμαθε πώς νά ενεργώ και νά συμπεριφερωμαι. Όλη της ή δρᾶσις και ή ζωή είχαν άφοσιωθή γιά τήν ανάπτυξίν μου».

«Συνείδησε νά λήη:

«Οί δυστυχίες, οι κίνδυνοι και οι άνθ' όπινες ταλαιπωρίες είλ αι καθημερινά περιστάτικά σέ κάθε του κόσμου γωνιά. Άλλ' αντιμετώπιζοντας αυτά, έξασκουμεν τήν αυτοπεποίθησι και επιτυγχάνουμε τήν καλύτερευσί μας».

«Από τήν οικογένεια δημιουργείται τό Έθνος. Τά αίτια, μέ τά όποία ξεπέφτει ή έξυψώνεται μία οικογένεια, εφαρμόζονται έξ ίσου και στο Έθνος. Έάν καθένas από μάς άφοσιωθή στην Έθνική μας υπόθεσι μέ τήν ίδια προσπάθεια κι' έπιμονή πού έδειξε ή μητέρα μου γιά τήν έξύψωσι της οικογενείας της, δέν θά περάση πολύς καιρός και ή Κίνα θά πάρη ακόμη μία φοράν τή θέσι της μεταξύ των Μεγάλων Δυνάμεων του κόσμου».

Τά άπλά, τά βαθιά και άνώτερα αυτά λόγια σέ πόοες Έλληνίδες μητέρες ανταποκρίνονται! Τό άσυνείηστο αυτό γιά τήν Δύσι Διάγγελμα του Στρατάρχου Δικτάτορος της Κίνας πόσες σκέψεις και πόση λατρεία ξυπνάει στις ψυχές πολλών Ελλήνων πού τά πάντα όφείλουν στην άφοσίωσι, τήν έγκαρτέρησι και τις θυσίες των ήρωίδων μητέρων των.

19 Ιαν. 1937

ΣΩΤΗΡ ΓΡΑΒΑΝΗΣ

Ενώπιον πυκνού και έκλεκτού άκροατηρίου όμίλησε στη τρίτη διάλεξι του Έθν. Συμβουλίου και της Έλληνίδος, ή κ. Ιουλίου Ρακτιβάν. Μέ πρωτοφανή ποραστατικότητα και έξαιρετική γλαφυρότητα διηγήθηκε τις έντυπώσεις της από τό ταξίδι της στη Νότιο Άμερική κι' εκράτησε ως τό τέλος ζωηρά τήν προσοχή του κοινού πού λυπήθηκε σάν τελείωσεν ή όμιλία γιάτι ήθελε ν' άκούση και άλλα, τόσο είχε κινήσει τό ενδιαφέρον του ή πραγματικώς έξαιρετική κονφερανσιέρ. Η «Έλληνίς» εύχαριστεί και πάλιν τας τρεις όμιλητριάς πού ανέλαβαν νά διεξαγάγουν κατά τρόπον τόσο λαμπρόν τας διαλέξεις της.

Τα καινούριά μας βιβλία

Η Μελισσάνθη

Από τό στόμα του ποιητή Μαλακάση, στο γραφείο της Έταιρίας Λογοτεχνών, ένα βράδυ, πρωτάκουσα στίχους της Μελισσάνθης. Ός τότε μου ήταν άγνωστο και τ'όνομά τη: ακόμη Του διαβάξε ό Μαλακάσης μ' εκείνη τή χαρακτηριστική, ιδιόρρυθμη άπαγγελία του κρατώντας μέ τόνα χέρι τό μονόκλ και μέ τό άλλο ένα ψιλό βιβλιαράκι γραμμένο σέ πολύγραφο.

Όταν τελείωσε τήν άνάγνωση του «Μονόλογου» σήκωσε τό κεφάλι και ρώτησε: Δέν είναι άριστούργημα κυρίες μου;

— Μά τί λέτε τώρα, του άπάντησε μιιά κυρία της συντροφιάς, έσεις ό,τι και νά διαβάσετε θά βγει όραίο από τό στόμα σας.

Μπορεί νάταν σωστή ή παρατήρηση γιάτι τίποτε ή άνάγνωση δέν όμορφαίνει και δέ χαντακώνει όσο ένα στίχο. Άλλά στην περίπτωση δέν εφαρμόζονταν. Ο «Μονόλογος» πού τόσο όραία μάς διάβασε ό ποιητής ήταν άληθινό ποίημα.

Από κείνη τή βραδυά μέ κέρδισε ή Μελισσάνθη. Ο κατοπινός θόρυβος πού ξεσήκωσε ό ίδιος πάλι ποιητής, γύρω σ'όνομά της τήν έκανε γνωστή σ' εκείνους πού ένδιαφέρουνται γιά τήν ποίηση και σέ κείνους πού δέν ένδιαφέρουνται διόλου. Ηρθε μάλιστα καιρός πού ύπουργοί και πρωθυπουργοί διάβαζαν τίς «Προφητείες» της και λέγανε δημοσία τή γνώμη τους.

Είπε τότε πού τό Υπουργείο της Παιδείας είχε ύποσχεθεί ένα βραβείο μέ σεβαστό χρηματικό ποσό στην καλύτερη ποιητική συλλογή, στο καλύτερο πεζό, μουσικό και γλυπτικό έργο. Όλα τά ένόμια μεμιάς άρχισαν νά τρώγονται. Μέ τήν άφορμή αυτή φύτρωσαν στη μέση συμπάθειες και φίλεις άνέλπιστες, κακίες και μίσση τρομερά. Τό άγνωστο ως τότε όνομα της Μελισσάνθης, οι διάφοροι άνταγωνισμοί τό έφεραν στη δημοσιότητα και τό σάλευαν σά λάβαρο νίκης. Όλα τά οικοδομήματα αυτά από μίσση, έλπίδες και φίλεις γκρεμίστηκαν τή στιγμή πού ό ύπουργός των Οικονομικών άρνήθηκε νά δώσει πίστωση.

Από τό τρικύμισμα τούτο πού άνέβασε στην έπιφάνεια τά θολά κατακάθια τόσων ψυχών, μάς έμεινε κέρδος ή γνωριμία της Μελισσάνθης. Μεγάλο κέρδος! Βέβαια μέ τόν καιρό θά τη μαθαίναμε, θάφτανε ή όπελπισμένη έπίκλησή της ως έμας αλλά, ποιός ξέρει, μπορεί και ν' άγούσε.

Από τότε συμπληρώθηκα κι' εγώ μέ τή γυναικεία ποίηση. Δέν τήν είχα ποτέ άγαπήσει. Υπήρχε κάτι στους γυναικείους στίχους πού μέ άπομάκρυνε. Η μοναδική ποιήτρια πού μέ συγκίνησε κάποτε ήταν ή Μαρσ. Ντεμπόρντ Βαλμόρ.

Μέ τό φανέρωμα της Μελισσάνθης νομίζω πως σημειώνεται μιιά νέα έποχή στην ποίηση του όραίου

φύλου. Όταν θυμηθούμε τα ψελλίσματα των παλαιών ποιητριών μας, της Εύφρ. Σαμαρτζίδου, Βιργ. Εὐαγγελίδου ή της Πρεβεζιότου συγκινούμαστε μόνο από την κρυμμένη προσπάθεια και τη διάχυτη αλλά αόριστη ποιητική διάθεση που κλείνουν οι στίχοι τους. Τίποτε το τελειωμένο και ολόκληρο, όπως πρέπει να είναι ένα έργο τέχνης, δε βρίσκεται στην προσπάθεια της εποχής εκείνης. Μια προσπάθεια που μπορεί χωρίς φόβο να ονομαστεί νηπιακή.

Κατόπι όταν πια ή καθαρεύουσα εξοστρακίστηκε από την ποίηση, μια άλλη γενεά, λιγότερο ρομαντική και περισσότερο λυρική έρχεται να ξεπεράσει τις προηγούμενες και σχεδόν να τις σβύσει. Είναι ή εποχή που γράφει και δρᾷ ή Έλ. Σβορώνου, που ακούεται ή φίλη και θαυμάστρια του Μαρτζώκη, Έλένη Λάμαρη, και τραγουδεί γλυκύτατα ή Μαρίκα Παύζα. Η τελευταία εΐταν και μένει ή καλύτερη ποιήτρια της περιόδου εκείνης.

Εμείς τώρα που βλέπουμε με την εύκολη προοπτική του χρόνου, μπορούμε χωρίς δισταγμό να πούμε πως όλη ή ομάδα αυτή αποτελεί την ξενιοαση νεανική ήλικία της γυναικείας μας ποίησης στην Ελλάδα.

Οι χαριτωμένοι, με την εύκολη ρίμα, στίχοι της Πίπιζα δεν μᾶς ικανοποιούν πια. Οι «Κρυσταλλίται» και οι «Σταλακτίται» της, αν τους ξαναδιαβάσουμε σήμερα, θα μᾶς φανούν υπερβολικά νεανικοί. Τα αισθήματα μοιάζουν ξόπετα. Η στάση απέναντι στη ζωή έλαφρύα. Η μελαγχολία εύκολη. Και όμως αναφέρω μια καλή ποιήτρια που το όνομά της επέζησε, μια γυναίκα που συγκίνησε στον καιρό της και που οι σύγχρονοί της για τη χάρη των στίχων της όνόμαζαν: «Χάινε με φουστάνια!»

Μόνο αν κοιτάξουμε έτσι σκαλί-σκαλί την εξέλιξη του γυναικείου στίχου θα καταλάβουμε τα καταπληκτικά στάδια που πέρασε. Ύπήρχε εποχή που μόνο να έγραφε μερικά τετράστιχα μια κυρία λογίζονταν ποιήτρια. Κάθε προσωπική υπόθεση είπωμένη με μέτρο και ομοιοκαταληξία εΐταν ποίημα. Σημασία είχε το γεγονός και όχι το αποτέλεσμα.

Τό βαρύ παρατέτασμα που έριξε ό πόλεμος χώρισε βαθύτατα τις εποχές αυτές από τη δική μας. Οι όροι της ζωής αναποδογύρισαν. Στα μάτια μας τό κοίταγμα της ύπαρξης έχασε τη χαρούμενη, ειδυλλιακή του όψη. Η βιοπάλη, ή μόρφωση, ή έλευθερία ώρίμασαν τη γυναίκα και ξαφνικά τη δυνάμωσαν. Καινούργιος αΐδνας γράφεται για όλους. Νέος κόσμος έγκαινιάζεται για τις γυναίκες σε όλη την ανθρώπινη και ιδίως στην Ανατολή.

Ιδέες, άνησυχίες, ευθύνες, χαρές πιο πλατειές, λύπες έντονες, πόνος άληθινός, ήρθαν να προστεθούν στην έμφυτη ευαισθησία που εΐταν τό μόνο σχεδόν έφόδιο της γυναικείας προσωπικότητας άλλοτε. Ό έρωτας, αυτός ό άξονας της θηλυκής ποίησης, γέμισε με σημαντικό περιεχόμενο. Έπαυσε να είναι άναστεναγμός, δάκρυο, μελαγχολία, άχ, βάχ! Έγινε άνέλπιστα

πάθος, πόθος, επιθυμία, αγάπη, σωστός, ολόκληρος έρωτας. Η άπότομη μάλιστα έλευθερία ύστερα από τόσων αΐώνων πίεση και συγκρατημέ έκαμε ώστε μερικές να πούνε τον καΐμό τους με μεγάλη δόση ειλικρίνειας που κάπως ξάφνισε μερικά αυτιά σεμνότυφα.

Πόσο χάος τώρα μεταξύ της Πίπιζα και της Μυρτιώτισσας που είναι πάλι ή σημαντικότερη εκπρόσωπος του καιρού της. Αν δεν προσέξουμε τις χρονολογίες, μπορούμε να νομίσουμε πως πέρασε τουλάχιστο μισός αΐδνας από τους Σταλακτίτες (1902) της μᾶς ως τις «Κίτρινες φλόγες» (1928) της άλλης. Η άπαιτήση του τεχνίτη από τον έαυτό του φαίνεται σε κάθε γραμμή, αλλά μαζί ξεφωνᾷ και ή άπαιτήση της εποχής που άλλαξε και δεν ικανοποιείται εύκολα.

Σύγχρονης και μεταγενέστερης από τη λυρική-Μυρτιώτισσα έχουμε πολλές και καλές ποιήτριες. Ένας πυκνός έσμός από νέες γυναίκες και από κοπέλλες δροσερές άρχίζει από τό 1920 και φτάνει ως τα χτές. Έχουνε γράψει καλούς στίχους όλες, με νόημα διαλεχτό οι περισσότερες, με αΐσθημα και σκέψη αλλά χωρίς σφραγίδα χαρακτηριστική δική τους. Δεν βρήκαν οι καλές τεχνήτρες μας δική τους έκφραση. Δικό τους τόνο.

Έκείνο τό ιδιαίτερο γνώρισμά, τό προσωπικό ύφος που ξεχωρίζει τον κάθε ποιητή μας και θα μᾶς κάνει ν' αναγνωρίσουμε τό στίχο του και χωρίς υπογραφή και χωρίς τίτλο, δεν τό έφτασαν οι πρωταθλήτριες του τόπου μας. Δέ μιλω για τις μιμήσεις, ούτε για τις επιδράσεις, αυτές εΐνε αναπόφευκτες και στα δυό γένη. Μάλιστα μπορώ να προσθέσω πως τό ένστικτο προφύλαξε τις ποιήτριές μας από τις πολύ έντονες μιμήσεις που δεν άπόφυγαν οι συνάδελφοί τους. Δεν υπάρχει γυναίκα που να μιμήθηκε Καβάφη, ούτε Κάλβο, ούτε Μαρινέτι και Έλιοτ όπως τόπαθαν τόσοι νέοι μας. Αν υπάρχει Παλαμάς, Καρυωτάκης και Σικελιανός στη θηλυκή μας ποίηση εΐναι διάχυτος, είναι επίδραση όχι μίμηση.

Τώρα θα χρειαστεί ίσως να πω και μιάν άλήθεια αποδειγμένη και επικυρωμένη από μακρόχρονη παρατήρηση. Είναι παράξενο, είναι όμως γεγονός ότι σε όλη την ύφήλιο, σε όλα τα γεωγραφικά πλάτη, ή γυναίκα στάθηκε στην ποίηση πολύ κατώτερη από τον άντρα. Δεν υπάρχει Σαίξπηρ, Όμηρος, Μπωντλέρ, Σέλλεϋ, Ούγκώ, Παλαμάς, Κήτης, γυναίκα! Τρεις εΐναι οι καλές ποιήτριες μέσα σ' όλη την Εύρώπη. Δυό οι σπουδαιότερες ή Έλ. Μπράουνινγκ και ή Μαρσ. Βαλμόρ. Σε άλλο σκαλί κάπως πιο κάτω έρχεται ή Νοαΐγ. Για να τις κάνουμε τέσσερις πρέπει να δανειστούμε και μια Μυτιληνιά από την αρχαιότητα, τη Σαπφώ, αλλά πάλι δεν καταφέρνουμε ή έναν Ούτμαν, ούτε έναν Πόε.

Η εξήγηση μπορεί να είναι τό ότι οι γυναίκες άρχισαν πολύ άργά να γράφουν ενώ οι άνδρες έχουν αΐώνων παράδοση, πείρα και τό κυριώτερο έλευθερία

πίσω τους. Ίσως πάλι γιατί τό ώραίο φύλο ξοδεύει τα αισθήματά του στην καθημερινή ζωή και δεν του περισεύει πια τό απαιτούμενο ποσό για να γίνει τέχνη.

Δεν είναι λοιπόν παράξενο ότι και σε μᾶς ή γυναικεία ποίηση ακολουθεί μένα καλό βήμα—ίσουμε σήμερα—όσο που επέτυχε όχι να προπορεύεται μα να συμβαδίζει. Πρώτη στον άγώνα αυτόν θαρρώ πως έφτασε ή Μελισσάνθη. Από κείνην τελειώνει και ή θηλυκή περίοδος της γυναικείας ποίησης στον τόπο μας και άρχίζει μια άλλη.

Κάτι τι καινούργιο παρουσιάζεται μαζί της. Άνεξαρτησία στην έκφραση, πρωτοτυπία, ύφος ολότελα προσωπικό, δυνατή πνοή. Κανένας ήχος γνώριμος, ούτε ό παραμικρός δεν φθάνει στην άρκετά εξασκημένη ακοή μου. Όλα είναι δικά της προσωπικά. Σ' αυτό όφείλεται ίσως ό τίτλος της «πηγαίας» που της δόθηκε έξ άρχης από κείνους που έκριναν τις «Προφητείες» της. Με τον ίδιο τρόπο, τον άποκλειστικά δικό της, εξακολουθεί ίσαμε σήμερα να ψάλλει τον βαθύτατο πόνο της. Είναι κάποτε μονότονος και λιγάκι κουραστικός μα δεν τον δανείστηκε βγαίνει από την ύπόστασή της, γεμάτος ειλικρίνεια και πάθος.

Τα έφόδια της που ξάφνισαν τόσο όταν πρωτοφάνηκε είναι περιορισμένα. Πρώτον μια βασανισμένη (ίσως) παιδική ήλικία. Ύστερα ένα «φρέαρ» όπως θα έλεγε ή ίδια, εγκατάλειψη, πίκρας, μόνωσης. Έχει μπει όπως φαίνεται από πολλή νέα «στού πόνου την επίγεια βασιλεία». Αυτός ό πόνος την ώρίμασε πριν της ώρας και της σφράγισε την προσωπικότητα με την [κακτή] βούλα του. Μόρφωση μονομερής, στραμμένη προς θρησκευτικά άναγνώσματα, σε θεοσοφικές άναζητήσεις. Τέλεια γνώση των Γραφών, της Βίβλου, του Εὐαγγελίου. Έπειτα άρκετή Μυθολογία και ως έπισφράγισμα ή άληθινή ποιητική ιδιουσγκρασία της. Αυτά είναι όλα.

Μοναχά ό Παπαδιαμάντης μας που εΐταν πρώτα ποιητής και ύστερα πεζογράφος έμεταλλεύτηκε τό βιβλικό στοιχείο όπως ή Μελισσάνθη. Στους άλλους οι θαυμάσιες, γεμάτες ποίηση και νόημα φράσεις της έκκλησιαστικής μας φιλολογίας χρησίμεψαν για γαρνιτούρα. Δεν τους έθεσε κανείς για βάση, για πηγή έμπνευσης καθώς κάμνει ή πονεμένη αυτή γυναίκα. Εκείνη άντλεί από τό βάθος μᾶς φράσης με τέτοιο τρόπο, με τέτοια δύναμη που λές πως ό ύμνογράφος ή ό Εὐαγγελιστής την έχει προετοιμάσει για χάρη της.

Τα αισθήματα, περασμένα πάντοτε από τον έγκέφαλο, οι ψυχικές διαθέσεις που ψάλλει ή μονότονη λύρα της είναι βαθειά, σοβαρά, ρωμαλέα. Αδτή ή στιβαρότητα [στην έκφραση και ή πρωτοτυπία δημιουργήσαν τον τόσο κολακευτικό για κείνην θρύλο και τόσο ύποτιμητικό για τό φύλο της πως ό συγγραφέας της συλλογής της τότε εΐταν άνδρας. Οι ίδιες οι γυναίκες δεν μπόρεσαν να πιστέψουν πως από σπλάχνα και φρένα όμοιά τους βγήκαν τόσο στο-

χαστικοί στίχοι όπως οι «Σφίγγες» τόσο βαθύτατα έρωτικοί όπως ή «Μεταμέλεια» και τόσο δυνατοί όπως ή «Θυσία».

Μεταμέλεια.

Απόψε, είπα, πως μ' είχες πια κερδίσει
που ρόδισαν οι πόθοι μου όλοι άνθοι
Μα πριν ή ό αλέκτωρ τρεις φωνήσει
Κύριέ μου, σε είχα πάλι άπαρηγθεΐ.
Με κρυφοκαΐνε ακόμη πάθη, μίσση
—δεν έχουν ή άμαρτίες μου πια σωθεί;—
Της Χάρης σου αν ανοίξει μόνο ή βρύση
Τότε κι ή ύδρᾳ μου ίσως πληρωθεΐ.
Τό τι έμαρτύρησα απ' τη νύχτα εκείνη
που άδεια άφησα τη νυφική μας κλίνη
κι' άρνήθηκα στα μάτια να σε δώ!
Κύτταξε αν δεν πιστεύεις τις πληγές μου
δός μου τό χέρι σου' νά, έδω κι' έδω
λοιπόν, μ' αναγνωρίζεις τώρα; Πές μου;

Στό έπόμενο βιβλίο που ό τίτλος του μᾶς δίνει μια σαφή ιδέα του περιεχομένου «Η Φλεγόμενη Βάτος» συναντούμε την ίδια Μελισσάνθη πάλι. Τα έφόδια της είναι πάντοτε τα ίδια. Μόνο πολύ φαρμάκι έχει προστεθεί στην άκρια της πέννας της κένα βαρύ φορτίο άλλους στην ψυχή της.

Λαχτάρα φυγής, άπολύτρωσης, λαχτάρα έλευθερίας και χαράς ανανδίνεται από τη συλλογή με τον εύγλωττο τίτλο. «Αναρχία» «Άρσηση» «Ανταρσία» «Επανástαση» «Καταδίκη» «Αντίρρηση» «Ματαιότης» επιγράφονται τα σονέτα της. Νομίζω πως άρχούν και μόνο οι τίτλοι για να μᾶς δείξουν την πικρία, την άπελπισία, την άπόγνωση μᾶς ζωής που «φλέγεται». Η έντύπωση που μᾶς αφήνουν οι έπανωτές αυτές κραυγές είναι σπαρακτική. Βλέπουμε την άδικία με τα μάτια μας. Άκούμε τό θρήνο με ταυτιά μας. Δεν υπάρχει καμμία, καμμία άμφιβολία πως ό,τι ακούμε και βλέπουμε είναι άληθινό. Πηγάζει κατ' ευθείαν από μια μαρτυρική ψυχή. Παρ' όλη τους όμως την ειλικρίνεια, τα αισθήματα μονάχα δε θα φέρνανε τό αποτέλεσμα που πρέπει, δε θα βρίσκανε τό δρόμο της καρδιάς μας αν δεν είχαν περαστεί από τό στενό και δύσκολο μονοπάτι της Τέχνης. Έγιναν άγνή, καθάρια Τέχνη τα άλληλοσυγκρουόμενα και παράξενα αισθήματα της ποιήτριας που ήρθε στην άσεβή εποχή μας να φέρει μιάν ευλάβεια άνάμικτη μένα πόθο έκδίκησης, μιάν ανταρσία μπλεγμένη με έγκαρτέρηση και μια ψυχή ανάστατη που προσπαθεί να παρηγορηθεί από φιλοσοφικές στωϊκότητες.

Η πάλη άνάμεσα στα αντίθετα αισθήματα εξακολουθεί σελίδα στη σελίδα μέσα σ' όλη τη «Βάτος» και ή αγωνία όλο και μεγαλώνει. Είναι ή θανάσιμη άγωνία του ανθρώπου που νοιώθει να τον δένουνε δεσμοί άνάξιοι. Που βλέπει τη ζωή του να κυλά και να ξεφεύγει από την κοίτη που της προώρισαν οι Θεοί.

Μεταστοιχείωση.

Με τὸ πυρὸ τοῦ μαρτυρίου καρφί
χαράζει ἡ μοῖρα τὴ μικρὴ καμπύλη
τῆς ζωῆς μου κι' ἀπ' τῶν στεναγμῶν τὴν πύλη
πρὸς τὴν οὐράνια θ' ἀνεβῇ ὁροφὴ
καθὼς καπνοῦ, ἡ ψυχὴ μου, δλόρη στήλη...

Τις περισσότερες στιγμές ὁ θάνατος εἶναι τὸ μόνο
καταφύγιο. Ἡ μοναδικὴ λύση σαυτῆ τὴν τραγικὴ πε-
ριπέτεια πού γιὰ κάποιους λέγεται ζωὴ....

«Γυρίζω πιά πρὸς τὴ χλοερὴ τοῦ τάφου, τώρα, γῆ
σὲ λίγο ἐμπρός μου θὰ προβάλλει ὁ σκοτεινὸς κουρσάρος
θὰ πλύνει μὲ κρασί πυρὸ τὸ ἀλάτι ἀπ' τὴν πληγὴ
στὴν ἀγκαλιά του πρὶν μὲ πάρει. «Ὁμως γιατί ν' ἀρνεῖ;»

Ἡ ἴδια πάλι παρηγοριὰ μὲ ἄλλα λόγια:

«Φίλοι μου ἤγγικεν, ἤγγικε ὁ καιρὸς πού ὁ θάνατος
[θάρπάζει τὴν ψυχὴ μου].»

Κάποτε ἔρχεται ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀπλότητος, τῆς
ἀβασάνισης ἀγνότητος πού τὴν κυριεύει καὶ μᾶς τὸ
ξομολογεία μὲ στίχους πού φέρνουν δάκρυα ὅπως
ἡ «Δέηση».

«Ὡ, ὡς εἶπανε, καθὼς «τῷ καιρῷ ἐκείνῳ»
ξανά ἄγγελος ἀθωότητος νὰ γίνω
καὶ πλάι σὸ ψαλτήρι τὸ μεγάλο
μὲ τὰ παῖδιά τῆς ἐκκλησίας νὰ ψάλλω,
Τῶν χερουβείμ νὰ ἤχησι ἡ ψαλμοδία
νὰ πῇ ὁ Χριστός: «Ἀφετε τὰ παῖδιά...»
Τὸν Ἰούδα μυστικὰ νὰ συγχωρήσω
σὸ γυρισμὸ τοῦ Ἀσώτου νὰ δακρῶσω....

«Ὅπως κι' αὐτοῦ ἔτσι κέδω, οἱ τόσο γνωστὲς φρά-
σεις τοῦ Εὐαγγελίου ἐνώθησαν μὲ τὸ νόημα, τὸ πλού-
τισαν καὶ τοῦ δώσανε κάτι περιπαθὲς καὶ συγκινη-
τικό. Τὸ λεξιλόγιο αὐτὸ εἶναι τὸ συνηθισμένο τῆς
ποιήτριας. Ἡ γλῶσσα τῆς δὲν εἶναι μήτε ἡ κατακυ-
ρωμένη δημοτικὴ πού παραδέχτηκε ἡ ποίηση, μήτε
ἡ στεγνὴ καθαρεύουσα πού δὲ μᾶς συγκινεῖ πιά. Ἡ
μιὰ καὶ ἡ ἄλλη γλῶσσα μπλέκονται, ἐνώνονται καὶ ὁ
γάμος αὐτὸς θέλγει καὶ ἐκπλήττει τὸ αὐτί μας. Κά-
ποτε οἱ ἴδιες λέξεις ἐπαναλαμβάνονται ὅσο πού κου-
ράζουν. Ἀλλοτε πάλι φαντάζουν σὰν καινούργιες καὶ
ἀμεταχείριστες, σὰ νὰ τίς ἐπλάσε ἡ Μελισσάνθη καὶ
πρώτη αὐτὴ τίς ἔδωσε τὸ νόημα πού κλείνουν.

Οἱ στίχοι τῆς γενικά εἶναι λίγο δουλεμένοι καὶ
ἀτημέλητοι. Ἡ περιτέχνηση δὲν εἶναι τὸ μέσο τῆς
ἐκφράσεως τῆς, μήτε ὁ σκοπὸς, ὅπως συμβαίνει πολ-
λές φορές. Στὰ Τριολέτα πού ἀκολουθοῦν καὶ στὰ
θαυμάσια τετράστιχα τῆς ἐπάνω σὲ Μυθολογικά μο-
τίβα, οἱ στίχοι εἶναι πολὺ περισσότερο περιποιημένοι.
Τὰ περιορισμένα ὅρια τοῦ ὀκτάστιχου καὶ τοῦ τετρά-
στιχου τὴν ἀνάγκασαν νὰ λιμάρει τὴ φράση ὅπως
δὲν τὸ ἔκαμε στὰ προηγούμενα σονέτα τῆς.

Ἡ ἀντίληψή τῆς γιὰ τὴν ἐπίδραση τῆς ποίησης

πάνω στὸν ἄνθρωπο, γιὰ τὴ θαυματουργὴ παντοδυ-
ναμία τῆς μᾶς δίνεται σαυτὸ τὸ ὀκτάστιχο πού δὲν
ἔχω τὸ θάρρος νὰ μὴ ἀναφέρω.

Ποιητής.

Τὴν ὥρα πού κατάματα κοιτάζω, ἐγώ, τὸν ἥλιο
τὸ λούλουδο, καὶ τὸ πουλί, τὸ δέντρο, τὸ φεγγάρι
τὸ σῆμα τους κι' ἡ φευγαλέα ψυχὴ μου πάει νὰ πάρει.
Τὴν ὥρα πού κατάματα κοιτάζω ἐγώ τὸν ἥλιο
φωτίζεται τὸ σκοτεινὸ τοῦ εἶναι μου, μέσα σπῆλιο
καὶ ξεχωρίζει δαίμονα, γραμμένο, τότε, ἀχνάρι
Τὴν ὥρα πού κατάματα κοιτάζω ἐγώ, τὸν ἥλιο
γίνομαι κι' ἥλιος καὶ πουλί καὶ δέντρο καὶ φεγγάρι.

Ἡ καινούργια συλλογὴ τῆς «Ὁ Γυρισμὸς τοῦ
Ἀσώτου» εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ συνέχεια
τῆς «Βάτου». Ὁ ἄπιστος, ὁ βασανισμένος, ὁ ἀναρχι-
κός, αὐτὸς πού ἀμφέβαλλε, αὐτὸς πού φοβέριζε ὕστερα
ἀπὸ τὸν ὕστατο σπασμὸ τῆς ἀγωνίας ἐπιστρέφει.

Με τὸ δισάκι τοῦ ἀναχωρητῆ στὸν ὁμο
ὡς πότε θὰ πορεύομαι τὸ σκληρὸ δρόμο;
Κανείς σταθμὸς στὴν ἐξαντλητικὴ πορεία
ὦ, πότε θὰ μὲ ἀνακαλέσεις ἀπ' τὴν ἐξορία;
—Τὶ ἐπόθησα βαθεῖα νὰ κοιμηθῶ
μὲς στῆς ἀνπαρξίας τὸ βυθό.—

Ἔτσι ἀρχίζει ἡ μικρούλα εἰκοσασέλιδη συλλογὴ
Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα μεγάλο θρησκευτικὸ ποίημα σὲ
στίχο ἐλεύθερο.

Δὲν ἔχουμε τὴν αἰσθησι τῆς θρησκευτικότητος
μέσα σὸ αἷμα μας γιατί εἴμαστε λαὸς ἄπιστος. Ἡ
μεταπολεμικὴ ἀτμόσφαιρα ἐπνίξε κάθε ὀπομεινάρη
εὐλάβειας πού ὑπῆρχε ἴσως ἐντός μας. Ὅλα αὐτὰ τὰ
ἐξωτερικὰ πράγματα πού λέμε θρησκεία δὲν ἔχουν
βέβαια καμμιά σχέση μὲ τὴ θρησκευτικότητα. Γιὰ
τοῦτο καὶ ποτὲ δὲν εἴχαμε θρησκευτικούς συγγραφείς.

Οἱ πλούσιοι στίχοι τοῦ Παλαμά γιὰ τὴν Παναγία,
γιὰ τὴ «Μητέρα τῶν ἀνέλπιδων» καὶ τὴν «Υπερμαχὴ
στρατηγισσα» καὶ ἡ θαυμάσια «Μάνα τοῦ Χριστοῦ»
τοῦ Βάρναλη εἶναι ποιήματα γραμμένα γιὰ μιὰ συγ-
κινητικὴ συμβολικὴ μορφή ὅπως εἶναι καὶ θὰ μείνει
τῆς Παναγίας. Δὲν τοὺς ὑπαγόρευσε τὸ θρησκευτικὸ
αἰσθησι ἀλλὰ τὸ ἐναντίον μιὰ πλατεῖα ἐνατένιση τῶν
ὥραιων μορφῶν πού ἔχει νὰ προσφέρει ἡ ἀνθρωπό-
τητα μέσα στὴ μακρὰ ἱστορία τῆς.

Ἡ Μελισσάνθη μιλεῖ μὲ τὸ Θεό. Ἡ Μελισσάνθη
ἐπιστρέφει σὸ Θεό! Εἶναι ἀπίστευτο μὰ εἶναι ἀλη-
θινό. Ὁ κόσμος ὁλόγυρά μας ἀνταρτίζεται. Τὰ ἔθνη
σπαράζονται. Ὁ ἄνθρωπος, τραγικὸς ἥρωας, παρα-
δέρνει ἀπὸ ιδέα σὲ ιδέα, ἀμφιβολία σὲ ἀμφιβολία,
ἀπὸ πίστη σὲ πίστη. Ὅτι, τοῦ φάνταζε χιτὲς λαμπρὸ
καὶ λίγο ἀκόμα νὰ τὸ ἀσπαστεῖ, σήμερα τοῦ φαίνε-
ται τερατῶδες καὶ φοβερό. Ὁ καθένας πολεμᾷ με-
ρόνυχτα μὲ τὸν ἑαυτό του. Μὲ τὸν παλιό, μὲ τὸν
χτεσινό, μὲ τὸν σημερινὸ ἑαυτό του. Ἐκεῖ πού ξα-
νοίγει πιά τὴν ὁδὸ τῆς σωτηρίας, ἐκεῖ τὴ βρίσκει

φραγμένη ὅπο ὅτι εἶχε πῶ ἀκριβὸ μέσα του. Γιὰ νὰ
φτάσει σὸ τέρμα καὶ στὴν ἀσφάλεια πρέπει νὰ πα-
τήσει πάνω στὰ χθεσινὰ του «ἔσια».

Πολλοὶ οἱ δρόμοι μὰ καὶ πολλὲς χρειάζονται θυ-
σίες γιὰ ν' ἀράξει κάπου καὶ νὰ ἀναπάφει τὴν τρι-
κυμισμένη ὑπαρξή του. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἀνακάτωμα
τὸ μπέρδεμα τῶν λεωφόρων πού ὁδηγοῦν στὴν περι-
πόθητη γαλήνη, βλέπουμε τὸ καταπληκτικὸ φαινόμενο
μᾶς νέας γυναίκας πού ἀφήνοντας ὅλες τὶς ὑποσχέσεις
τραβᾷ καὶ ἐπιστρέφει «εἰς τὰς τρίβους τοῦ Κυρίου».

Ὁ χιλιοπατημένος δρόμος πού ἀπὸ αἰῶνες ὁδη-
γοῦσε στὴν παρηγορία καὶ τὴν ἀσφάλεια εἶχε χορ-
ταριάσει ἀπὸ ἔλλειψη πιστῶν. Καὶ νὰ τώρα ἓνας
πιστὸς τὸν ξαναπερνᾷ. Μᾶς κυριεύει δέος ἐμᾶς πού
τὸν βλέπουμε καὶ τὸ φοβερό εἶναι ὅτι τὸν πιστεύουμε.
Ὑπάρχουν στιγμὲς ἀγωνίας καὶ φόβου σὸ «Γυρισμὸ
τοῦ Ἀσώτου» πού εἶναι εἰλικρινεῖς, γεμάτες πάθος
καὶ πίστη. Τώρα πού οἱ γῆινες ἐννοίες δὲ μᾶς ἀφή-
νουν πιά νὰ στραφοῦμε στὸν οὐρανὸ παρὰ γιὰ νὰ
κοιτάξουμε κάποια πουλιά ἀπὸ ἀλουμίνιουμ πού
μεταφέρουν ταξιδιωτὲς, ἓνα ἀνθρώπινο πλάσμα ἀνα-
μεισὸ μας ἔχει τὴ δύναμη νὰ ἀτενίζει πρὸς τὰ ἐπάνω
καὶ νὰ βλέπει τὸν λαμπρὸν ἀστέρα πού ὁδηγοῦσε
τοὺς μάγους στὴ Βηθλεέμ.

Πίσω ἀπὸ τὸ γαλανὸ στερέωμα περιμένει ἀόρατος
καὶ βουβὸς ὁ Κύριος.

«Μιὰ σὲ βολῶ καὶ σὲ χάνω

Πρὸς τὰ κάτω, τάχα, ὁδὲν ἢ πρὸς τ' ἀπάνω;»

Ἔρχονται ὅμως στιγμὲς πού ὁ φόβος μὴν εἶναι
πιὰ ἀρχὰ κυριεύει τὴν ταραγμένη ψυχὴ καὶ τότε
στίχοι ὅπως αὐτοὶ ἔρχονται νὰ πλουτίσουν τὴν
ποίησή μας

Ἀκόμη μιὰ χαμένη μέρα...
Κουράστηκαν τὰ μάτια μου νὰ βλέπουν πέρα
—Τῆς ἔγνοιας μ' ἔφαγεν ὁ σκόρος—
Γιατὶ δὲν φαίνεται ὁ ματατοφόρος;
Στὴν πύλη ἐμπρός! Στὴν πύλη ἐμπρός
ἀποκοιμήθηκε ὁ φρουρὸς
τὸν μέθυσαν περαστικοὶ στρατιῶτες...
Τῆς ἀγωνίας μὲ λούζουν οἱ κρῦοι ἰδρώτες
Ψυχὴ μου...
Ποῦς θὰ μπορέσει, τώρα νὰ μᾶς πῇ
— ἡ μυστικὴ ἂν πέρασε πομπή;
Δὲν ξεχωρίζω πρόσωπο γνωρίμου
Μήτε μιὰ δάδα στὴ νύχτα μου ἀναρτή.
Μὴν ἀργήσα; Μὴν τέλειωσε ἡ γιορτὴ;

Τέλος ὁ περιπόθητος γυρισμός, ὁ Γυρισμὸς τοῦ
Ἀσώτου, πού τόσα χρόνια παλεύει μὲ τὶς ἀντίθετες
δυνάμεις συντελεῖται. Ἡ ὑπεροψία καὶ ἡ ἀνισορροπία,
οἱ μάταιες ἀναζητήσεις εἶναι μακριὰ πιά.
«Χρόνια περιπλανήθηκα στὰ ξένα
κι' οὔτε σὰν μακρινὸ ἄρωμα, τὸ ἀγέρι
τὸ μήνυμα δὲν μοῦ εἶχε, τῆς συνάντησής μας, φέρει...»

Τὸ αἶσθησι πού νοιώσανε ὅσοι ἀληθινὰ πιστέ-
ψανε, αὐτὴ ἡ λαχτάρα νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὸ Θεό τους
χωρὶς τίποτε νὰ μεσολαβεῖ καὶ νὰ τοὺς χωρίζει, μᾶς
τὸ θυμίζει τώρα ξανά, ἡ Μελισσάνθη. Μέσα σὸ βέ-
βηλο χίλια ἐνεακόσια τριανταεφτά μιὰ φωνὴ ἀνθρώ-
πινη μὲ ὁστρο συντριβῆς ἀναμετράει τοὺς καθαρμούς
τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς πού ἐπιβάλλονται γιὰ
νὰ πλησιάσει κανεὶς σιὸς κόλπους τῆς μακαριότητος.
Ἕνας ἄδολος καὶ ἀνυπόκριτος τόνος ὑποταγῆς μᾶς
θυμίζει τοὺς σκοτεινοὺς, ἀποπνευματωμένους, ἀνώ-
νυμους ὑμνογράφους τοῦ Βυζαντίου.

«Στοῦ Γυρισμοῦ μου τ' ἀγαθὴ θέρη

Πρέπει νὰ χύσω πολλῶν μόχθων τοὺς ἰδρώτες.

Πρέπει νὰ βράσω σὲ πολλὲς χύτερες ὁδύνες

κι' ὅτι ἔχω περιττὸ

νὰ λυώσει μὲς στῆς φλόγας μου τὸν πυρετό,

τοὺς ῥύπους μου δὲ σόνεις ν' ἀποπλύνεις

χρειάζεται. ἀκόμα, σὲ πολλὰ ποτάμια νὰ λουστῶ

σὲ σμυριδιόπετρες πολλὲς νὰ τροχιστῶ.

Ἐλὼ πολλὴ ἀκατέργαστη οὐσία

Πολλὰ πού μὲ βαρύνουν στοιχεῖα

Ἐχὼ πολλὰ στὸν κόσμο τοῦτο θησαυρίζω

Πρέπει νὰ λησμονήσω πολλὰ μίσση

καὶ πολλὲς νὰ ξεχάσω ἀγάπες.

Ἐχὼ πολλὲς, ἀκόμη, νὰ περάσω στρατές

γιὰ νὰ σὲ συναντήσω...»

Τὸ μικρὸ βιβλιαράκι πού περιλαμβάνει τόσο μεγάλον
πάθος τελειώνει μὲ μιὰ θαυμάσια εἰκόνα.

Μὲ τὰ χέρια πού τείνονται κύπελλα ὡς τ' ἀστέρια
τὰ γυμνασμένα πόδια, τὸν κορμό...
νὰ διαλυθῶ, δειρ-φομαι, στὴ μέση ἐνὸς στοροβίλου
καὶ σπρηγμένη στὴν ἀκρὴ ἐνὸς δαχτύλου
νὰ φτάσω μ' ἓνα πήδημα τὸ Θεό!

Τὸ βάρος πού πλάκωνε τὸ στήθος τοῦ ἀναγνώ-
στη σηκώνεται ὕστερα ἀπὸ τὴν τελευταία ἀπολυτρω-
τικὴ φράση. Κοιτᾷ ὁλόγυρά του καὶ μὲ ἐκπληξή
ἀνακαλύπτει πῶς τὰ πάντα εἶναι στὴ θέση τους καὶ
τίποτε δὲν ἔλλαξε κατὰ τὸ διάστημα πού ἐκεῖνος
παρακολουθοῦσε τὸν μακρὸ Γολγοθᾶ μιᾶς ψυχῆς.

Τελείωσε, ἦρθε ἡ θεία κάθαρση! Μὰ πού ὁδη-
γεῖ; Ποῦς εἶναι ὁ Θεὸς αὐτός, ὁ ἀγνωστός, δὲν προ-
φταίνει νὰ συλλογιστεῖ Τελείωσε! Μόνο αὐτὸ σκέ-
πεται καὶ ἀναπνέει βαθεῖα.

Θὰ πρέπει ἴσως νὰ προσθέσω, τελειώνοντας, ὅτι
ἡ ἐργασία αὐτὴ δὲν ἔγινε τόσο μὲ ἀξίωση μελέτης καὶ
κριτικῆς ὅσο σὲ μιὰ ὁμολογία ἀγάπης πρὸς ἓναν ποιητὴ
καὶ πίστης σὲ μιὰν ἀξία.

Μὲ τὴν ἀφορμὴ τοῦ νέου βιβλίου τῆς Μελισσάν-
θης μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ διαλαλήσω τὸ θαυ-
μασμό μου στὴ γυναίκα ἀπὸ τὴν ὁποῖαν νομίζω πῶς
ἀρχίζει μὰ ἀρρενωπὴ καὶ ἀνεξάρτητη περίοδος γυ-
ναικείας ποίησης στὸν τόπο μας.

TATIANA STAYPOY

Θάλεια Φλωρά Καραβία.—Έντυπώσεις από τον Πόλεμο του 1912—1913 Μακεδονία—Ήπειρος.

Ένα βιβλίο που προκαλεί το ενδιαφέρον και που τώρα τελευταία εκυκλοφόρησε, είναι το έργο της κ. Θάλειας Φλωρά Καραβία με τον τίτλο «Έντυπώσεις από τον Πόλεμο του 1912—1913. Μακεδονία, Ήπειρος».

Μέσα στις φροντισμένες σελίδες του με την καλλιτεχνική διάταξη των εικόνων που όλες είναι έργα της κ. Φλωρά Καραβία (διαφωνώ όμως ως προς την μορφή του εξωφύλλου που θα έπρεπε να μην είναι τόσο αυστηρά τυπογραφική) το νέο αυτό βιβλίο της μας προσκαλεί να χαρούμε την ζωντανή περιγραφή που στηρίζεται στο ιστορικό ντοκουμέντο των γεγονότων και συνυφαίνεται με την πατριωτική συγκίνηση καθώς και με την πολύτιμη συμβολή των εικόνων που έρχονται σαν ένας συμπληρωματικός παράγοντας για να συνδεθούν στενά με το κείμενο και να ολοκληρώσουν συνθετικά το σύνολο.

Γι' αυτές τις έντυπώσεις της που δεν είναι απλά δημοσιογραφικά σημειώματα αλλά παίρνουνε μια χροιά λογοτεχνικά ιστορική μέσω από τη φραστική γοργότητα και την αρμονική γλώσσα (έκτος από την κάπως συχνή χρήση των «ό, όποιος» «τά όποια» αλλά που τα δικαιολογώ όταν σκέπτομαι πώς τον καιρό που έγραφε την αυτὴς οι έντυπώσεις το «που» έθεωρείτο χυδαῖσμος) ή κ. Φ. Καραβία μάς ξαναγυρίζει σε μια ώραία εποχή που έντατικά την εξέσαμε πριν από εικοσιτέσσερα χρόνια, τόσο μακρινή μά και τόσο κοντινή, και που μάς τύλιξε σφιχτά μες τους καπνούς των αγώνων και των θριάμβων της, μες τις λατάρες και τις συγκλονιστικές της περιπέτειες, απ' όπου άλλη μια φορά αναπήδησε νικητρά ή αιώνια εθνική μας ψυχή.

Ξενητεμένη τότε ή κ. Φλωρά-Καραβία στη Γερμανία, ένοιωσε ν' άντηχη βαθείας της ό αντίλαλος από το πρώτο σάλπισμα του πολεμικού συναγερμού και να την συνεπαίρνει ένας ιερὸς ένθουσιασμός. Κατέβηκε στην Άλεξάνδρεια, τη μόνιμη διαμονή της, έτοιμάστηκε και ξεκίνησε για το πολεμικό μέτωπο όπου ό έλληνας στρατός έμάχονταν στη Μακεδονία υπό την ήγεσία του Μεγάλου Στρατηλάτου Κωνσταντίνου. Έχοντας μόνα της όπλα τον ήρωικό της πατριωτισμό και... τα μολύβια της, στρατιώτης ενός ανωτέρου έθνικού και καλλιτεχνικού καθήκοντος, ψυχή ανήσυχη και δημιουργική, διψασμένη για τις μεγάλες, τις γεμάτες εθνική συγκίνηση στιγμές ή κ. Φ. Καραβία άποθανάτισε με την πέννα και το σχέδιο αυτές τις συνταρακτικές όσο και γόνιμες έντυπώσεις της, άψηφώντας κόπους, κακοπάθειες και κινδύνους.

«... Έκείνη τη στιγμή ή πολεμική δρασι ήταν στη Μακεδονία, στην ιδιαίτερη μου πατρίδα»—γράφει ή κ. Φ. Καραβία—«και το συνταρακτικό μου έδωσε το σκούντημα να πάω να ιδω τον άπελευθερωτικό άγωνα από κοντά. Με τα μολύβια μου και τους χρωστήρες, με την ύποχρέωση να γράφω στην

Άλεξανδρινή «Έφημερίδα» έπέρασα από τας Άθήνας να έφοδιασθώ με τη σχετική ύπουργική άδεια κι' ξεκίνησα για τη Θεσσαλονίκη που είχε γίνει πιά Έλληνική. Έστερ' από εικοσιτέσσερα χρόνια γυρίζω στην εποχή εκείνη του 1912—1913. Πίσω από την τεράστια σκιά του μεγάλου πολέμου, πίσω από το βαρύ παραπέτασμα το συνφασμένο με τόσες περιπέτειες και συγκλονισμούς, τόση ταραχώδη ιστορία, ή εποχή εκείνη φαίνεται σαν ώρατο παραμύθι. Και όμως, σ' αυτό το παραμύθι εξέσαμε έντατικά ως έθνους και συσσωματωμένοι όλοι σε μια κυρίαρχη ιδέα, να έλευθερώσωμε ύποδούλους άδελφούς και πάτρια έδάφη, είδαμε θριάμβους κι' έπιτυχίες, κ' ή γαλανή σημαία εκυμάτισε περήφανα και νικηφόρα και πέρ' από τα σύνορα που κατόπιν της έχαραξε ή Εύρωπαική διπλωματία. Έκείνη την εποχή σημείωνα με λόγια και εικόνες τις έντυπώσεις μου όθε περνούσα, βιαστικά, άρπαχτά, κατ' ανάγκην άπεριποίητα κι' όπως δεν τολμά κανείς ν' άγγίση τα παλιά ένθύμια, μη τους αλλάξει την όψη, έτσι τώρα κι' εγώ τ' όφηκα με την παλιά τους χροιά, με την πνοή εκείνου του καιρού».

Μ' αυτά τα έκφραστικά λόγια μιλεί στον πρόλογο του βιβλίου της που εύλοβικά το άφιερώνει «στην ίερή μνήμη του Μεγάλου Νικητῆ Κωνσταντίνου» στον έποῖον όφείλει «την παρακολούθηση της έκστρατείας της Ήπειρου». Κι' έτσι διαβάσαμε τα γραφόμενα της σε όλη την «όψη τους» και «την παλιά τους χροιά» αλλά που είναι φρέσκη και όλοζώντανή σα να ναι τούτη τη στιγμή γραμμένα.

Ζούμε πάλι τις έντατικές ώρες του μεγάλου πολέμου, λυγίζομε από τις αγωνίες του, γιγαντονόμαστε από τους θριάμβους. Γνωρίζομε ακόμη την πολύμορφη έδαφική φύση των Μακεδονικών κάμπων και των λιμανιών, τ' άπροσπέλαστα βουνά και τις χαράδρες της Ήπειρου όπου δρᾷ, κινείται, αγωνίζεται ένας όλόκληρος κόσμος, έστεμένοι, κληρικοί, άνώτεροι τιτλοῦχοι, νοσοκόμοι, πριγκήπισσες, κυρίες της άριστοκρατίας, στρατός, ήρωες όνομαστοί και άφανείς και άώννυμοι, που μια μεγάλη ιδέα τους κινεί όλους συσσωματωμένους προς την κατάκτησή της. Κι' να το φοβερό Μπιζάνι πέφτει τέλος στα έλληνικά χέρια. Η μεγάλη ώρα σήμανε, ή ώρα της θριαμβευτικής χαράς. Μέσα στη πολύβουη εύτυχημένη στιγμή, μέσα στη δαιμονιώδη κίνηση όρθώνονται και μερικοί παράξενοι και τραγικοί τύποι. Μια γρηούλα που «θρηνεί ακόμη την καταστροφή του σπιτιού της και δεν θέλει ν' άπομακρύνεται από τα θλιβερά έρείπια.— Έκτος της περιγραφής τη βλέπομε παραστατικά ζωγραφισμένη στην ίδια σελίδα.— Έως με το νου της να βλέπει την παλιά εύτυχία, την ήσυχη ταπεινή ζωή. Παρακαλεί τους στρατιώτες να της δώσουν κάτι να στρώσει και να σκεπαστή για να μείνη εκεί πονει ακόμη και για το κομμένο δέντρο, μια «κουμ' λιά» που έσκίαζε την αυλούλα της, Στη ρίζα του βουνού

βγαίνει καθαρό δροσερό νερό πηγής και τρέχει με ιδιότροπους έλιγμους ανάμεσα στα λιθάρια και στα χόρτα και τους θάμνους μουρμουρίζοντας ένα δικό του τραγούδι: το νεράκι το καῦμένο δεν ξέρει έχθρους και πολέμους: ξέρει μόνο να δροσίξει διψασμένα χείλη και να δίνει τη ζωή όθε περνάει, το αγαθό, και ώρατο αυτό δῶρο του Θεού. Και μοσχομυρίζουν βιολέττες με το πέρασμά του, σαν να είναι ή καλωσύνη του, ή ψυχή του ή ιδέα... Πόση άπαλή ποίηση στις παραπάνω γραμμές που τη συναντούμε κάθε λίγο. Και πόση καλωσύνη και άνώτερος άνθρωπισμός στις παρακάτω.

«Ένας Τούρκος ύπαξιωματικός, όρθιος κυττάζει μακριά στον όρίζοντα με άπερίγραπτη έκφραση πόνου και νοσταλγίας: και όλοι αυτοί οι μαζεμένοι έτσι πρόχειρα εκεί μάς φαίνονται σαν ξενητεμένοι που έτοιμάζονται για κάποιο γυρισμό, και τους συνοδεύει στο δρόμο τους ό οίκτος και ή συμπάθεια... Και τ' άνθισμένα δέντρα, σκόρπια ως πέρα, άνάλαφρα με την έορτάσιμη, χαρωπή τους όψη, στέκουν σαν σύμβολα νέας ζωής που ξεφυτρώνει στην πολύπαθη γή...»

Εικόνες ζωντανεμένες με την πέννα και με το σχέδιο, γεμάτες ύποτακτικότητα και έπικουρική διάθεσι διαδέχονται ή μια την άλλη από την άρχή του έργου ως την τελευταία του σελίδα. Το βιβλίο της κ. Φλωρά Καραβία πέρνει μια ξεχωρισμένη θέση δίπλα στις σύγχρονες γυναικείες εργασίες πουχαν ιστορικό περιεχόμενο και τιμᾷ ιδιαίτερα τη συγγραφέα και την καλλιτέχνη δημιουργό του.

ΑΘΗΝΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Άπό τη συλλογή
(Παλμοί δίχως Ρυθμό)

Εἰκόνα

Στο τζάκι τ' αναμένο δίπλα, καθισμένη σε πολυθρόνα χαμηλή ή γιαγιά γοργά με τις βελόνες πλέκει, όλο πλέκει μάλλινες κάλτσες, ξεστές για τα παιδιά.

Γύρω στα μάτια της, μύριες ρυτίδες κρύβονται λίγο, πίσω απ' τα γυαλιά ενώ στα χέρια γοργά το μαλλί τρέχει... — Πώς μοιάζει ακούραστη ή γιαγιά!

Θεριεύουνε τρανές, στο τζάκι, οι φλόγες ξυπνώντας, μύρια άνέκδοτα, παλιά. — Όταν ό γυῖός της, ήταν παιδάκι, νέα μητέρα, σαν ήταν, ή γιαγιά

Και με τρεμάμενη φωνή, σαν παραμύθι, την ιστορία του πατέρα, στα παιδιά, αγάλια λέει, ενώ το μαλλί πλέκει γοργά, γοργά, ακούραστα ή γιαγιά.

Παρίσι

ΛΟΥΚΙΑ ΡΟΜΑΡΕΤ (ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ)

Μια Κυριακή ολά χιόνια

Κυριακή άργία: Ξύπνημα χουζουρλίτικο, μακαρονάδα, βόλτες στο Ζάππειο, οῦζο στο νυφοπάζαρο του Γιαννάκη, καμιά βαρετή βίβλα, λίγο χρηματιστήριο στις κοῦρσες ή μερικὲς ώρες μπρίζ... Στους καφεένδες το πολυβόλο του ταβλιού κάνει θραῦσι μέσ' στη πολιτική συζήτηση, ενώ στους δρόμους, ή κλασσική Κυριακάτικη οῖκογένεια, μπαμπάς—μαμά—άπόγονοι—το ντανταδάκι, και ή όμπρέλλα, σέρνονται, χαζεύοντας από βιτρίνα σε βιτρίνα. Όλοι νοιώθουν σά κάποια ύποχρέωση να γλენτήσουν τη γιορτιάτικη μέρα τους, μα έλα που μη ξέροντας πῶς και που να τη γλεντήσουν, ποῖς λίγο ποῖς πολύ, όλοι μέσα τους, σκυλλοβαριούνται! Έπάρχουν όμως κι' οι άνθρωποι που περιμένουν πῶς και τί να ξεμερώση Κυριακή για... να πάρουν τα βουνά, να ξεκουραστοῦν πραγματικά απ' τη δουλειά και τη ρουτίνα της βδομάδας. Και γώ, που τρελλάινομαι για πρωινό ύπνο, έδω που τα λέμε, τον θυσίασα με χαρά και σηκώθηκα χαράματα μια από τούτες τις Κυριακές για να πάω με την «Υπαίθριο» στα χιόνια. Έπτά και τέταρτο, το πρωί. Το μποῦσι μου φεύγει μπρος απ' τη μύτη, και τώρα τρέχω πεζή να πάρω το «5» τα καρφιά της άρβύλας μου χτυπᾷ στην άσφαλο έτσι, που και τάνκ να περνούσε, δεν θα γινόταν χειρότερος σματάς! Φθάνει νᾶμαι εγκαίρως στο σταθμό Λαρίσσης, Θεέ μου, όπου είναι ή συγκέντρωση της ομάδας που θ' ακολουθήσω στη σημερινή έκδρομή! Η έκδρομή, δηλαδή, για μένα, αρχίζει καθαυτό από βραδύς, από τη στιγμή που παραγεμίζω το fuck-sack μου—σωστή ιεροτελεστία για κάθε όρθόδοξο πεζοπόρο!

Λοιπόν, όταν είσαι μόνη σου στο δρόμο ντυμένη «έκδρομικά», αισθάνεσαι λιγάκι σά περίεργο ζῶο που όλοι κυτᾷν μ' άπορία, μα σά βρεθῆς ανάμεσα στους «υπαίθριους» είναι ή σειρά σου να κυτᾷς έσύ τους άλλους, αυτούς που μένουν στη πόλι με «τά καλά τους», σαν αξιοπερίεργα φαινόμενα!

Στο σταθμό τρέχουμε τώρα όλοι και κάνουμε κατοχή στο βαγόνι της «Υπαίθριου Ζωής». Η υπαίθριος! Μία μεγάλη οῖκογένεια, με τους πρωτοτόκους της, τα χαϊδεμένα της παιδιά, τους άσώτους υῖους της, μια οῖκογένεια όπου και τα πειό άνομοιογενεί στοιχεία συγγενεύουν στη κοινή άγάπη τους για τη φύσι, την έλληνική γή και τις όμορφιές της. Ξένοι δεν υπάρχουν. Άμα έχεις κάνει 1—2 έκδρομές μ' ένα «ξένο», άμα έχεις λαχανιάσει στον ίδιο άνήφορο, άμα έχεις μοιραστεί το ίδιο ψωμοτύρι, άμα έχεις χαρεί μαζί του την ίδια καθαρή χαρά του ήπαιθρου, γεννιέται μεταξύ σας ένας άλλουῖντικός σύνδεσμος, που σε κάνει να τον ξεχωρίζεις μετά ανάμεσα στους άλλους ανθρώπους που βλέπεις γύρω σου στη ζωή, σά κάποιον πολύ κοντινό σου, άπάνω-κάτω όπως ξεχωρίζει κανείς έναν συμπατριώτη στη ξενιτιά!

Και τώρα που τρέχει το τραίνο προς το Μπογιάτι, όπου θα βγοίμε, ξαναβρισκόμαστε όλοι μετά μία βδομάδα με χαρά, γι' αρχίζουν τ' άστεια, τα περιλάγια και τα «με γεια» για ό,τι καινούριο έγκαινιάζεται εις «είδος σπόρ».—Σήμερα είναι γενική επίστράτευσις μάλλινων γιατί κάνει ένα διαβολέμενο κρύο και χιονίζει απ' το Τατόι και ύστερα. Μία παρέα που δεν έχει σκοπό να περπατήσει πολύ, εξακολουθεί το ταξίδι προς τα Κιούρκα ενώ εμείς ξεκινάμε πεζή για το Κατσιμίδι περνώντας απ' το Μπάφι και απ' το βασιλικό κτήμα της Δεκελείας. Στο δρόμο ή λάσπη και τα νερά είναι κρυσταλλωμένα, ενώ στα χωράφια μερικά κομμάτια χιόνι είναι στρωμένα ανάμεσα στο πράσινο σαν άπλωμένη μπουγάδα. Όσο προχωρούμε άσπρίζει περισσότερο γύρω, και στον δρόμο του Κασιμιδιού πειά, περπατούμε στις ροδιές που χάραξε κάποιο αυτοκίνητο μέσα στη παχειά στρωμένη του χιονιού. Γύρω τα βουνά, Ύμητός. Πεντέλη, Πάρνης έχουν την άρχοντιά άσπρομάλληδων γερόντων ενώ το μπούσι σέρνεται και κρύβει τους μακρινούς όρίζοντες. Άπέναντι, ή πλαγιές των βουνών και τα χωράφια χαμηλά στη πεδιάδα είναι λεία και ή γραμμές τους στρογγυλεμένες· μόνο τα πεύκα τρυπάν το άσπρο σκέπασμα και στέκονται δώ και κεί, με τα κλαριά τους φορτωμένα χιόνι. Δεν έχει ήλιο και ό ούρανός είναι μολυβής, μα λές και το φώς έρχεται τώρα απ' τη γή, απ' όλο αυτό το άσπρο που σέ θαμπώνει στα μάτια!

Περπατάμε με γερό βήμα, αφήνοντας πίσω μας σκοτούρες, φροντίδες, άκεφιές, άνησυχίες, τις χίλιες μικροβρωμιές που φαρμακώνουν τη ζωή μας στη πόλι. Είναι σά να κάνης ένα μπάνιο στόν καθαρό άέρα του βουνού, που σου πέρνει λίγες απ' τις τοξίνες που έχεις μαζέψει μέσα σου, στό μυαλό και στό κορμί...Στό Κατσιμίδι πάμε κάτω, σ' ένα μαγαζάκι που έχουν οι καρβουνάρηδες και όπου υπάρχει φωτιά και ρετσίνα πρώτης! Εύλιν οι μπάγκοι, μερικές καρέκλες, ένα-δυό τραπέζια, στους τοίχους κρεμασμένα κάτι άδεια όσκιά, μερικοί όρμαθοί κρεμμύδια και σκόρδα, κάποιο λυχνάρι, μα με τη πείνα που έχουμε, πούος να κυτάξει τη γίνεται γύρω του.

Στρωνόμαστε στό τραπέζι, άνοίγουν οι σάκκοι, και εφαρμόζεται το σύστημα του κοινοβίου. Άπέναντι μας, κάποια άγνωστη συντροφιά που φαίνεται να έχη έρθει ως εδώ μ' αυτοκίνητο άσχολεϊται στό να κοπάση την πείνα της κι αυτή. Εάφνου, μπαίνει ένας νεαρός και τους φωνάζει: «Τί κάνετε δώ βρε άδερφέ! Εμείς σάς περιμένουμε άπάνω, στό άλλο μαγαζι για φαί!» «Ε, το ξέρουμε, εκεί θαρθούμε και μεϊς να φάμε.» «Τί κάνετε λοιπόν δώ-πέρα χριστιανοί μου;» «Εδώ; Τιμπάμε!»

Αυτό το «τσιμπημα» θα βασίτηξη κάμποσες ώρες, με κάμποσο κρασάκι που θα πιωθή στην υγεία του καθενός χωριστά και της παρέας όμαδικώς, με κανένα «γέρω Δήμο» και τα λοιπά ως που ναρθή ή ώρα να μπουν σ' αυτοκίνητο για να γυρίσουν στην

Αθήνα με το κορμί μουδιασμένο και το στομάχι κάργα, κατά τα έθισμένα της λεγομένης «κεφτεδο-έκδρομής». Η κάμσα είναι φούρνος, ξεστή και απ' την άνοιχτή πόρτα χώνει το κεφάλι της και μās επιθεωρεί άυστηρά μια όλόμαυρη κατσίκα που ξεχωρίζει στό χιόνι σά σιλουέτα του Καραγκόζη. Κατά τις 2, ξεκινάμε για τα Κιούρκα. Το μονοπάτι δεν φαίνεται απ' το χιόνι, που μās φθάνει ως το γόνατο. Είναι τόσο καθαρό και άφρατο που μου έρχεται να κάνω τουμπες! Εύτυχώς, θυμάμαι έγκαίρως τα χρόνια μου και εξακολουθώ να περπατώ φρόνημα, αλλά τρώω μια φουχτα χιόνι για να βγάλω το άχτι μου!

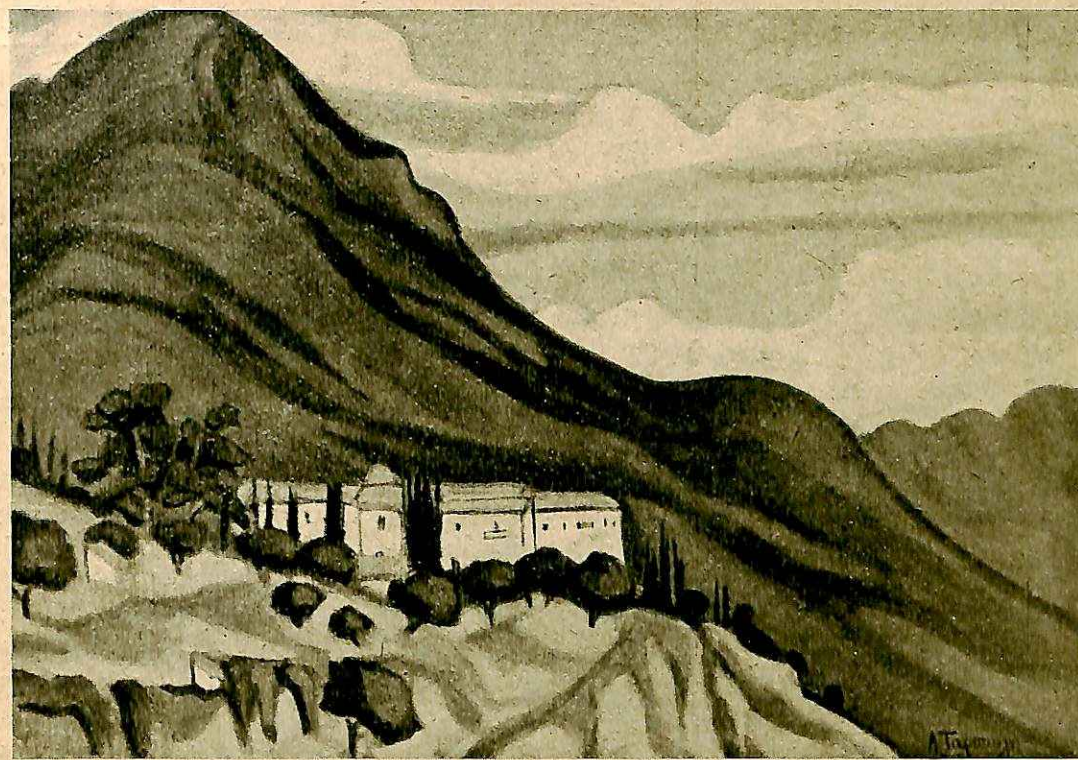
Όσο κατεβαίνουμε όμως, αρχίζουν και φαίνονται οι θάμνοι, το χώμα, και πριν απ' τον σταθμό των Κιούρκων που είναι το τέρμα της πορείας, περνάμε κάτι χωράφια άνθισμένα δώ και κεί μ' άνεμόνες.

Φθάνουμε στις 4 και το τραίνο θα περάση στις 7.45. Περπατίσαμε περί τις 5 ώρες μα ούτε κούρασι νοιώθει κανείς, ούτε κρύο ούτε τίποτα. Ίσα-Ίσα, κανείς δεν έχει όρεξι να χωθή τόσες ώρες στό καφεείο του σταθμού όταν έξω είναι τέτοιο χάρμα. Χωρίζομαστε. Άλλοι πάνε στό χωριό όπου θα βρουν την όμάδα που άφίσαμε το πρωί στό τραίνο και μεϊς πέντε-έξη, ξεκινάμε για το Μπογιάτι, ακολουθώντας τη σιδηροδρομική γραμμή. Άριστερά φαίνονται κομμάτια απ' τη λίμνη του Μαραθώνος και πειό πίσω, τα χιόνια στα βουνά της Εύβοίας ροδίζουν στό ήλιο-βασίλεμα. Όσο σουρουπώνει, αφήνουμε τη γραμμή και ακολουθώντας ένα κοπάδι πρόβατα που γυρίζει στό παχνί, φθάνουμε στό Σπατατζίκι, όπου μās καλωσορίζει ή χαρακτηριστική μυρωδιά του χωριού, καπνός από ξύλα, σταύλος, κομμένο χόρτο... Καλησπερίζοντας δεξιά-ζεγρά φεύγουμε και αρχίζει τώρα ή πορεία στα μισοσκότεινα... Να τα φώτα του Μπογιατιού! Σε λίγο είμαστε μέσα στό καφεείο του σταθμού όπου μια σιδερένια σόμπα και ένα καυτό τσάι μās ξεσταίνουν ως που ναρθή το τραίνο. Τώρα άλλοι παίζουν «νοόμετρο» άλλος διαβάει έφημερίδα και άλλος «The World's politics». Είναι κι' αυτό ένα απ' τα καλά της παρέας, που ό καθένας κάνει το κέφι του, χωρίς να εξαρτάται γι' αυτό απ' τα παραγγέλματα του «έχειριδιού καλής συμπεριφοράς». Κατά τις 8 ξαναβρίσκουμε το βαγόνι μας όπου μās υποδέχονται οι άλλοι της πρωϊνης όμάδος και αυτοί που άφίσαμε στα Κιούρκα. Μάθατε νό νέο της ήμέρας; Η Νίκα έψησε τις άρβίλες της στή σόμπα για να... στεγνώσουν, και τώρα παραστένει τον Παπουτσομένο Γάτο μέσα σέ κάτι πελώρια σκαρπίνια που της έδωσε κάποιος εύγενής νεαρός!

Στό σταθμό στην Αθήνα, ξεμπαρκάρουμε θριαμβευτικώς, λασπομένοι ως το γόνατο, ξεμαλιασμένοι απ' τον άέρα με κόκκινες μύτες απ' το κρύο, αλλά τόσο κεφάτοι και ένθουσιασμένοι απ' την ήμερα μας, που κεί που πάμε να καληνυχτιστούμε αρχίζουμε. «Πού θα πομε την Κυριακή βρε παιδιά; Τι λέει το πρόγραμμα;»

ΑΔΑ ΡΑΛΛΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΟΥ ΑΤΕΛΙΕ

Μεσσηνιακό Μοναστήρι Βουγκάνου.—Έλαιογραφία κ. Αθηνάς Ταρσούλη, άγορασθείσα υπό του Υπουργείου Τύπου και Τουρισμού.

Καλλιτεχνική Κίνησις.

Τόν περασμένο μήνα είχαμε την έκθεσιν του κ. Περίλλα στην Κάζα ντ' Ιτάλια, γνωστοτάτου άκουαρελλίστα, γνωστού άκόμη περισσότερο από τις καλλιτεχνικές εικονογραφημένες εκδόσεις των βιβλίων του. Ο κ. Περίλλα έχει άφάνταστον εύκολίαν και αυτό τον κάμει καμμιά φορά να άρκεϊται στην εύκολία αυτή και να μās παρουσιάζει έργα χωρίς ιδιαίτερον ενδιαφέρον. Όταν όμως θελήση να συγκεντρωθή και ν' άπεθή στην έμπνευσί του, τότε μεταβάλλεται εις ένα δυνατό ζωγράφο με πρωτοτυπία μεγάλη ό όποϊος έργα με θέματα χυλιοζωγραφισμένα, όπως ή Καισαριανή ή ή Σαντορίνη, μās τά εμφανίζει υπό νέαν μορφήν σάν να τά βλέπωμε για πρώτη φορά. Έκτός του Ιταλού αυτού ζωγράφου είχαμε και μίαν έκθεσιν Τουρκικής Τέχνης στόν Παρισσό υπό την προστασία του Τούρκου πρεσβευτού. Η έκθεσις αυτή είχε πρό πάντων το ενδιαφέρον ότι όλοι αυτοί οι ζωγράφοι μόνον επί Κεράλ άπέκτησαν την έλευθερία να ζωγραφίζουν ανθρώπινες μορφές, διότι έως πρό δλίγου τους ήτο τελείως άπληγορευμένο από τη θρησκεία τους. Βέβαια μιá τέχνη δεσμευμένη ως πρό δλίγου, δεν έχει άκόμη σχηματίσει δικό της χαρα-

κτήρα αλλά δείχνει μ' όλα ταύτα μιá τάσι που με γοργά βήματα θα εύρη το δρόμο της. Πολύ καλή έμπνευσις ήτο να έκθέσουν παραλλήλως με τά σημερινά έργα τέχνης, μία σειρά τουρκικών βιβλίων και χειρογράφων παλαιάς εποχής, ώστε να μπορή να συγκρίνη κανείς την παλαιά και τη νέα τέχνη.

Η έκθεσις του κ. Έκτωρος Δούκα στόν Παρισσό είναι όπως πάντοτε μιá έκθεσις σοβαράς τέχνης. Ο κ. Δούκας ίσως είναι ό μόνος που τολμά μεγάλες συνθέσεις με θέματα από την ελληνική ζωή μελετημένα και ψυχολογημένα. Οι μεγάλοι του πίνακες το «Τραπέζι του γάμου» ή το «Βάπτισμα» παρουσιάζουν μεγάλα προσόντα, όταν πρό πάντων λάβει κανείς υπ' όψιν τις δυσκολίες που έχει μία σύνθεσις με πολλά πρόσωπα εις φυσικόν μέγεθος. Πρό πάντων θαυμάζει κανείς πόσον καλά είναι χαρακτηρισμένοι οι διάφοροι ελληνικοί τύποι. Ένα μόνον είναι κρίμα, ότι τά έργα του κ. Δούκα είναι σάν να είναι όλα ζωγραφισμένα στό ίδιο επίπεδο· ίσως δεν υπάρχει άρκετή προοπτική στό σχέδιο; αλλά πρό πάντων δεν υπάρχει φωτοσκίασις το μεγάλο αυτό μυστικό όλων των μεγάλων ζωγράφων που μās κρατούν ώρες προσηλωμένους εμπρός στα έργα τους εις όλες τις πινοχοθήκες του κόσμου.

Σε μιὰ μικρὴ αἰθουσα τοῦ Παρνασσοῦ ἐκθέτει συγχρόνως ὁ κ. Σ. Ρωνᾶς ἀρχετὰ σχέδια μὲ κάρβουνο καὶ σαγινα. Εἶναι νέος ζωγράφος ὁ κ. Ρωνᾶς καὶ ἐξῆσε πολὺ στὸ Παρίσι, μὲ τὴν ἐκθεσί του ὅμως μᾶς δείχνει ὅτι δὲν τὸν ἀφίνουν ἀσυγκίνητο τὰ ἑλληνικὰ θέματα καὶ οἱ ἐνδιαφερόντες ἑλληνικοὶ τύποι, καὶ ὅτι ἐπάνω στὰ ὥραία του σχέδια θὰ μπορέσῃ νὰ ἐργασθῇ στὸ μέλλον διὰ μιὰν πλέον ἀρτία ἐκθεσι πού νὰ μᾶς δείξῃ ὅλα του τὰ ζωγραφικὰ προσόντα.

Στὴν αἰθουσα Στρατηγοπούλου ὁ κ. Βρασιδᾶς Τσουχλὸς ἐκθέτει μιὰ ἐκλεκτὴ συλλογὴ ἀπὸ ἐλαιογραφίας καὶ σκιτσα. Οὔτε ἓνα ἔργο δὲν ὑπάρχει στὴ συλλογὴ αὐτὴ πού νὰ μὴν εἶναι εὐσυνειδήτητα ζωγραφισμένο. Κάθε ἔργο παρουσιάζει καὶ νέο ἐνδιαφέρον. Τοπεῖα προσωπογραφίες, συνθέσεις ὅλα μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ὀνείρου. Ὁ κ. Τσουχλὸς εἶναι ρωμαντικός μὲ τὴν ὥραία σηματοδότη τῆς λέξεως. Στὰ τοπεῖα του ἀγαπᾷ τις συννεφίες πού τοῦ δίδουν ἀφορμὴ νὰ δείξῃ ὅλη του τὴ δεξιότητά του στὴ φωτιστικότητα.

Καὶ τώρα ἂς ἐλθῶμε καὶ στὴν ἐκθεσι τοῦ Ἀτελιέ ὅπου ἐκθέτουν οἱ «Ἐλεύθεροὶ Καλλιτέχναι». Ὃταν ἀκούει κανεὶς τὴν λέξι ἐλεύθεροι, τρομαίνει, νομίζει πὼς θὰ ἰδοῦμε πάλι ἡ ἀκατάληπτα πράγματα ἢ τὰ στερεότυπα θέματα τὰ γυναικεία σώματα τῶν ὁποίων τὸ ἄνω μέρος τοῦ κορμοῦ ἔχει φυσιολογικὰς διαστάσεις ἀλλὰ τὰ κάτω ἄκρα ὑπερφυσικὰς ἐξογκώσεις ἢ τις naïves mortes μὲ τὸ στερεότυπο γυρτὸ τραπέζι μὲ τὸ τραπεζομάνδηλο μὲ τὰ μπλὲ καρό, τὴν κανάτα μὲ τὴν περιέργη ἰσορροπία καὶ τὰ αἰώνια μῆλα πού κατρακυλοῦν καὶ δὲν πέφτουν, τὰ ἀμέτρητα μῆλα ὥσάν νὰ μὴν ὑπῆρχε ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἄλλο φρούτο... Τίποτα λοιπὸν ἀπὸ αὐτά. Οἱ «Ἐλεύθεροὶ Καλλιτέχναι» οἱ ὅποιοι μᾶς ἐμφανίζονται σχεδὸν κατ' ἔτος παρουσιάζουν μιὰν ἰσορροπίαν καὶ μιὰν ἐξέλιξι ἀξιοθαύμαστη. Ὁ κ. Ντάκος μὲ τὰ ὥραία του τοπεῖα, τις αἰωνόβιες λευκὲς πού τόσο ποιητικὰ ἔχουν ἀποδοθεῖ. Ὁ κ. Γιολλδάσης μὲ τὰ χιονισμένα τοπεῖα του, ὁ κ. Νικολάου μὲ τὴν ἀβρότητα καὶ λιτότητα σὲ σχέδιο καὶ χρῶμα. Ὁ κ. Ματσάκης μὲ τὸ γεμάτο ἐνδιαφέρον ταλέντο του. Ὁ κ. Δάβης πιστὸς μαθητὴς τοῦ περιφήμου Βάν Γκόγκ. Τῆς δὸς Βουτυρά τὸ λαμπρὸ πορτραῖτο τοῦ πατέρα του. Τῆς κ. Τζέννης Ἀργυροῦ τὰ λουλούδια. Τοῦ κ. Βελισσαριδῆ ἡ Σαντορίνη, ἂν καὶ λίγο ξυλογραφικὰ φτιαγμένη καὶ ἀνήσυχη στὸ σχέδιο. Τοῦ κ. Σαμαρτζιδῆ τὰ φανταστικά τοπεῖα, τοῦ κ. Κορογιάννη τὸ πορτραῖτο τοῦ πατέρα του καὶ τοὺς μελετημένους ἐργατικὸς τύπους, τὰ ἔργα τῆς δὸς Τρας Οἰκονομίδου μὲ τὸ στερεὸν σχέδιο, τὰ τοπεῖα τοῦ κ. Κεραμίδα. Τὸ λαϊκὸ πανηγύρι τοῦ κ. Νάκη, ἀπλοϊκὰ φτιαγμένο, τοῦ κ. Φέρτη τὸ νταμάρι σφαγείων καὶ τόσων ἄλλων ἔργα πού δίδουν καλὰς ὑποσχέσεις. Καὶ τέλος ὁ πολὺς Γαλάνης μὲ μιὰ ἐλαιογραφία: «Ἡ ὥραία Ἀθηναία» πού μὲ τόση χάρι ἀποδίδει τὴν ὁμορφίαν τῆς Ἀθηναίας κόρης. Στὴν ἐκθεσι αὐτὴ ὑπάρχουν καὶ ἀρχετὰ γλυπτικὰ ἔργα γυναικῶν καὶ μερικὰ ἐκφραστικὰ κεφάλαια ἀλλὰ δυστυχῶς οὔτε τὸν ἀπαιτούμενο χρόνον εἶχαμε διὰ νὰ τὰ μελετήσωμε, οὔτε αἱ διαστάσεις τῆς στήλης μας μᾶς ἐπιτρέπουν τὰ ἐκταθεῖμε περισσότερο.

ΑΘ. ΡΕΔΙΑΔΟΥ

Μεταξωτὰ Χρυσαλλίδος

ΤΟ ΜΑΤΙΚΟ ΒΙΟΛΙ

Fritz Kreisler

Τόση αἰγλή τὸν περιβάλλει, τόσαι δάφναι στέφουν τὸ μέτωπόν του, τόσα ἐπίθετα τὸν ἔχουν κοσμήσει, τόση ἀποθέωσις, ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τῆς γῆς τὸν ἔχει πάντοτε εἰς ὅλην του τὴν μακράν του τρισένδοξη καὶ λαμπρὰν σταδιοδρομίαν ὑποδεχθῇ, ὥστε νὰ μὴ δύναται κανεὶς τίποτε πλέον νὰ προσθέσῃ.

Ἀλλ' ἀφοῦ ἦτο εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν χώραν πού ἐγνώρισε καὶ παρήγαγε τὸ ἀπόλυτον Καλόν, ἡμποροῦμε νὰ τὸν ὀνομάσωμεν, ὅπως θὰ τὸν ὀνόμαζεν ὁ Πλάτων, ἔνθεον.

Ὑπάρχει κάποιον ἐπίπεδον τέχνης ὅπου ὅταν φθάσῃ ἓνας καλλιτέχνης, ἐννοοῦμεν ὅλοι ὅτι ἔχει πλέον ὁμιλήσει μὲ τὴν θεότητα. Τὸ ἐπίπεδον αὐτὸ τὸ ἔφθασε ἓνας Φειδίας, ἓνας Μιχαὴλ Ἀγγελος, ἓνας Μπετόβεν καὶ ὁ Φρίτς Κράϊζλερ.

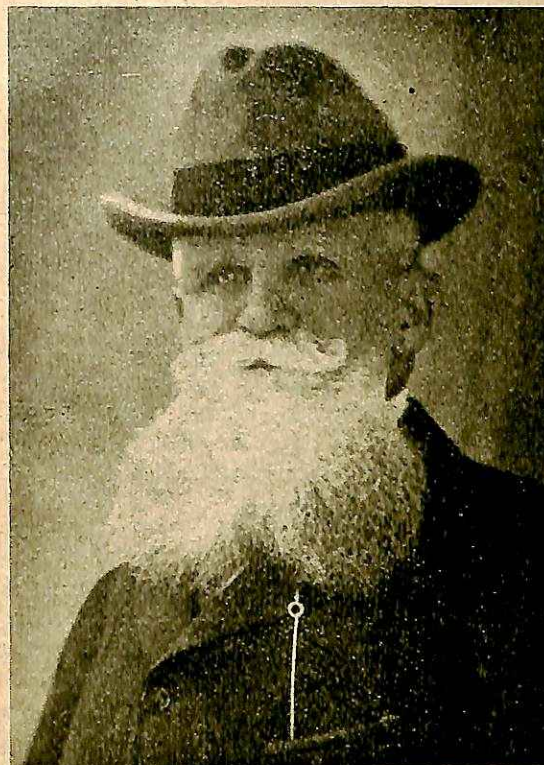
Ὃταν τὸν ἀκούῃ κανεὶς δὲν σκέπτεται πλέον οὔτε τεχνικὴν, οὔτε ὄργανον, οὔτε δυσκολίας οὔτε τὴν δεξιότητά του. Ἀκούει μόνον, κρεμασμένος ἀπορροφημένος ἀπὸ τὸ μαγικὸν αὐτὸ δοξάρι πού ἄλλοτε σοῦ θίγει τὰ βαθύτερα μύχια τῆς ψυχῆς σου, ἄλλοτε σὲ μεταφέρει σὲ κόσμους μακρυνούς, ἄλλοτε νομίζεις πὼς ἀκοῦς ἀδονιδῶν κελადήματα καὶ ἄλλοτε κάποιον βιολοντσέλου τὴν βαθειὰν καὶ μελαγχολικὴν φωνήν, καὶ σαγηνευμένος, γοητευμένος, ἐξουθενωμένος, ἀκούει κανεὶς, ἀκούει καὶ αἰσθάνεται τὴν μελαγχολίαν ἐκείνην πού μᾶς δίδει πάντα κάθε ἐμφάνισις τοῦ ἀπολύτως Ὁραίου.

Καὶ ὅταν εἰς τὸ τέλος τὰ θυελλώδη τὰ ἐξαλλα χειροκροτήματα, αἱ παράφοροι ἐπενφημίαι ἐκσποῦν σὰν καταιγὶς καὶ ὅταν αὐτὸς χαιρετᾷ μὲ σκυμμένον τὸ ἀσπρισμένο κεφάλι ἐνῶ ἓνα γλυκὺ καὶ μελαγχολικὸν μειδίαμα φωτίζει πρὸς στιγμήν τὸ πρόσωπόν του, αἰσθανόμεθα ὅλοι ὅτι εἶνε ἀληθινὰ ὑπερκόσμιος.

Καὶ διὰ τὴν ἀποδείξῃ ὅτι ὅταν τὸ πνεῦμα φθάσῃ εἰς αὐτὰ τὰ ὕψη, δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ φθάσει καὶ ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς εἰς τὸ ἴδιον ἐπίπεδον, πρὶν φύγῃ, ἔκαμε μιὰν χειρονομίαν—συνήθη εἰς αὐτὸν—ἐχάρισε τὴν ἀμοιβήν του εἰς τοὺς πτωχοὺς μουσικοὺς.

MARIA T. ΜΟΜΦΕΡΑΤΟΥ

Δύο Ἑθνικοὶ εὐεργέται Ὁδων καὶ Ἀθηνῶν

Νεώτατος, ὁ Ὁδων Σταθάτος, μόλις τελείωσε τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν Ἴόνιον Ἀκαδημίαν, ἔφυγε γιὰ τὴν Ρουμανίαν.

Γεμάτος ὄνειρα εἰσῆλθε στὴ βιοπάλη. Ἦθελε νὰ πετύχῃ. Νὰ βοηθήσῃ τοὺς δικούς του καὶ ἰδιαίτερος τοὺς δύο μικρότερους ἀδελφούς, Διονύσιον καὶ Κωνσταντίνον. Ἀλλ' ὄχι μονάχα αὐτούς.

Τὰ ὄνειρά του ξεπερνῶντας τὰ ὄρια τῆς οἰκογενείας ἀγκάλιαζαν ὅλο τὸ ἔθνος. Ποθοῦσε τὴν οἰκογένειαν τῆς Πατρίδος μας...

Ἀπὸ τὸν Πατέρα του Ἀντώνιον Σταθάτον τὸν καθηγητὴ, εἶχε ποτισθῇ μ' ἀνώτερα ἰδανικά. Ἀγαποῦσε τοὺς ἀνθρώπους. Συγκινεῖτο μὲ τὸν πόνο τους. Ἦταν πάντα πρόθυμος νὰ βοηθήσῃ.

Ἰδιαίτερα θαύμαζε τὴν ἐσωτερικὴν ψυχικὴν μόρφωσι. Ἀπὸ ὅλα τ' ἀγαθὰ τῆς γῆς τὸν ἐδογούσε περισσότερο ὁ ἀνθρωπισμός. Στὶς νεανικὰς του ὀνειροπολήσεις διέκρινε ἀμυδρὰ τὴν ἀποστολήν του, τὸ πλάσιμον τῶν Ἑλλήνων πού θὰ συνέτειναν στὴν ἐξυγίανσιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Εἶχε ὅμως καὶ πρακτικὸν νοῦν ὁ νεαρὸς Ὁδων. Ἐννόησε ὅτι καὶ τὰ ἰδανικά γιὰ νὰ ἐκπληρωθῶν σὸν κόσμον ἔδω κάτω, χρειάζονται καὶ ὕλικά μέσα. Ἀρχισε λοιπὸν τὴ δουλειὰ μ' ὅλες του τὶς δυνάμεις.

Ὅσοι τὸν ἐβλεπαν τότε νὰ ἐργάζεται νυχθημερόν

ὥς ἔμπορον γαιανθράκων στὴν ἀρχὴ καὶ ὥς ἐφοπλίστην ἀργότερα, ἴσως νὰ ἐνόμισαν ὅτι τὸν ἐνδιέφερον ὁ πλοῦτος. Δὲν ἄργησε ὅμως νὰ φαῖν ὁ ἀπώτερός του σκοπός. Τὸ χρῆμα ἦτο γι' αὐτὸν μέσον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἰδανικῶν του.

Δύνα ἔτη ἀφοῦ ἐγκατεστάθη στὰς Ἀθήνας ἀνέγειρεν εἰς τὴν ἰδιαίτερα του πατρίδα, τὴν Ἰθάκην, Ἐμποροναυτικὴν Σχολὴν καὶ τὴν ἐπαινοδοτήσε. Κατόπιν συνέστησε τὸ 1916 τὸ «Ἀθλον Ὁθωνος Σταθάτου» διὰ νὰ μορφώσῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν νέους καὶ νέας ἱκανοὺς νὰ βοηθήσουν τὴν Πατρίδα.

Εὐτύχησα νὰ εἶμαι ἀπὸ τοὺς πρώτους πού ἐστάλησαν διὰ τοῦ «Ἀθλου» εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' ἀνωτέρας σπουδᾶς. Ἡ εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὸν αείμνηστον Ὁδωνα Σταθάτον θὰ εἶναι αἰωνία. Μοῦ ἔδωκε τὰ μέσα νὰ γνωρίσω ἀνωτέρους πολιτισμοὺς καὶ κυρίως διότι μοῦ ὑπέδειξε τὴν περαιτέρω ἀποστολήν κάθε ἀνθρώπου: τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς κοινωνίας.

Ὡς τώρα ἐσπούδασαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν περὶ τοὺς 40 νέοι καὶ νέες. Οἱ περισσότεροι δὲ ἀπὸ αὐτοὺς ἐργάζονται ἐπιτυχῶς ἀνάλογα μὲ τὴν ἐιδικότητά τους.

Τὸ 1925 μετὰ τὸν θάνατό του, ἀφῆκε διὰ διαθήκης ἄλλο μεγάλο χρηματικὸν ποσόν, διὰ νὰ σπουδάσουν μαθηταὶ καὶ μαθήτριες, πτωχοὶ ἀλλὰ ἀριστοὶ

στά γράμματα. Διὰ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ συνέστησε ἴδιον Νομικὸν πρόσωπον «τὸ Καθίδρυμα Ὁθ. Σταθάτου» τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ ἀπὸ τὸ ἔτος 1929. Δι' αὐτοῦ ἐσπούδασαν ὡς τώρα περὶ τοὺς 100 μαθηταὶ καὶ μαθητρίαι, φοιτῆται καὶ φοιτήτριαι. Ἐδόθη δὲ βοήθεια εἰς 1500 οἰκογενεῖας ἀτυχεῖς.

Πιστὴ σύζυγος καὶ σύντροφος πολῦτιμος συνεργάτις τοῦ Ὁθωνος Σταθάτου ὑπῆρξεν ἡ σύζυγός του Ἀθηνᾶ.

Κόρη τοῦ Προέδρου τῶν ἐφετῶν Δημητρίου Κυπαρίσσης, ἀντεράφη ἀπὸ μητέρα ἐνάρετον, ἀπόγονον τῆς ἀριστοκρατικῆς οἰκογενεῖας τῆς Ἰθάκης. Ἡ καταγωγή καὶ ἡ ἀνατροφή τῆς συνέτεινε νὰ ἐννοήσῃ βαθέως τὰ ἰδανικὰ τοῦ συζύγου τῆς καὶ τὴν ἔκσαν ἱκανὴν νὰ τὸν βοηθήσῃ στὸ ἐκπολιτιστικὸν τοῦ ἔργον.

Εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Ἰθάκης ἡ πραγματικὴ ἐφορὸς ὑπῆρξεν ἡ Ἀθηνᾶ Σταθάτου. Ἐπέβλεπε, συνέβουλε, ἐνεθάρρυνε. Μετὰ ἔτη, ὅταν τὴν ἐγνώρισα συνεκινεῖτο ἀκόμα καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς μικρὰς λεπτομέρειας τῆς ἐργασίας ποὺ ἐγίνετο τότε.

Ὅταν ἀπέθανε ὁ σύζυγός τῆς, ἀνέλαβε μόνῃ τῆς νὰ ρυθμίσῃ ὡς Πρόεδρος τὴν ὅλην ἐργασίαν τοῦ νεοσυστάτου «Καθιδρύματος Ὁθωνος Σταθάτου». Εἰργάσθη δὲ μ' αὐταπάνησιν καὶ ἀλτρουισμόν πρωτοφανῆ. Ἐρύθμιζε τὰ τῶν ὑποτροφῶν μὲ μεγάλην ὀξύδερκειαν καὶ δικαιοσύνην. Ἐπέβλεπεν ἡ ἴδια τὴν μόρφωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν ὑποτρόφων, χωρὶς διόλου νὰ σκεπτεται τὴν ὕγιαν τῆς.

Ἦτο αὐστηρά, ἀλλὰ δικαία. Ἐπέπληττε ἀλλὰ ἐνδομῶχος ἀγαποῦσε, Ἐθύμωνε ἀλλὰ κατὰ βάθος ποιοῦσε. Ἡ ὅλη τῆς ζωὴ ἦτο ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη πρὸς τοὺς ὑποτρόφους καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ καθιδρύματος.

Ὁ Ὁθων Σταθάτος τόσον ἐτίμα καὶ ἐσέβετο τὴν σύζυγόν του ὥστε τὴν ἀφῆκε μόνην κληρονόμον τῆς ἀπεράντου περιουσίας του, βέβαιος ὅτι θὰ τὴν διαθήσῃ δικαίως διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἔθνους μας.

Ἡ Ἀθηνᾶ Σταθάτου διὰ τῆς Διαθήκης τῆς ἐδείχθη ἀνταξία τοῦ μεγάλου συζύγου τῆς.

Ἀφῆκε τὸ μεγαλεῖτρο μέρος τῆς περιουσίας τῆς περὶ τὰ 80.000.000 δραχμὰς διὰ τὴν ἀνέγερσιν εἰς τὰς Ἀθήνας Μεγάλου Μουσικοῦ Ἰδρύματος, γιὰτὶ ἀγαποῦσε τὴν μουσικὴν καὶ εἰξέυρε τὴν ἐκπολιτιστικὴν τῆς δύναμιν. Προσέτι ἄλλα 25.000.000 δραχμὰς διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἀθλου καὶ μεγάλα ποσὰ εἰς τὸ καθίδρυμα Ὁθ. Σταθάτου, εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, εἰς τὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον «Παρνασσόν», εἰς τὸ Ἀσυλον Ἀνιάτων καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα.

Ὁ Ὁθων Σταθάτος ἀπέθανε εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ 1925 καὶ ἡ σύζυγός του Ἀθηνᾶ τὸ 1937.

Ἡ προσωπικότης τῶν δύο αὐτῶν Ἑθνικῶν Εὐεργετῶν ἦτο τόσον δυνατὴ ὥστε ὅσοι τοὺς ἐγνώριζαν, ἐποτίζοντο ἀπὸ τὰ ἰδανικὰ των καὶ ἐνεπνέοντο ἀπὸ αὐτά.

Αὐτοὶ ἐκοιμήθησαν ἐν Κυρίῳ Ἀλλὰ τὸ ἔργον των θὰ συνεχισθῇ αἰώνως.

Ὁ ἀγαπητὸς ἀνεψιὸς των κ. Σαλταφέρως μετὰ τῆς συζύγου του, τὰ Συμβούλια τοῦ Ἀθλου, τοῦ Καθιδρύματος καὶ τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, τὰ πνευματικὰ των παιδιὰ, οἱ πολυπληθεῖς ὑπότροφοί των, ὅλοι αὐτοὶ ἀσφαλῶς θ' ἀκολουθήσουν τὸν δρόμὸν ποὺ τοὺς ὑπέδειξαν. Ὁ ἀλτρουισμὸς, ἡ μεγαλοψυχία, ἡ δικαιοσύνη τῶν δύο αὐτῶν Ἑθνικῶν Εὐεργετῶν, Ὁθωνος καὶ Ἀθηνᾶς Σταθάτου, θὰ μείνουν ἑσαεὶ διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεὰς παράδειγμα ἄξιον πρὸς μίμησιν.

12/2/1987

ΖΩΗ Ε. ΦΡΑΓΚΟΥ

Ἀθηνᾶ Ο. Σταθάτου

«Δὲν διαβάσατε στὶς ἐφημερίδες;» Κι' ἐγὼ ἀνύποπτη ρωτοῦσα μὲ τὰ μάτια τῆς φίλῃ μου

Τί ἦταν ἡ αἰτία τῆς τόσης πίκρας ποὺ εἶχαν τὰ λόγια τῆς;

«Πέθανε ἡ μητέρα μας» ψιθυρίζει ἐνῶ ἕνα δάκρυ κυλοῦσε ἀπ' τὰ μάτια τῆς.....

Τί σημαίνουν τὰ λόγια; Πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἀγωνία ποὺ τόσες ψυχὲς νεανικὲς νοιώσανε στὸ ἀντίκρουσμα τῆς λατρευτῆς μορφῆς τῆς ποὺ ἔλαμπε ἀνάμεσα στὰ λουλούδια;

Στόλισαν τὸ νεκρὸ σῶμα τῆς, ἀλλὰ θάταν περικτὰ τὰ στολίδια. Σὰν φωτιστέφανο ἔμοιαζε ἡ ἀκτινοβολία τῆς ψυχῆς τῆς ποὺ ἔβλεπα μὲ τὰ μάτια τῆς φαντασίας μου νὰ ξεχύνεται, νὰ σκεπάζῃ ὅλους ὅσοι προσηλώναμε τὰ μάτια μας βουρκωμένα στὴν ἀγαπημένη νεκρή.

Τὸ ἔξερω, δὲν μᾶς ἀφήνει. Τὸ σῶμα τῆς ἀναπαύεται σὸν τάφο μὰ ἔκειν; Ἀφῆσε κάτι ποὺ θὰ ζῇ πάντα μὲς τὶς καρδιὰς τῶν παιδιῶν τῆς, τῶν πολλῶν παιδιῶν ποὺ λάτρευε καὶ ποὺ χύνουν δάκρυα ἀληθινὰ γιὰ τὴ Μητεροῦλα...

Δ. Σ.

Ἀπόφοιτος Καθιδρύματος
Ὁθωνος Σταθάτου.

Ἐκδόσεις

Εἰς τὸν Κύκλον τῆς Ἑκατονταετηρίδος τοῦ Πανεπιστημίου ἐξεδόθη ἡ προσφώνησις τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρηγ. Παπαμιχαήλ πρὸς τοὺς πρωτοετείς φοιτητὰς κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐπισήμου δεξιώσεως αὐτῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Τὸ Γενικὸν Συμβούλιον Βιβλιοθηκῶν τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωκε τὸ Guyot - Daubes «Τὴν Τέχνην τῆς Μελέτης» κατὰ μετάφρασιν Ἀλεξ. Α. Δελγιώργου, μὲ πρόλογον ὑπὸ Γ. Χαριτάκη,

Ἐκίλσα καὶ Ἐλγμιόλινσα ταξιδιοῦ

Ἐνα καραβάνι ταξιδιωτῶν παρουσιάζει πάντα μὴ πλούσια ποικιλία τύπων. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς, ξεχωρίζουν πάντα μερικοὶ ποὺ ἀποτελοῦν τὴν συνισταμένη μίαν ὁλόκληρης κατηγορίας ἀνθρώπων καὶ ποὺ ἀξίζουν νὰ σχεδιασθοῦν σὰν ξεχωριστοὶ ἀνθρώπινοι τύποι.

Ἀπ' τὸ ταξιδιωτικὸ καρνέ μου μεταφέρω μερικὰ πρόχειρα σκίτσα Ἑλλήνων ταξιδιωτῶν στὸ ἐξωτερικόν, ὅπως τοὺς εἶδα καὶ τοὺς παρακολούθησα ἕνα ὁλόκληρο μῆνα.

Ὁ Περιηγητής. Τὸ ταξίδι εἶναι γι' αὐτὸν ἕνα εἶδος ἐπαγγέλματος ποὺ τὸ ἐξασκεῖ μὲ προσήλωσι πολλήν εὐσυνειδησία καὶ περισσότερη στενοκεφαλία. Πρέπει νὰ τὰ ἰδῇ ὅλα, νὰ πάῃ παντοῦ, νὰ δοκιμάσῃ κάθε τι ξένο. Μὲ τὸν Μπαίντεκερ στὸ χέρι, ἀκούρατος καὶ ἡρωϊκός, τρέχει ἀδιακόπως, σὲ καταπλήσσει, μὲ τὶς γνώσεις του, δὲν σὲ ἐνοχλεῖ στὸ παραμικρὸ καὶ δὲν προφθαίνει νὰ χαρῇ οὔτε τὴν αἰώνια ἀφροντισία ἐνὸς ἐρωτευμένου ζευγαριοῦ ποὺ συντυχαίνει στὸ δρόμο του, οὔτε τὴν μελαγχολικὴ ὁμορφιά ἐνὸς φθινοπωρινοῦ δειλινοῦ στὸ δάσος ἢ στὴν ἀκρογιαλιά.

Σημειώσεις: Σπάνιος; τύπος γιὰ Ἑλλήνα ταξιδιώτη.

Ὁ Σοφός. Μετριοφρων καὶ ἀφανὴς ταξιδεὺς γιὰ νὰ μάθῃ ἀκόμη. Κλεισμένος στὸν ἑαυτόν του, σὲ νᾶθε πόλι καὶ κάθε χωριό, ἀδιάφορος γιὰ ὅ,τι συναρπάξει τὸν περιηγητὴν, ψάχνει γιὰ ὅ,τι εἰδικὰ τὸν ἐνδιαφέρει, εἴτε τέχνη, εἴτε ἐπιστήμη εἶναι, καὶ σιωπηλὰ καὶ ἀθόρυβα μαζεύει τὸ πολῦτιμο ὕλικόν του θὰ ἐπεξεργασθῇ ὕστερα στὴν ἡσυχία τοῦ γραφείου του. Ὡς συνταξιδιώτης εἶναι ἀνύπαρκτος. Οἱ μικρὲς ἀναποδιὲς κάθε ταξιδιοῦ τὸν ἀφίνουν ἀσυγκίνητο καθὼς τὸν ἀφίνει ψυχρὸ ἡ μεταδοτικὴ ἐν τούτοις εὐθυμία τοῦ ταξιδιοῦ.

Ὁ Ἐπαγγελματίας δημοσιογράφος. Ἐξυπνος, τί λέω, τετραπέρατος καὶ ἀεικίνητος εἶναι πανταχοῦ παρών. Μὲ ἕνα μολύβι στὸ χέρι τὸν συναντᾷς ὅπου κι' ἂν πᾶς, τὸν χάνεις ξαφνικὰ καὶ τὸν ξαναβρίσκεις σὰ πειὸ ἀπίθανα μέρη. Σὲ ἐνοχλεῖ μὲ τὴν ἀφοβὴ ἐπαγγελματικὴν τοῦ ἀναίδια καὶ σὲ διασκεδάζει μὲ τὸ γρήγορον πνεῦμα του καὶ τὶς τσουχτερές του παρατηρήσεις.

Ὁ Ἐρασιτέχνης δημοσιογράφος. Συνεσταλμένος μὰ ἐπίμονος, δὲν κουράζεται νὰ ρωτᾷ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα. Σημειώνει κρυφὰ μὴ ἐξυπνὴ φράσι, μὴ παρατήρησι ποὺ τοῦ ἄρесе. Μὲ πολῦτιμο καὶ ἀπαραίτητο συνεργάτη ἕνα Μπαίντεκερ, συγγράφει κοινοτυπίας γιὰ τὶς ὁποῖες καμαρώνει σὰν φουσκωμένο παγώνι. Ὡς συνταξιδιώτης εἶναι σωστὴ πληγὴ. Ἰσως καὶ γιὰ τοὺς ἀναγνώστες του.

Ἡ Νεόπλουτη ὑποψηφία νύφη. Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ κομποδέματος τοῦ μπαμπᾶ, ἀπροσπέλαστη κι' ἀγέλαστη, μὲ κέρβερους φρουροὺς συγγενεῖς καὶ φί-

λους, ταξιδεὺς πρὸς ἄγρην πειθηνίου γαμπροῦ. Ὅλοι οἱ νέοι συνταξιδιωτὰι ὑπόκεινται σὲ ἐπισταμένη μελέτη καὶ ἄρτιο γραφεῖο πληροφοριῶν λειτουργεῖ πρὸς χάριν τῆς. Ἡ καὶ μὲν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ χορῆσῃ, ἂν δὲ προηγηθῇ συγγενικὸ συμβούλιο. Πλάσμα ἀσυμπαθὲς κι' ἀξιολύπητο, ἐμπόρευμα διαθέσιμο χωρὶς νὰ ἐρωτηθῇ, θὰ ἐκδικηθῇ στὸ πρόσωπο τοῦ μέλλοντος συζύγου, ὅσα, ἀόρατα φυλακισμένη ἐτράβηξε κατὰ τὸ δίστημα τῶν ταξιδιωτικῶν τῆς ἀναζητήσεων.

Ἡ Γυναίκα τοῦ κόσμου. Παντοῦ στὸ στοιχεῖο τῆς. Ἐφρεῖ καὶ νὰ μιλήσῃ καὶ νὰ γελᾷ καὶ νὰ κρατῇ σὲ ἀπόστασι. Χάρμα ὀφθαλμῶν, ντυμένη πάντα προσεκτικὰ ἀπλᾶ, ἀπέριττη καὶ ἀνεπιτήδευτη, θέλγει, συγκρατεῖ καὶ ἐμπνέει τὸν σεβασμό. Στὸ τραῖνο, στὸ βατόρι, στὸ λεωφορεῖο εἶναι παντοῦ σὰν στὸ σπίτι τῆς, κυρία τοῦ ἑαυτοῦ τῆς καὶ τῶν ἄλλων.

Ἡ Κουτομπόλα. Τὶ εὐτυχία, Θεέ μου, γι' αὐτὴν ἕνα ταξίδι! Εὐρύνει ξαφνικὰ τὸν κύκλο τῶν γνωριμιῶν τῆς καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ πολυπαθὲς πεδὸν ὅπου ἐξασκεῖ τὰ αἰσθητήριά τῆς. Ὀλη αὐτιά, μάτια, γλῶσσα, δὲν ἔχει θέσι γιὰ καρδιά καὶ γιὰ μυαλό. Κάθε τι ποὺ ἀφορᾷ τὸν συνταξιδιώτη ἢ τὸν ξένο τὴν ἐνδιαφέρει ἀμέσως καὶ παθητικὰ. Φυσικὰ τὸ ταξίδι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὴν ἀφίνει ἀδιάφορη. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ προφτάσῃ ὅλα.

Ἡ Γεροντοκόρη. Καλλίτερα νὰ μὴ μιλήσωμε γι' αὐτήν. Ποιὸς ξέρεῖ τί καὶ μὴν κρύβει ἡ θλιβερὴ κοκεταρία τῆς, ὁ κομικὸς ρωμαντισμὸς τῆς, ἡ κουραστικὴ καὶ παράκαιρη περιαντολογία τῆς! Ἰσως νὰ νοιώθῃ ἡ φτωχή, πῶς εἶναι ὁ στόχος ὅλων τῶν σκληρῶν συνταξιδιωτῶν γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ τύχη ὅ ἤρξε πειὸ εὐνοϊκή.

Ὁ Νέος ἐπιστήμων. Ἐξυπνος, μορφωμένος, εὐχάριτος, μὲ γνώσεις στερεές, ἕνα μόνον ἐλάττωμα ἔχει: Τὴν ὑπερβολικὴν αὐτοπεποίθησιν. Δὲν ἀποκλείεται νὰ τὸν ὠφελήσῃ στὴν καρριέρα του. Ὅμως μὲ λίγη μόνον μετριοφροσύνη, θάταν τέλειος ὡς τύπος.

Ὁ Ἐπαρχιώτης ἐπιστήμων. Σοβαρός, ἀξιόπρεπής, παρατηρητικὸς, ἀδέξιος καὶ λίγο σχολαστικὸς, ὑπόσχεται πολλὰ ποὺ ἴσως δὲν πραγματοποιήσῃ. Ἡ προσπάθειά του νὰ κρύψῃ τὴν ἐπαρχιώτικη προσέλευσί του καὶ νὰ παρακολουθῇ τοὺς ἄλλους νέους σὲ ἐκδηλώσεις ποὺ δὲν ταιριάζουν, σὸν χαρὰν τοῦ ἐλαττώματός του ἐμπνέει τὴν ἐμπιστοσύνην ποὺ ἐκ πρώτης ὥψεως ἐμπνέει ἡ ἐμφάνισίς του.

Ἡ Ζηλιάρα σύζυγος. Τὸ ταξίδι, ὅπως καὶ κάθε τι, εἶναι πηγὴ νέων δυστυχιῶν γι' αὐτήν. Ὁ ἄνδρας τῆς γνωρίσθηκε καὶ μὲ ἄλλες ἀκόμα γυναῖκες καλημερίζει μερικὰς, καὶ—τί φοβικὴ!—ἐχόρειψε χθὲς βράδυ μὲ δύο. Δὲν ξέρεις ποιὸν νὰ παρακολουθῇ: ἐκείνον ἢ ἐκείνον. Μιὰ ἀπορία: Γιατί ταξιδεὺς τὸ ζευγάρι αὐτό;

Ὁ Γκερινιάτης. Τίποτε δὲν τοῦ ἀρέσει, τίποτε δὲν τὸν εὐχαριστεῖ, καὶ τρώγεται πάντα μὲ τὰ ρούχα του.

Όταν κάποιο πειραχτήρι (και δεν λείπει ποτέ από το ταξίδι το πειραχτήρι) τον κουρδίσει, αρχίζει τις ατέλειωτες ιερειμιάδες του προς άφατη τέρφη του φιλοθεάμονος κοινού. Αποκλείεται απολύτως να τον ικανοποιήσει οτιδήποτε. Μά κι' αν μπορούσε κανείς να του προσφέρει το τέλειο, θάταν σκληρότης να το κάμει. Αν ο γκρινιάρης βρισκότανε στην αναπότρεπτη ανάγκη να μείνη ευχαριστημένος από κάτι, θα πέθαινε αὐτοθελί' τόσο ή γκρίνια είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξί του.

Ο Νέος. Ο νέος, χωρίς άλλον προσδιορισμό, χωρίς άλλην ιδιότητα, ο νέος χωρίς κοσμητικά και τίτλο. Ο νέος, ή χαρά της ζωής, ή αισιοδοξία, ή ευθυμία, το κέφι. Χαίρεται για όλα' για τις κακουχίες, για τα ξενύχτια, για ένα λουλουδι, για ένα γραφικό—κι' αξιοδράκνυτο—ζητιάνο, για ένα χαμόγελο, για ένα γεῦμα, για ένα καυγά. Χαίρεται την ήμερα, απολαμβάνει την νύχτα, ένθουσιάζεται με ένα άγαλμα, συναρπάζεται με μιὰ διήγησι, ξεκαρδίζεται με ένα άστείο. Ζήτημα άνατολικό ή μπουτουνιέρα του, διεθνές το χαμόγελο της άγνωστης κοπέλλας που προσπέρασε, παγκόσμιο το πρώτο του ταξίδι. Όλοι οι συνταξιδιώται του, νέοι και γέροι, καλοί και κακοί, είναι φίλοι του. Μας εξομολογείται το κάθε τι, τους μικρούς του καῦμούς, τις μεγάλες ελπίδες του, τα σχέδιά του Είναι είκοσι χρόνων.

Η Νέα. Στολισμένη με την δροσιά των 18 Μαΐων της, με χαμόγελο γεμάτο εμπιστόσύνη, μπουμπούκι που ξανοίγεται μιάν άνοιξιάνικη αύγή, άναζητάει στο πρώτο της ταξίδι και την πρώτη της αισθηματική περιπέτεια. Τι αξία θα είχαν οι πρώτες ντεμουαζελίστικες τουαλέττες της, αν κάποιος δεν της ψυθιρίσει στο αὐτί πώς είναι ώραία; Και τι να συγκρατήσει απ' τα μουσεΐα, τα θέατρα και τους χορούς, αν δε βρεθί το βασιλόπουλο που θα τα κάμει όλα μαγικά και παραμυθένια με την άπλη παρουνσία του; Φυσικά είναι κατά τοῦ γάμου, δεν έκτιμά τους άνδρες και ύποστηρίζει τις γνῶμες σέ σοβαρά και άτράνταχτα έπιχειρήματα. Δεν πρόσεξα, μά ίσως έδημοσιεύθηκαν οι άρραβῶνες της.

Μ. Μ. Θ.

Μουσική Κίνησης

Έντυπώσεις ερασιτέχνου

Ο κ. Δομπρόβεν μάς έδωσε πριν φύγει μιάν συναυλιάν εξαιρετικῶς ένδιαφέρουσας. Είς τρία έντελῶς διαφορετικά έργα άνεδείχθη μεγάλος διευθυντής όρχήστρας. Το Καρναβάλι της Ρώμης του Μπερλιόζ άπεδόθη με όλην την χάριν, την έλαφρότητα και την ζωηρότητα που χαρακτηρίζουν την εισαγωγὴν αὐτήν. Έπηκολούθησε το δον Βρανδεμβούργιον Κονσέρτο του Μπάχ, το όποϊον ήρμηνεύθη με ευγένειαν και γαλήνην έντελῶς κλασσικάς. Τέλος ή Παθητική Συμ-

φωνία του Τσαϊκόφσκη έδωσεν άφορμήν να εκδηλωθῶν εις όλην των την έντασιν ή θερμή ιδιοσυγκρασία και ή λεπτή ευαισθησία του μαέστρου. Όλος ο ρωμαντισμός, όλη ή μελωδική ποιήσις, όλη ή δραματικότης που έγκλείονται εις αὐτήν, διεγράφησαν ως άνάγλυφα και ή συμφωνία αὐτή ή όποία άλλοτε μάς είχε φανή μακρά και κάπως άνιαρά μάς έμάγευσε τόσον ὥστε θα ήθέλαμε να μη τελειώσει ποτέ.

Μετά τὸν κ. Δομπρόβεν ο κ. Σοῦριχτ δεν ήμπορούσε παρά να φανή όλίγον ψυχρός, όλίγον τυπικός.

Έν τούτοις εις την β' του συνομιλίαν έδωσε μιάν συμφωνίαν του Χάϋνδν με έξαιρετικὴν έπιτυχίαν, ίδίως το θαυμάσιον adagio το όποϊον μάς ένθύμησε Μπετόβεν. Το κοινόν ένθουσιάσθη ιδιαιτέρως με την εκτέλεσιν της Ε' συμφωνίας του Μπετόβεν. Ητο άληθινή άπόλαυσις ή κλασσική, ή ήρεμος αν και γεμάτη ζωήν και ρυθμόν εκτέλεσις αὐτή. Όλα τα θαυμάσια θέματα τα τόσον ποικίλα άπεδόθησαν από τὸν κ. Σοῦριχτ με όλην την εύλαβή άκριβειαν που απαιτείται δι' έν τοιοῦτον άριστούργημα, και τα ραγδαία και επίμονα χειροκροτήματα του κόσμου άπέδειξαν πόσον ξετιμῆθη.

Ένας νεαρώτατος έλλην φλαουτίστας—νεαρός άλλ' ήδη ένδοξος, άφου θεωρείται ο καλλίτερος πλαιγυλιστής της Εὐρώπης—ο κ. Λάμπρος Καλλιμάχος έλάμπρυνε την συναυλιάν αὐτήν με την εκτέλεσιν του κονσέρτου του Μότσαρτ. Ακόμη δε άνώτερος άνεδείχθη εις το ρεσιτάλ του, όπου εις διαφόρους συνθέσεις κλασσικῶν και νεωτέρων συνήρπασε το άκροατήριον με την θαυμασίαν τεχνικήν του τὸν βελουδινιον ήχον του, την μεγάλην μουσικότητά του.

Ένας άλλος έλλην καλλιτέχνης ο συνθέτης κ. Π. Πετρίδης έδωσε μιάν συναυλιάν εις τα Όλύμπια έξαιρετικῶς ένδιαφέρουσας με συμφωνικά έργα του. Η όρχήστρα υπό τὸν κ. Οικονομίδην με σολιστ τὸν κ. Φαραντάτον ξετέλεσε σειρὰν όλην συνθέσεων αὶ όποία προδίδουν μιάν τεραστίαν εργασίαν και προτερήματα μεγάλα συνθέσεως και ένορχηστρώσεως. Διά τούς ερασιτέχνας ήσαν βεβαίως κάπως δύσληπτα.

Είς τὸν πολὺν κόσμον ο κ. Πετρίδης εἶνε γνωστός από τα ώραία τραγούδια του από τα όποια ή *Αχτίδα* έχει γίνη έντελῶς δημοτική.

Είς τα Όλύμπια επίσης έδόθη το ρεσιτάλ της κ. Λίλας Καραντινοῦ Δαλασύνη ή όποία χάρις εις το έξαιρετικόν πιανιστικόν τάλαντόν της έπιζητεί τὰς δυσκολωτέρας συνθέσεις και έξέρχεται πάντοτε νικήτρια.

Είς την αἴθουσαν του Ώδειου ο Ρῶσος βαθύφωνος Μπουζοῦκιν έδωσε ένα ρεσιτάλ. Πλούσιον και ποικίλον πρόγραμμα του έδωσε άφορμήν να έπιδείξη μιάν τεχνικήν και μιάν μουσικότητα πολὺν μεγάλου καλλιτέχνου. Υπό τα ένθουσιῶδη χειροκροτήματα ήναγκάσθη να τραγουδήσῃ εκτὸς προγράμματος το τραγούδι του Βόλγα και σειρὰν όλην μικρῶν συνθέσεων του Μουσόρσκη με έξαιρετικὴν λεπιότητα και χιοῦμορ, ένῶ προηγουμένως μάς είχε συγκλονίσει με

την δραματικὴν απόδοσιν του *Τρεπάκ* του ίδιου και του Πρίγκηπος Ίγκορ του Μπορόντιν. Ωραιὰς μεταφράσεις τῶν ρωσσικῶν αὐτῶν τραγουδιῶν έκαμε ο κ. Λέφας τὰς όποίας και άπήγγειλε πρό της εκτέλεσεως.

Η κορωνίς όμως της μουσικῆς κινήσεως ήπηρεξεν ο μέγας Κραΐσλερ ο όποϊος, ὅπως ο ήλιος όταν άνατέλλει έσβυσε όλα τα άλλα άστρα του μουσικού στερεώματος. Η εκτέλεσις τῶν τριῶν κονσέρτων Μπετόβεν, Μότσαρτ, Μένδελσον ήπηρεξε τόσον υπέροχος, τόσον άνυπέρβλητος, ὥστε τίποτε δεν θα ήμπορέσῃ να την σβύσῃ από την μνήμην μας. Και ή όρχήστρα με τὸν Οικονομίδην τόσον ώραία συνώδευε ὥστε να ελμπορηί κανείς να εἰπῇ δια το σύνολον αὐτο ότι *«πέρα πάνω δεν ήτο δυνατόν να φθάσῃ»*.

Είς το ρεσιτάλ του—όπου ήτο άληθές κοσμοπλημύρα—έκεῖνο το υπέρῶν πῶς δεν έπεσε; ο Όρφεὺς αὐτὸς τῶν χρόνων μας έπαιξε την Σονάτα Κρόϋτσερ, μιάν σονάταν Μπάχ, το κονσέρτο Παγκανίνι και διαφόρους συνθέσεις ιδιικάς του που είχαμε άκούσει και άλλοτε και δεν τὰς άνεγνωρίσαμεν. Ο ευγενής καλλιτέχνης μολονότι έβιάζετο να προφθάσῃ το τραῖνο έπαιξε δύο *μπίς*.

Η Α. Μ. ο Βασιλεὺς του άπένειμε ιδιοχείρως τὸν άνώτερον ταξιάρχην του Γεωργίου. Το δε Ώδειον κλάδον από την ιερὰν έλαίαν της Ακροπόλεως.

Υπό τα παταγώδη χειροκροτήματα ένεφανίσθη κατόπιν επί της σκηνῆς φέρων το παράσημον και σφίγγων εις την άγκαλιάν του τὸν κλάδον της έλαίας. Έν μέσῳ άποθεωτικῶν χειροκροτημάτων και κραυγῶν μόλις και μετά βίας κατώρθωσε να φύγῃ από το θέατρον και μόλις έπρόφθασε το τραῖνο που τὸν άπήγαγε εις Βουδαπέστην πρὸς νέους θριάμβους ένῶ ήμεῖς έμείναμε με την έλπίδα που ὡς παρηγορίαν μάς άφῆκεν ο ίδιος, ότι... ίσως ξανάλθῃ τὸν Απρίλιον.

Μ. Τ. Μ.

Σύμφωνα με τὸν τελευταίως δημοσιευθέντα νόμον περί Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, συμμετέχει και το Εθν. Συμβούλιον Έλληνίδων δι' ενός μέλους εις την σχετικὴν Έπιτροπὴν του Ραδιοφώνου. Το Ε. Σ. Ε. εξέλεξε ὡς αντιπρόσωπόν του την κυρίαν Ρίτσαν Κορομηλά ή όποία δια του Έθν. Συμβουλίου αντιπροσωπεύει και τα πλείστα γυναικεῖα σωματεῖα της Ελλάδος.

Στο νυντερινὸ Σχολεῖο άγραμμάτων γυναικῶν, που διατηρεῖ το Τμήμα Εργασίας του Ε. Σ. Ε. στα Πετράλωνα, δόθηκαν στίς μαθήτριες τῇ συστάσει του Δημάρχου κ. Πλυτά, ξεστά ρούχα από τῇ Μαθητικῇ Ίμαιοθήκῃ του Ύπουργείου Προνοίας. Το Τμήμα Εργασίας ευχαριστεῖ για την υποστήριξιν αὐτή και παρακαλεῖ να μη παύσουν αὶ άρχαί να ένδιαφερόσθιν υπέρ του έργου του.

Νέαρον Μαρίκας Κοτοπούλη

“Η Έλισάβετ,,

Ηντροέ Ζοσσέ

Η Ίδρυση του νέου θεάτρου «Μαρίκας Κοτοπούλη» είναι ένας σημαντικός σταθμός μέσ' την ιστορία του νεοελληνικοῦ θεάτρου. Για πρώτη φορά ή Έλλάδα αξιώνεται νάχη κρατικό δραματικό θέατρο, και συγχρόνως ελεύθερο θέατρο τέχνης, σέ ύψοςπεριωπῆς.

Είναι ή πρώτη σκηνή στο τόπο μας που κατέχει άρτιες μηχανικές εγκαταστάσεις, ικανές να έξυπηρετήσουν τῇ σύγχρονῃ σκηνοθετικῇ τέχνῃ. Ένα πολυτελές τέλος θεάτρο που πλαισιώνει άντάξια τῇ τέχνῃ της μεγαλύτερης Έλληνίδος τραγουδοῦ, και το όποϊον εκ παραλλήλου με το «Βασιλικὸ» μπορεί να έργασθῇ για την άνύψωσι του θεατρικοῦ μας επιπέδου, και να παρουσιάσῃ στο ελληνικό κοινὸ έργα που δεν εἶνε δυνατόν να περιληφθοῦν στο αὐστηρὰ κλασσικὰ πρόγραμμα τῶν Έθνικῶν θεάτρων.

Μιά τέτοια τεράστια καλλιτεχνική προσπάθεια δικαιούται να βρῇ τῇ κρατικῇ ένίσχυσι. Σε εποχή μάλιστα που έπιχορηγείται ο κατώτερος του μετρίου «θίσιος Αλίχης» επιβάλλεται να ένισχυθῇ ὕλκῶς ή Μαρίκα Κοτοπούλη, ή μεγαλοφώνης στυλοβάτις, ή έμπνευσμένη κι' ακούραστη εργάτις της Έλλην. σκηνῆς.

Το θέατρο Μαρίκας Κοτοπούλη άρχισε με την «Έλισάβετ» του γάλλου δραματουργοῦ André Jossset, εκλεκτοῦ εκπροσώπου της σύγχρονης Γαλλικῆς δραματικῆς τέχνης. Η «Έλισάβετ» είναι το πρώτο του έργο, και μ' αὐτο κατέκτησε άμέσως τῇ διεθνῇ εκτίμησι. Στο χειρισμὸ του ιστορικοῦ αὐτοῦ θέματος δε στάθηκε συνεπής στην αλήθεια της ιστορίας αλλά στην αλήθεια της έμπνεύσεώς του πούνα και το οῦσιαστικώτερο για ένα συγγραφέα. Το ψυχικό δρώμα της αἰνιγματικῆς βασίλισσας της Αγγλίας, της «γυναικῆς χωρίς άνδρα», ο Jossset το αντίκρουσε με το προβολέα της Φροῦδικῆς ψυχανάλυσης.

Η ψυχανάλυσις, που στήν εποχή μας έχει σημαντικές έπιτυχίες στο μυθιστόρημο, δεν έναρμονίζεται εύκολα με το θεατρικό ρυθμό. Έν τούτοις ο Jossset κατώρθωσε να σκορπίσῃ μιάν έντονη δραματικὴ συγκίνηση με την Έλισάβετ και στηρίζεται απόλυτα στο Φροῦδικὸ «refoulement». Είναι ένα γνήσιο έργο του 20 αἰῶνα με σοφὴ τεχνική, και ψυχολογική ανάλυση χαρακτήρων θαυμαστή.

Σκηνοθετήθηκε από τὸν κ. Γιαννοῦλη Σαραντίδη, το νέο σκηνοθέτη του ελληνικοῦ θεάτρου. Στο πνευματικό και άπλο τρόπο της εργασίας του, είδαμε την άπείριτη τεχνική του φτασμένου καλλιτέχνη, την άπληλαγμένη από κάθε περιττὸ φόρτο. Είδαμε τὸν άνθρωπο τὸν πνευματικό που πάνω απ' όλα νοιάστηκε το κείμενο, και συγχρόνως τὸν άνθρωπο του θεάτρου τὸν ικανὸ να σφιχτοδέσῃ όλα κάτω απ' τις άνάγκες του θεατρικοῦ ρυθμοῦ.

Γιὰ τὴ σκηνογραφικὴ ἐργασία ἀπετάθη στὸν ἀρχιτέκτονα κ. Κ. Λάσκαρη καὶ ὄχι ὅπως συνήθως γίνεται σὲ ζωγράφο. Γιατὶ τὸ πλαστικὸ σκηνικὸ ζητᾷ τὸν ἀρχιτέκτονα ποὺ ἔχει τὸ αἶσθημα τοῦ ὄγκου καὶ τοῦ χώρου, ποὺ ξέρεи νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴ κίνηση τῶν ἡθοποιῶν, καὶ νὰ βρῇ τὴν ἀπλὴ ἀδρὴ γραμμὴ τὴ μόνη κατάλληλη γιὰ ἀπόσταση. Ὁ κ. Λάσκαρης στὴ ΙΙΙ εἰκόνα ἔδωσε τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἀγγλικοῦ πάρκου μὲ ἀπερίττες ἔντονες γραμμές, ἐκεῖ ποὺ ἕνας ζωγράφος θὰ κατετρίβετο συνήθως σὲ ἄσκοπη λεπτομερειακὴ ἐργασία, ἐπίσης τὸ σπῆτι τοῦ "Εσσεξ μέσ" τὸ περίγραμμα γοτθικοῦ τόξου ἦταν γεμάτο πλαστικὴ ὁμορφιά. Ἐάν ὁ κ. Λάσκαρης θελήσῃ νὰ εἰδικευθῇ στὸ θεατρικὸ σκηνικὸ θὰ διαπρέψῃ, φθάνει νὰ αἰσθανθῇ ὅτι τὸ θέατρο ζητᾷ πάντα «τὸ ὄνειρο τοῦ ἀληθινοῦ» ὅτι τὸ πολὺ ρεαλιστικὸ σκηνικὸ δὲν ἐξυπηρετεῖ, ἀκόμα καὶ ὅταν πρ' κεῖται γιὰ νατουραλιστικὸ ἔργο. Ἐνα κατάρτι εἶναι ἱκανὸ νὰ δώσῃ τὸ αἶσθημα τοῦ κοντινοῦ λιμανιοῦ, καὶ μιὰ γωνιά κρεββατιοῦ ἦταν καταλληλότερη γιὰ τὴ θεατρικὴ φαντασίωση, ἀπ' τὴ πιστὴ μουσειακὴ ἀναπαράστασις τοῦ κρεββατιοῦ τῆς Ἑλισάβετ.

**

Τὴν Ἑλισάβετ ἐνεσάρκωσε ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη μ' ὅλη τὴν ἀφθονίαν τῶν ἐκφραστικῶν τῆς μέσων ποὺ μεταχειρίστηκε μὲ ἀφθυστὴ τεχνικὴ. Μὲ τὶς πλούσιες φωνητικὰς τῆς ἱκανότητες, μὲ τὴ γνήσια θεατρικὴ τῆς συνείδηση, ἡ γεννημένη αὐτὴ καλλιτέχνης ἐφθασε σὲ ἔνταση δραματικότητος βαθύτατα ἀνθρωπίνης. Δίπλα σὲ τέτοια δημιουργία, φυσικὸ θάταν νὰ σβύσουν γύρω τῆς οἱ νέοι ἡθοποιοί, ὡς τόσο ὅλοι στάθηκαν σὲ ἐκλεκτὸ ἐπίπεδο ἀποδόσεως.

Ὁ κ. Δ. Μυρὰτ σημείωσε μιὰ ἀνοδο πρὸς τεχνικὴ ὀριμότητα. Μὲ τὸ παιξίμὸ του τὸ μελετημένον καὶ συγκρατημένον, μὲ τὴ νεανικὴ του ἐμφάνισις ἦταν ἱκανοποιητικώτατος ὡς "Εσσεξ. Μία πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἀπόδοσις εἶχαν ἐπίσης οἱ κ. κ. Τσαγανέας καὶ Ἀρῶνης. Τὸ φιλόσοφο Βάκωνα ὑπεδύθη περίφημα ὁ κ. Γ. Παπᾶς. Τὸ παιξίμὸ του τὸ πειθαρχημένον πάντα σὲ νεώτερες ἀντιλήψεις περὶ θεατρικῆς τέχνης, τοῦ ἐξασφαλίζει μιὰ προνομιόχο θέσιν μέσ' τὸ ἑλληνικὸ θέατρο. Ὁ κ. Γιαννίδης λεπτὸς πάντα καὶ λεπτομερειακός, παραδόξως αὐτὴ τὴ φορὰ ἔδωσε κάποιο ἀναχρονιστικὸ τόνο στὸ παιξίμὸ του. Ἡ δ. Πετρίδου, εὐχάριστη καὶ ἐπιμελὴς καλλιτέχνης, κατωρθώνει μὲ τὴ δροσερότητά της καὶ τὴν ἀπλὴ χάρι τῆς νὰ θέλγῃ καὶ ὅταν ἀκόμη τὴν ἐγκαταλείπει ἡ αἰσθητικὴ μας ἐκτίμησις. Πάντως γιὰ νὰ ὑποδυθῇ τὴ Μαίρη Χόουερ ἀπαιτεῖται ἔντονη ἐργασία ποὺ θὰ τὴ θοηθῇ ἡ καλλιέργησις καὶ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ βαθύτερα θεατρικὰ χαρίσματα.

Τὰ κοστούμια σχεδιασμένα ἀπ' τὸ καλλιτέχνη κ. Τσαρούχη ἦταν πιστὰ στὴν ἐποχὴ τους καὶ ἀρμονικὰ στοὺς συνδυασμοὺς τῶν χρωμάτων τους· καὶ ποὺ σπάνια συναντᾷ κανεὶς καὶ σὲ μεγάλα ἀκόμα εὐρω-

παϊκὰ θεάτρα. Ὅπως γενικὰ καὶ ἡ ὅλη παράστασις τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἦταν ἀντάξια τῶν καλλιτέρων εὐρωπαϊκῶν παραστάσεων.

Τὸ μόνον σκοτεινὸ σημεῖον ἦταν τὰ ἀσυγχώρητα ἀρχιτεκτονικὰ λάθη τοῦ κτιρίου, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς ἐγίναν ἀντιληπτὰ στοὺς θεατὰς, ἀκόμα καὶ στοὺς πρὸ ἀνιδεοὺς στὶς ἀρχιτεκτονικὰς ἀπαιτήσεις ἐνὸς θεάτρου.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ

Διαλέξεις

Ὁ Σύλλογος γονέων ἔδωσε στὴν αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας διάλεξιν, μὲ τὴν γνωστὴν ὁμιλήτρια κ. Ἑλμίναν Παντελάκη.

Τὸ θέμα ἦτο «Πῶς νὰ ρυθμίζωμε τὴ ζωὴ μας». Ἡ κ. Παντελάκη, ξέρεи πάντα νὰ κρατῇ ἀμείωτο τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν τῆς τὴν φορὰν ὅμως αὐτὴν, ὑπερέβαλε κάθε ἄλλη.

Τὸ ἐπαγωγὸν θέμα τῆς ἀφ' ἐνός, ἡ ρέουσα γλῶσσα, ἡ σαφήνεια καὶ ἡ ἀριστοτεχνικὴ ἀνάπτυξις τοῦ θέματος τῆς ἀφ' ἑτέρου, κατέστησαν τὴν διάλεξιν αὐτὴν ἀληθινὴν πνευματικὴν ἀπόλαυσιν.

«Πῶς νὰ ρυθμίζωμε τὴν ζωὴ μας»!

Πόσοι ἀνδρῶποι τὸ ἔχουν σκεφθῇ αὐτό; Πόσοι ἔχουν σύστημα στὴν ζωὴ τους, καὶ πόσοι ξέρουν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν καιρὸ τους κατὰ τρόπον, ὥστε, νὰ τὴν κάνουν παραγωγικὴ, εὐχάριστη καὶ ὠφέλιμη συγχρόνως, καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸν τους καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους;

Ἡ ρύθμισις τῆς ζωῆς σήμερον εἶναι τόσο διαφορετικὴ ἀπὸ ἄλλοτε.

Σ' αὐτὸ συνετέλεσαν πολὺ ἡ ἀλλαγὴ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς, ἡ μεταβολὴ τῶν συστημάτων ποὺ κυβερνοῦν τοὺς λαοὺς, ἡ ἐπικράτησις τῆς ἐλευθερίας, ἡ κατάργησις τοῦ δεσποτισμοῦ κ. ἄ. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἤθελε ν' ἀκολουθήσῃ παλαιὸν σύστημα καὶ συνήθειες τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς, θὰ βρεθῇ μοιραίως πρὸ πολλῶν ἐκπλήξεων καὶ ἀπαγορευτῶν.

Δὲν μᾶς ἔδωσε ἡ ὁμιλήτρια, ὠρισμένους συνταγὰς, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες θὰ μπορούσαμε νὰ ρυθμίζωμε τὴν ζωὴ μας. Γιατὶ σὲ συνταγὰς δὲν μπορεῖ ποτε κανεὶς νὰ βεβαιώσῃ τὴν εὐτυχίαν του.

Μᾶς ἐπέστησε ὅμως τὴν προσοχὴ καὶ μᾶς ὑπέδειξε τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ μπορούσαμε νὰ ἐπιτύχωμε σ' αὐτό. Ἄν π. χ. ἀποφεύγωμε ἀφ' ἐνός τὶς ἀποκλειστικότητες, ποὺ μπορεῖ νὰ ὠφελοῦν τὸ ἄτομον, δὲν ἐξυπηρετοῦν ὅμως τὴν ὁλότητα. Καθὼς τὸ πολυσχιδὲς τῶν ἐνεργειῶν καὶ πράξεων καὶ ἂν ἀφ' ἑτέρου ἐνισχύσωμε ἰδίως τὶς δυνατότητές μας ἐκεῖνες, σὲ ὁποῖες μπορούμε νὰ ἐπιτύχωμε περισσότερο, θὰ κατορθώσωμε, ρυθμίζοντας τὴν ζωὴν μας ἐπὶ τὴ βάσει αὐτῶν, νὰ ἐξυπηρετήσωμε καὶ τὸ ἄτομό μας καὶ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν κοινωνίαν.

Ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐκτίμησιν κάθε ἀσχολίας, ἀκόμη

καὶ ἐκείνων ποὺ θεωροῦνται ὡς κατώτερες καὶ ἀπεινωτικὰς καὶ γενικά, μὲ ἕνα λελογισμένον τρόπον ζωῆς, ὁ ὁποῖος νὰ προσαρμόζεται περισσότερο πρὸς τὶς σημερινὰς ἀπαιτήσεις καὶ ἀντιλήψεις, θὰ ἔχωμε τὸ μέτρο τῆς ρυθμίσεως μιᾶς ζωῆς κανονικῆς ὡφελίμης καὶ χρήσιμης.

Ἡ διάλεξις ἀφοροῦσε ἰδίως τὶς γυναῖκες, γιατί αὐτῶν περισσότερο μετεβλήθη ὁ τρόπος τῆς ζωῆς των μὲ τὴν ἀνάληψιν περισσότερων καθηκόντων καὶ τὴν ἀνάπτυξιν μεγαλειτέρας πρωτοβουλίας.

Ἐν τούτοις ἡ ὁμιλήτρια δὲν ἄφισε ἔξω τοῦ θέματος τοὺς ἄρρενας ἀκροατὰς τῆς.

Μὲ μιὰ ὥραια ἀποστροφή πρὸς αὐτοὺς, τοὺς ὑπέδειξε, πόσο καλὸ θὰ ἦτο, ἂν μπορούσαν νὰ ἐξυπνοῦν περισσότερο ἀπ' τὴν προσήλωσιν στὴν ὀλικὴ ἐπιτυχίαν, νὰ γίνουν πνευματικώτεροι, καὶ τότε μὲ τὸ μυαλὸ ἡσυχότερον θὰ εἶναι σὲ θέσιν νὰ ἐκτιμήσουν περισσότερο τὶς προσπάθειες τῶν ἄλλων καὶ νὰ συμβάλλουν ἑαυτοὶ, ὄχι μόνον στὴν καλύτερην ρύθμισιν τῆς ἀτομικῆς των ζωῆς ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκονομίας των.

ΔΩΡΑ Δ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ἡ δευτέρα διάλεξις ποὺ διοργάνωσε φέτος τὸ Ε. Σ. Ε. καὶ τὸ περιοδικὸν μᾶς εἶχε ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ ἐκλεκτὴ μας συνεργάτις κ. Κατ. Κακούρη ὁμίλησε γιὰ τὸ Βαγνερικὸν Θέατρον στὸ Μπαυρόιτ καὶ καταχειροκροτήθηκεν ἀπὸ τὸ πολυπληθέστατον ἀκροατήριον. Τὶς παραστάσεις ποὺ γίνονται κατ' ἔτος στὸ Μπαυρόιτ τὶς συνέκρινεν ἡ ὁμιλήτρια μὲ τὶς Δελφικὰς γιορτὰς καὶ μὲ ὥραιαν ἔμπνευσιν εἶπε τὰ ἑξῆς:

Τὶς ἀξέχαστες μέρες τῆς καλλιτεχνικῆς μυσταγωγίας τοῦ Μπαυρόιτ—προσωπικὰ τουλάχιστον—δὲν βρήκα γιὰ νὰ συγκρίνω τὴν γοητείαν τους, παρὰ μονάχα μὲ τὶς ἅγιες μέρες τῶν Δελφικῶν μας γιορτῶν. Ὅταν οἱ Φαιριδιαδὲς ἀντηχοῦσαν ἀπ' τὸν Αἰσχυρικὸν λόγον καὶ ὁ Ποιητὴς Σικελιανὸς μὲ τὴν θερμὰ συγκινημένη φωνὴν του ἔλεγε τὸ «Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας». Ὅταν χιλιάδες ἀγνοῦ λαοῦ, καὶ μαζὺ διεθνεῖς πνευματικὰς κορυφὰς συγκεντρωμέναι γύρω στὸ ἡμικύκλιον τοῦ ἀρχαίου θεάτρου «Χλωμές»—ὅπως μᾶς περιγράφει ὁ ἴδιος ποιητὴς Σικελιανὸς—δίχως ἄχνα, σιωπηλές, ἀνταμώναν ὅλοι τὴν πνοὴν τους στὴν ἐστία τῆς ἱερῆς θυμῆς σὰ νὰ προσμένῃ ἀπὸ κεῖ τὴν ἀνάστασιν τῆς ἰδίας τῆς ψυχῆς.

Μέσ' τὸ Μπαυρόιτ θαρρῶ πῶς ξαναβρήκα τὴν ἐξεργαστικὴν πνοὴν τῶν Δελφικῶν μας γιορτῶν.

Μὰ ἂν ἡ Γερμανία πασχίζοντας σήμερον νὰ δημιουργήσῃ δεσμοὺς μὲ ὅτι πιστεύει ὡς ἀπαρχὴ τῆς πνευματικῆς ἱστορίας τῆς, ἐνισχύει ποικιλοτρόπως τὸ Μπαυρόιτ καὶ γενικὰ τὸ Βαγνερικὸν ἔργο ποὺ περικλείει τόσες ἑθνικὰς παραδόσεις τῆς, ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐφθασε ἀκόμη στὴν ὀριμότητα νὰ ἐννοήσῃ ὅτι οἱ Δελφοὶ μὲ τὴν τεραστίαν σημασίαν τῶν ἀρχαίων μας παραδόσεων, μὲ τὴν μοναδικὴν μέσ' τὴν ὑψηλὸν ἀιμόσφαιρά του, εἶναι τὸ ιδεωδέστερον μέρος γιὰ νὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ αἰσθανθῇ τὴν πρὸ ἀβολῆς καὶ πηγαία καλλιτεχνικὴ συγκίνησιν καὶ πρὸ παντὸς νὰ συγκεν-

τρωθῇ στὴν κατανόησιν ὑψηλῶν ἀνθρωπίνων ἰδανικῶν οὐσιαστικώτερον περιεχομένου.

Γιὰ νὰ κάνωμε ὅμως Ἑθνικὴν μᾶς ὑπόθεσιν τὴν Δελφικὴν ἰδέαν πρέπει ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ ὑψωθοῦμε στὸ ἐπίπεδον ἐνὸς τέτοιου ἰδανικοῦ. Ἄς εὐχηθῶμε σύντομη νᾶναι μιὰ τέτοια ἡμέρα».

Ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου κύριος Παπαμιχαὴλ εἰς τὸν λόγον ποὺ ἐξεφώνησε κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν νέων πανεπιστημιακῶν ἀρχῶν, ἀνέφερεν ὅτι τρία ἄριστα ἐδόθησαν κατὰ τὸ διαρεῦσαν ἔτος στὴ φιλολογικὴ σχολή. καὶ τὰ τρία δὲ αὐτὰ ἄριστα ἐπῆραν κορίτσια. Μὲ ὑπ' ῥηφάνειαν ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν ἀριστοῦχων αὐτῶν κοριτσιῶν. Εἶνε αἱ δεσπ. Αἰκατ. Καλοῦ ἐκ Κεφαλληνίας, Ἰφιγ. Κουφιδάκη ἐκ Σμύρνης καὶ Ἀντιγόνη Κιζόλα ἐκ Σελινίτης. Ἐπίσης ἐπῆρε τὸν βαθμὸν ἄριστα κατόπιν προαγωγικῶν ἐξετάσεων ἡ δεσπ. Ἑλένη Βουραξέλη ἐκ Σπάρτης.

Μανθάνομεν εὐχαρίστως ὅτι οἱ Βουλγαρίδες ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα ψήφου γιὰ τὶς δημοκρατικὰς ἐκλογάς. Δὲν θὰ ψηφίζον μὲν ἀκόμη ὅλες οἱ γυναῖκες, ἀλλὰ μόνον οἱ νομίμως παντρεμένες καὶ μητέρες οἰκογενειῶν. Οἱ προσεχεῖς ἐκλογές θὰ γίνουν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον. Συγχαίρομεν τὶς γυναῖκες τῆς Βουλγαρίας γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτὴν καὶ εὐχόμεθα ὅπως τάχιστα ἀποκτήσουν καὶ τὴν τελείαν ἰσοτιμίαν.

Στὴ Γαλλίαν γίνεται μεγάλη προπαγάνδα γιὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς βιομηχανίας τῆς δαντέλλας. Στὸ Βαλλεὺλ ἰδρύθη ἰδιωτικὴ σχολὴ ὅπου τελειοποιοῦνται περὶ τὶς 100 μαθήτριά. Ἐξ αὐτῶν ἐπῆραν ἀνώτατα βραβεῖα στὴ περιουσίαν Διεθνή Ἐκθεσὶ τῶν Βρυξελλῶν. Ἡ σύζυγος τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας κυρία Lebun ἀνέλαβε τελευταίως τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ ἐργάζεται γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τῆς δαντέλλας καὶ γιὰ τὴν ἐξέυρεσιν τόπων καταναλώσεως αὐτῆς.

Ἡ ἡμέρα τῶν ἐπιστρεφόμενων βιβλίων. Ἐνας Ἀγγλος βιβλιόφιλος προτείνει νὰ καθιερωθῇ κάθε χρόνον μιὰ ἡμέρα γιὰ τὰ δανειζόμενα καὶ ἐπιστρεφόμενα βιβλία. Ἐστὶ θάταν ὁλος ὁ κόσμος εὐχαριστήμενος... ἐκτὸς ἴσως ἐκείνων ποὺ ἔχουν υἱοθετήσῃ πιά ὁλοτελὲς τὰ βιβλία ποὺ δανείστηκαν.

Τὸ Τμήμα Ἑργαστηρίων τοῦ Ε. Σ. Ε. ἔστειλε ὡς δῶρον εἰς τὸν νεοσύστατον Ὀμιλον Δεσποινίδων ἐν Αἰμῶ Φλωρίνης μιάν ῥαπτομηχανήν. Τὸ κατὰστημα Σίγγερ παρεχώρησε εὐγενῶς στὸ Ε. Σ. Ε. τὴ μηχανὴν αὐτὴν μ' ἔκπτωσιν.

Ὁ Σύλλογος τῶν Ἀποφοίτων τοῦ Ἀρχαίου διωργάνωσε στὸ Δύκειον Ἑλληνίδων τέτιον πρὸς τιμὴν τῆς βραβεύσεως ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

δεσπ. Ἀθηνᾶς Μεσολωρᾶ, προϋιταμένης ἀδελφῆς τοῦ νοσοκομείου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Τὴν βραβεύθεισαν προσεφώνησαν δι' ἐμπνευσμένων λέξεων ἡ κ. Ἀννα Γιαννοπούλου, διευθύντρια τοῦ Ἀρσακείου καὶ ἡ κ. Εἰρ. Νικολαΐδου, γεν. γραμματεὺς τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων. Ἡ βραβεύθεισα ἀπήντησε μὲ συγκινητικὰ λόγια, ἐτόνισε δὲ ὅτι μέσα στὴ ψυχὴ της δὲν εἶνε μόνον «ἀδελφὴ» ἀλλὰ συνάμα καὶ Ἀρσακείας. Μουσικαὶ ἐκτελέσεις καὶ ἀπαγγελίαι ἐπεσφράγισαν τὴν ὁραίαν ἑορτήν.

Τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν γυναικῶν στὴ Τουρκία ἀναγγέλαμεν ἥδη σὲ προηγούμενο τεύχος. Ἦδη μανθάνομεν ὅτι ὅλες οἱ γυναῖκες ἀπὸ ἡλικίαν 16-60 χρόνων θὰ κληθῶν ὑπὸ τὰ ὅπλα ἐν καιρῷ πολέμου. Θὰ διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας: οἱ γυναῖκες ἀπὸ 25-40 χρόνων θὰ στέλλωνται στὸ μέτωπο ὅπου θὰ τίς χρησιμοποιοῦν σ' ἐλαφρὲς ὑπηρεσίες. Τίς ἄλλες θάπασχολοῦν στὰ μετόπισθεν.

Τὸ βραβεῖον «Φέμινα» ἀπενεμήθη φέτος στὸ Παρίσι στὴ λογοτέχνηδα Louise Mervieu γιὰ τὸ μυθιστόρημά της «Sangs».

Ἡ Γαλλίς ἀεροπόρος Maryse Bastié ἐπέρασε μὲ νὸ ἀεροπλάνο της τὸν νότιο Ἀτλαντικὸ Ὠκεανὸ καὶ ἡ πτήσις αὐτὴ τὴν βάζει ἀναμφισβήτητα μεταξὺ τῶν ἄσων τῆς ἀεροπορίας. Εἶνε ἡ πέμπτη ἀπὸ τοὺς ἀρσενικοὺς καὶ θηλυκοὺς πιλότους ποὺ ἔκαμαν **μόνοι** τους αὐτὴ τὴ πτήσι.

Πρώτη καὶ μόνη γερούσιας στὶς Ἡν. Πολιτείες εἶνε ἡ κ. Rhoda Fox Graves. Κοντὰ στὸν ἐκλογικὸ της ἀγῶνα διευθύνει μαζὺ μὲ τὸν σύζυγον καὶ τοὺς δύο γιουὺς της τὰ τρία ἀγροτικὰ τους κτήματα καὶ συγχρόνως εἶνε καὶ ἀρίστη νοικοκυρὰ.

Ἴδου μιά μοντέρνα γυναῖκα: εὐδοκίμει στὸ νοικοκυριό, στὴ δουλειά... καὶ στὴ γερούσια.

Ἀπέθανε στὴ Σόφια ἡ Λυδία Σισμάνοβα μητέρα τοῦ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτοῦ τῆς Βουλγαρίας. Ἡ ἀποθανοῦσα εἶχε δημιουργήσει ἰδίαν προσωπικότητα στὴ κοινωνία καὶ στὸν κύκλο τῶν διανοουμένων τῆς χώρας της. Ἡ Λυδία Σισμάνοβα κατήγετο ἀπὸ τὴν Οὐκρανία, εἶχε δὲ ἐπιβληθῇ διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς της ἐργασίας καὶ τὸ ἔργον κατέστη γνωστὸν καὶ ἔξω τῶν Βουλγαρικῶν συνόρων. Προπέρυσιν ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν τῆς Βουλγαρίας ἐώρτασε τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεώς της καὶ αἱ ἀπονεμηθεῖσαι εἰς αὐτὴν ἐκ μέρους τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας τιμὴ ὑπῆρξαν ἡ πανηγυρικωτέρα ἀναγνώρισις τοῦ μακροῦ της ἔργου. Μύστις τῶν Μουσῶν, ἡ Λυδία Σισμάνοβα διεκρίθη εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς καλλιτεχνικῆς ζωῆς τῆς θετῆς της πατρίδος. Ἐπρωτοστάτησεν εἰς μουσικὴν κίνησιν τῆς Βουλγαρίας καὶ ὑπῆρξεν ἡ θεμελιωτὴς τῆς μουσικῆς ἀγωγῆς τῶν Βουλγάρων. Ἐπρωτοστάτησεν ἐπίσης εἰς τὴν γυναικείαν κίνησιν καὶ ἔθεσε τὰς βάσεις αὐτῆς. Ὑπῆρξε μέλος ἐκ τῶν πλέον δραστηρίων ὄλων τῶν πνευματι-

κῶν καὶ μορφωτικῶν συλλόγων τῆς Βουλγαρίας. Ὁ θάνατός της δημιουργεῖ ἀσφαλῶς κενὸν δυσαναπλήρωτον εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῆς Σόφιας εἰς τὴν ὁποίαν μέχρι τῶν τελευταίων της στιγμῶν προσέδιδε τὴν σφραγίδα τῆς μεγάλῃς της φυσιογνωμίας.

Εἰς τὸ προσεχές μας τεύχος θὰ δημοσιεύσωμεν ἕνα ἄρθρον τῆς ἐκλιπούσης διακεκριμένης γυναίκας.

Τὰ καλὸ σωματεῖο Δωδεκανησιακῆ Μέλίσσα ἀπευθύνθη στὴν Ἀθηναϊκὴ Κοινωνία διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου του. Ὡς γνωστὸν τὸ σωματεῖον περιθάλπει πρόσφυγας Δωδεκανησίους, διανέμει βοηθήματα εἰς ἀπόρους, παρέχει ἱατρικὴν περίθαλψιν, φάρμακα, τροφίμα, ἱματισμὸν, δίδακτρα κλπ. Αἱ εἰσπράξεις ἐκ τοῦ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ἀκροπόλ δοθέντος τὴν 14 Φεβρουαρίου χοροῦ θὰ διατεθοῦν διὰ τοὺς ἀνωτέρω φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς. Ὁ σύλλογος σχεδιάζει καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς Δωδεκανησιακῆς Στέγης.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Παλ. Φαλήρου ἀπέκτησαν τὴ Λέσχη τους, ἕνα ωραιότατο κέντρον προόδου καὶ πολιτισμοῦ ποὺ λειτουργεῖ σ' ἕνα μεγαλοπρεπὲς οἶκον μὲ μεγάλες αἰθουσες, κήπο καὶ βεράντες. Ἡ κομῆ καὶ καλαίσθητη ἐπίπλωσις καὶ ἐν γένει ἡ ὁργάνωσις ἴσως καὶ ἡ πρωτοβουλία τοῦ ὁραίου αὐτοῦ ἔργου ὀφείλεται στὶς ἀκαταπόνητες προσπάθειες τῆς κ. Κατσαρᾶ.

Μόδες

— Τὶ θὰ φορέσωμε τώρα τὴν ἀνοιξί;

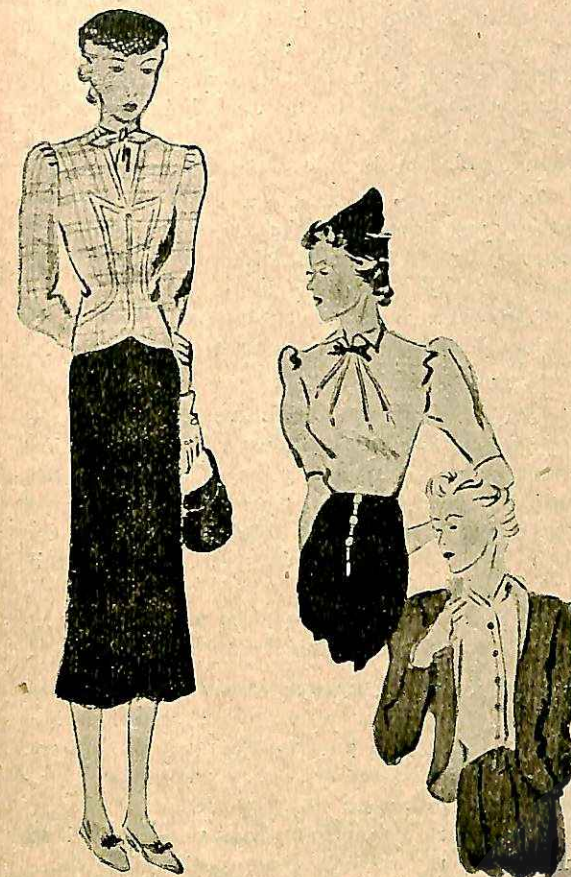
— Μαὐτὸ δὲ θέλει καὶ ρώτημα, μοῦπε μιά ἀπ' τίς καλλιτέρες ράφτρες μας στῆς ὁποίας τὰ φῶτα κατέφυγα. Ταγιέρ κυρία μου, ταγιέρ. Ἐπιασε πάλι ἡ φούρια τῶν ταγιέρ κι' ἐξαφανίστηκαν ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ ντυσίματος. Καὶ τόσο μάλιστα συνηθίσαμε σ' αὐτὴν τὴν ἰδέα ὥστε ἀποροῦμε πῶς ἐδῶ καὶ χρόνια βγαίναμε ἔξω χωρὶς ταγιέρ! τόσο πρακτικὸ πρᾶμα! τόσο χαριτωμένο.... Ἀπ' τὸ πρῶτο λοιπὸν ποὺ θὰ ξυπνήσωμεν σφίγγομε τὸ κορμί μας μέσα σ' ἕνα ζακεττάκι. Ἐνα κούμπωμα στὴ μέση κι' ἕνα στὸ λαιμὸ ἐξασφαλίζουν τὸ κλείσιμο. Πότε πότε καὶ καμμιά ζώνη στὴ μέση γιὰ νὰ ξεχωρίξῃ καλὰ ἡ μέση. Τὸ ζακεττάκι σχηματίζει μπάσκα, μιά φούστα κοντὴ, ἀπὸ ὕφασμα φανταζί, σκωτσέζικο ἢ ποῦμε, ἢ καὶ μονόχρωμη ἀλλὰ ἀντίθετο ἀπ' τὴ ζακέττα. Τ' ἀπὸγευμα ἢ ζακέττα μακραίνει (ἢ φοῦστα πάντα κοντὴ) εἴτε σκεπάζει καλὰ τοὺς γοφούς εἴτε 3/4 ἢ καὶ σχῆμα φράκου (πρᾶγμα ὅμως ποὺ ἀπαιτεῖ ἐξαιρετικὴ μαεστρία ράφτη) μὰ καὶ ρεντιγκότες ἀκόμα πολλές. Μπορεῖ νὰ θυμηθῇς βλέποντας αὐτὰ τὰ σύνολα τίς ζακέττες τοῦ Louis XV. Ἐφαρμοστὸς μποῦστος, μέση καμπρὲ καὶ γκοντὲ ἄφθονα γιὰ νὰ τὴν ἀναδείχουν λεπτότερη. Σωστὲς σφίγγες

Καὶ τώρα ἀπὸ ὕφασμα; Ἀναλόγως τῆς ὥρας:

μαλινάκι λεπτὸ, ἢ σατέν, ταφτὰ, μαροκαῖν καὶ ὅτι ἄλλο μεταξωτὸ κρέπ.

Τὰ γαρνίρουν: μὲ νερβύρο, κεντήματα, ματελασὲ ἢ ὅ,τι ἄλλο εἶδος. Ἀπλικάρουν: βελοῖδο, φέτρ ἢ πετσί.

Κουμπιά: ντυμένα ἀπ' τὸ ὕφασμα τοῦ ταγιέρ ἢ

πορσελαῖν, ἢ σκαλιστὰ μετὰλλινα ἢ ὅ,τι δήποτε. Γιατί καὶ τὰ κουμπιά εἶνε πολὺ τῆς μόδας.

Μεταχειρίζονται πολὺ ἐπίσης τὰ ἐκλαίρ.

Ἐνα φόρεμα σατέν μαῦρο ποὺ εἶδαμε κάπου ἔκλεινε πίσω στὴν πλάτη μ' ἕνα ἐκλαίρ μετὰλλινο.

Σὲ σπόρ, τσέπες ποὺ κλείνουν μὲ ἐκλαίρ. Καὶ τὸ κλείσιμο τῆς φούστας μὲ ἐκλαίρ.

Σ. Α.

Ὠφέλιμοι Γνώσεις

Λένε πῶς: τὰ μυρμήγκια ἐξολοθρεύονται ἀπὸ τὸ μαγειριὸ καὶ ὅπου ἄλλου ἐμφανίζονται μὲ τὸ νὰ χύσωμεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀκάθαρτο πετρεῖλαιον.

Ἡ φωτιά τοῦ πετρελαίου σβύνεται ἀν τῆς χύσωμε λίγο γάλα.

Γιὰ νὰ ξεμυρίσῃ μιά μποτίλια πρέπει νὰ τὴν γεμίσωμε μὲ πολὺ ζεστὸ νερὸ καὶ νὰ προσθέσωμε σκόνη μαύρου συναπιτοῦ.

Τὸν κισσὸ μεταχειρίζονται κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἐὰν βράσουν τὰ φύλλα θὰ ἔχετε ἕνα πολὺ

καλὸ νερὸ γιὰ νὰ πλυθοῦν μαῦρα καὶ χρωματιστὰ μάλλινα ρούχα. Ἐπίσης τὰ φύλλα ἐὰν ξεματισθοῦν σὰν τσάι δίδουν καλὸ φάρμακο γιὰ βρογχίτιδα.

Γιὰ νὰ στεγνώσετε ἄσπρο μεταξωτὸ ὕφασμα, μὴ τὸ ἀπλώνετε τιλίξατέ το σ' ἕνα πανί καὶ σιδερώσατε ὕστερα ἀπὸ δώδεκα ὥρες. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν δὲν θὰ κιτρινίσῃ.

Ἐὰν μὲ ὅλες τίς προφυλάξεις ἀποτύχῃ ἡ μαγιο- νέα σας, χύσατέ τὴν σιγά-σιγά σ' ἕνα ἄλλο δοχεῖο ποὺ θὰ ἔχετε ξεπλύνει μὲ κρύο νερὸ χωρὶς νὰ τὸ σκουπίσετε καὶ ἐξακολουθήσατε νὰ τὴ δουλεύετε.

Τὸ νερωμένο γάλα διακρίνεται, ἐὰν γεμίσετε μιά μικρὴ μποτίλια ἀπὸ ἄσπρο γιὰλί καὶ μὲ ἴσιο πάτο, μὲ γάλα καὶ τὴν ἀφίσετε σὲ δροσερὸ μέρος. Μετὰ δύο μέρες, ἂν ἔχει τὸ γάλα νερὸ θὰ τὸ ἰδῆτε νὰ ξεχωρίζῃ καθαρὰ στὸ βάθος τῆς μποτίλιας.

Τὸ ἀσβέστινο στρώμα στὶς τσαγέρες καὶ κατσαρό- λες βγαίνει ἐὰν τοὺς χύσωμε λίγο ξύδι. Ἀφίστε τὸ ξύδι νὰ ἐνεργήσῃ τὰ κομμάτια τοῦ ἀσβετιοῦ θὰ ξεκολλήσουν μόνα τους.

Ὁ χορὸς τῶν μετεμφιεσμένων κεφαλῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Συμβουλίου

Τὴν 6ην Μαγτίου, προτελευταῖον Σάββατον τῆς ὁπορηᾶς, θὰ γίνῃ στὶς αἰθουσες τοῦ ξενοδοχείου τῆς Μεγ. Βρετανίας ὁ ἐτήσιος χορὸς—bal de têtes—τοῦ Ἑθνικοῦ Συμβουλίου. Φέτος ἡ συμμετοχὴ προμηνύε-

ται ὑπὲρ ποτε ζωηρὰ στὸ χορὸ αὐτὸ ποὺ εἶνε ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους κ' ἐκλεκτοτέρους. Τὸν χορὸν ἡδύο- κησε ν' ἀναλάβῃ ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν του Προστασίαν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς.

“L'HELLENIS,”

Organe mensuel du Conseil National
des femmes hellènes

Rédaction-Administration: Rue Alex. Soutsou 26
Athènes, Marc 1937

Bien que la question féminine semble aujourd'hui en marge notre journal continuera le combat pour l'amélioration de la situation de la femme dans la famille, le travail et dans la vie politique. Personne, nous en sommes sûres, n'est assez arriéré ou aveugle pour nier que le travail féminin est nécessaire à l'équilibre du monde. De sorte que nos efforts pour former, et pour éduquer des femmes qui aient la conscience de leurs responsabilités, sont absolument justifiés. Les femmes doivent savoir envisager les difficultés croissantes de la vie, mais de l'autre côté les hommes ne peuvent voir d'un œil indifférent, la grande signification que la famille et le ménage représentent pour le peuple et pour l'état, étant donné que la femme n'est pas seulement la protectrice de toute culture, mais elle administre aussi la plus grande partie du revenu national.

Tout cela, nous l'avons répété bien des fois, et personne ne songe à attaquer la vérité de ces paroles. Mais si théoriquement nous avons raison, malheureusement en pratique les choses ne se font pas toujours d'après les lois de la logique de la justice et du sens commun. Nous ne devons donc pas nous décourager mais avoir toujours devant nous le but auquel nous aspirons avec toute la force de notre âme, en sachant bien que, si nous nous montrons insuffisantes dans notre tâche, nul autre ne pourra l'accomplir à notre place. Soyons donc unies et ne cessons pas de travailler même si pour le moment, la réussite nous semble très lointaine.

Par Décret loi, le Conseil des Ministres a accordé au Conseil National des femmes Hellènes le droit d'envoyer un des ses membres pour participer aux travaux du Comité de la radio-diffusion à Athènes. Le C. N. a élu Mme Ritsa G. Coromila qui représentera ainsi les organisations féminines de la Grèce affiliées au C. N.

Deux bienfaiteurs nationaux: Othon et Athina Stathatos. Avec la mort récente d'Athina Stathatos notre pays vient de perdre un couple qui avait pour but dans la vie la charité et la bienfaisance. Othon Stathatos, ayant acquis dans le commerce une grande fortune, fonda à l'île

d'Ithaque son lieu de naissance, une école navale et commerciale puis en 1916 il créa des bourses permettant aux jeunes gens des deux sexes d'aller visiter les pays d'Occident pour perfectionner leurs études. Depuis des longues années un grand membre de jeunes gens ont profité de ce bienfait. Après la mort d'Othon Stathatos son épouse Athina a continué cette oeuvre culturelle et beaucoup d'hommes de lettres gens de science et artistes ont étudié à l'étranger grâce la Bourse Stathatos:

En mourant, sa femme a légué une grande partie de son immense fortune (plus de 50 millions) au Conservatoire d'Athènes, qui avec cette somme batira un nouveau et moderne édifice pour l'enseignement de la musique, ainsi qu'une grande salle de concert, chose qui manquait à Athènes.

Les Conférences que notre revue a organisées ont eu un très grand succès. La première conférencière Mme. Polyxène Mathéy a pris pour thème les Jeux Olympiques de Berlin et les femmes. Notre collaboratrice Mme. Cat. Cavouria parlée du théâtre Wagnérien de Bayreuth, et en troisième lieu Mme. Julie Ractivan a raconté devant un nombreux public les impressions de son voyage en Amérique du Sud.

Le passage du grand violoniste Frits Kreisler a donné lieu à une grande manifestation toute d'admiration pour cet éminent artiste qui pendant 40 ans tient le sceptre parmi les musiciens, sans qu'aucun des plus jeunes virtuoses ait pu encore atteindre le sommet où il se tient. Outre son art, qui est incomparable Kreisler a une grande âme de philanthrope. Il a laissé pour les pauvres musiciens chômeurs grecs toute la recette de son récital, une somme fort considérable, vu que le théâtre était bondé.

ΟΔΗΓΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Χρήσιμος για κάθε οργανισμό για κάθε επιχείρηση και ιδιώτη.

10 ΤΙΜΗ ΔΡΧ 10

Πωλείται εις τα κεντρικά βιβλιοπωλεία και εις τα γραφεία μας.

Μεταξωλά Χρυσολίδος

• Αί κάλτσαι ELBEO είναι θαύμα ωραιότητος άντοχής και έλαστικότητος. Πάντοτε εις τούς πλέον μοδέρνους χρωματισμούς. Πωλούνται εις όλα τὰ καλά καταστήματα εις τιμάς άπολύτως ώρισμένας. Άποθήκη μόνον χονδρικής πωλήσεως

Μητροπόλεως 46 ΑΘΗΝΑΙ

Τυρί VALIO Πινλανδίας έξαιρετικής ποιότητος

Υποστηρίξετε την έγχώριον βιομηχανίαν αγοράζουσαι τὸ φρεσκότατο βούτυρό μου κατ' εὐθείαν από την Κέρκυραν για τὸ τσάϊ σας για τὰ γλυκά σας για τὰ φαγητά σας.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
ΚΑΝΙΓΓΟΣ 6
Τηλέφ. 23-163

ΠΡΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ

OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ — ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF ATHENS TRUST COMPANY 205, West 33rd Str. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

Νομικόν Γραφείον

Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἑλληνίδων

ΠΑΡΕΧΕΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΜΒΟΥΛΑΣ

Ἐκάστην Πέμπτην 12-1 μ. μ.

Ὁδός Ἀλεξάνδρου Σούτσου 26

**ΡΑΠΤΕΤΕ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΩΣ
ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΣΙΓΓΕΡ**

Ἐφαρμόζεται με μίαν βίδα εἰς οἰανδήποτε ραπτομηχανήν.
Παρέχεται ΔΩΡΕΑΝ πρὸς δοκιμήν ἐπὶ 8 ΗΜΕΡΑΣ.

ΔΩΡΕΑΝ διδασκαλία κεντημάτων καὶ διαφορῶν Ποικι-
μάτων με τὸν ΜΑΛΛΟΡΡΑΦΕΑ ΣΙΓΓΕΡ καθὼς καὶ
κοπτικῆς με ΙΧΝΑΡΙΑ ΣΙΓΓΕΡ δι' ἑσωτερικὰ καὶ ἑξω-
τερικὰ φορέματα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν. = =

**ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ**

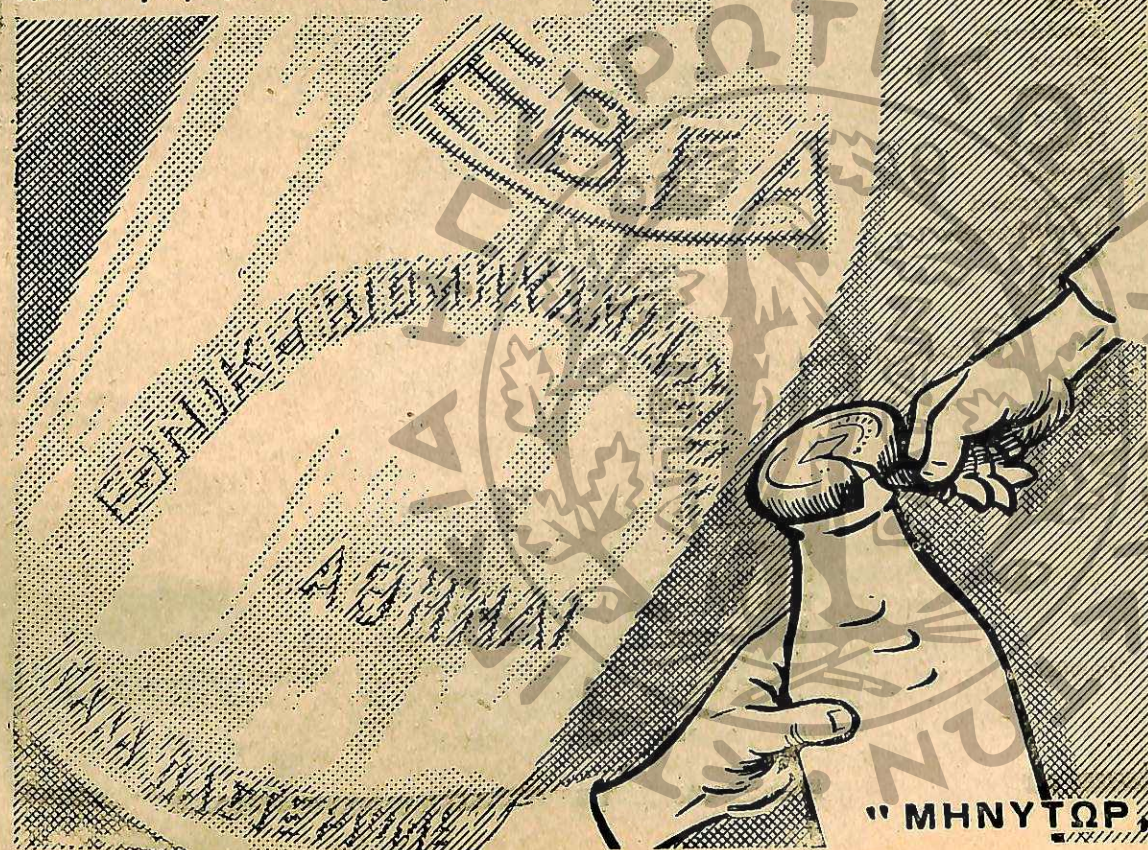
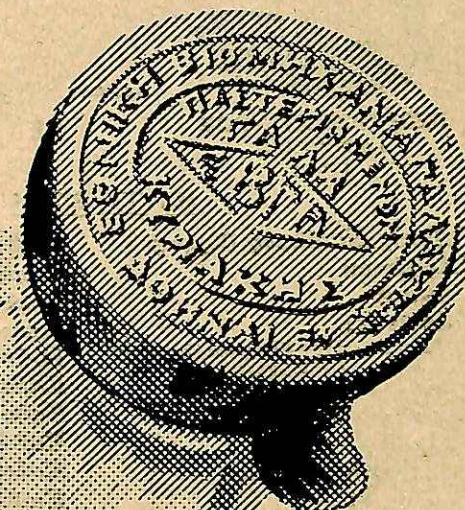
ΠΡΩΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ

OREODONT

ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Μία νέα καινοτομία τῆς Ἑταιρίας ΕΒΓΑ

Ἡ Ἑταιρία ΕΒΓΑ, μὴ φειδομέ-
νη οὐδεμιᾶς δαπάνης, προκειμέ-
νου νὰ διασφαλίσῃ τὴν ἀγνότητα
τῶν προϊόντων τῆς καὶ νὰ περιφρου-
ρήσῃ τὴν ὑγείαν τοῦ ἀξιοτίμου κατα-
ναλωτικοῦ τῆς κοινῆς, θέτει εἰς ἐ-
φαρμογὴν τὸ τελευταῖον εὐετημα
αὐτομάτου πωματώσεως τῶν φια-
λῶν γάλακτος, με εἰδικὸν ἐξ ἄλου-
μινίου πῶμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲ ἀ-
ναγράφεται ἡ ἡμέρα τῆς διανο-
μῆς τοῦ γάλακτος. Τὸ νέον αὐτὸ
πῶμα ἀποσφραγίζεται εὐκόλως
διὰ τῆς μικρᾶς προεξοκῆς του,
καταστρεφόμενον εὐχρόνως.

"ΜΗΝΥΤΩΡ"

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (ΤΗ. 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1936) „ 10.073.315.312

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

*Αγιος Νικόλαος (Κρήτη)	Θήβαι	Μεσσήνη
*Αργείον	Θήρα	Μιτυλήνη
*Αγνιά	*Ιθάκη	Ναύπακτος
*Αθήναι:	*Ιστιαία (Ξηροχώριον)	Ναύπλιον
*Υπ/μα, ὁδὸς Μητροπόλεως 9	*Ιωάννινα	Νιγρίτα
> ἐν Καλλιθέᾳ	Καβάλλα	Σάνδη
> ἐν Νέᾳ Ἰωνίᾳ	Καλάβρυτα	*Ορεστιάς
> ἐν Παγκρατίῳ	Καλάμαι	Παξοί
Αἴγιον	Καλαμπάκα	Παπάδος (Μυτιλήνης)
*Αλεξανδρούπολις	Καρδίτσα	Πάτραι
*Αλμυρὸς	Καρλόβασι (Σάμου)	Πειραιεὺς
*Αμαλιάς	Καρπενήσιον	Πλωμάριον (Μυτιλήνης)
*Αμύνταιον (Σόροβις)	Καρναί (*Ἄγιον *Όρος)	Πόρος
Αμφίκλεια	Καστορία	Ποταμὸς
*Αμφισσα	Κατερίνη	Πρέβεζα
Ανδρός	Κέρκυρα	Πύλος
*Αργοστόλιον	Κιλκίς	Πύργος
*Αρτα	Κοζάνη	Ρεθύμνη (Κρήτης)
*Αταλάντη	Κομοτινή	Σέρραι
Βάμος (Κρήτη)	Κόρινθος	Σητεία (Κρήτης)
Βέροια	Κύθηρα	Σικωνία (Κιάτον)
Βόλος	Κύμη	Σκιάθος
Γρεβενά	Κυπαρισσία	Σουφλίον
Γύθειον	Λαγκαδᾶς	Σπάρτη
Δημητσάνα	Λαμία	Σύρος
Διδημότειχον	Λάρισα	Τράγκαλα
Δράμα	Λεβάδεια	Τρίπολις
*Εδεσσα	Λευκάς	Φάρσαλα
*Ελασσών	Λήμνος	Φλώρινα
*Ελευθερούπολις (Πράβιον)	Λιμὴν Βαθέως (Σάμου)	Χαλκίς
Ζάκυνθος	Μεγαλόπολις	Χανιά (Κρήτης)
*Ηράκλειον (Κρήτης)	Μεσολόγγιον	Χίος
Θεσσαλονίκη		

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ : ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Rue Stamboul No 17

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΚΑΪΡΩ: Rue Emad el Dine No 17

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ: Rue Tewfik

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εις ὅλας τὰς χώρας τοῦ Ἐξωτερικοῦ

HELLENIC BANK TRUST COMPANY, NEW YORK: 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μετὰ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.350.000